

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jakub Bradna

**Užití autorských děl v prostředí internetu a
odpovědnostní vztahy**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petra Žikovská

Katedra: Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 28. 4. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 273 721 znaků včetně mezer.

Jakub Bradna

V Praze dne 28. 4. 2024

Poděkování

Rád bych na úvod poděkoval JUDr. Petře Žikovské za její cenné rady, ochotnou pomoc, vstřícnost a trpělivost s mým dlouhým diplomovým počinem.

Děkuji všem svým kamarádům a kolegům, kteří mi na mé akademické cestě pomáhali, podporovali mě a dávali mi podnětné rady. Zejména pak děkuji Kubovi za všechny půlnoční úvahy, konzultace a rady daleko nad rámec běžné kolegiality.

Děkuji kolegům z praxe a mým irským učitelům, kteří formovali moje chápání a nadšení pro autorské právo.

Hlavně děkuji svojí rodině za nekonečnou podporu v mých studiích. Nade vše jsem ale vděčný svojí mamince, Mgr. Evě Bradnové, za vše, ale hlavně že mě vytrvale podporovala v mé cestě za titulem na její alma mater univerzitě.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Vymezení některých relevantních pojmů autorskoprávní ochrany v době internetu.....	9
2.1. Stručný úvod k autorskému právu obecně.....	9
2.2. Bezpečný přístav („Safe harbor“).....	13
2.3. Sdělování veřejnosti.....	15
2.3.1. Legislativní vymezení.....	15
2.3.2. Základní parametry sdělování veřejnosti.....	17
2.3.3. Judikaturní vymezení.....	18
2.3.4. Linking.....	21
2.3.5. Stav po rozhodnutí YouTube/Cyando a přijetí DSM Směrnice.....	25
2.3.6. Aplikace českými soudy.....	27
2.4. Poskytovatel internetových služeb.....	28
2.4.1. Vymezení E-commerce směrnicí.....	29
2.4.2. Mere conduit, caching, hosting.....	29
2.4.3. Vymezení DSM Směrnicí.....	31
2.4.4. Vymezení DSA.....	33
2.5. Internetové pirátství.....	34
2.6. Uživatel.....	36
3. Nedávné evropské legislativní změny.....	38
3.1. Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu.....	38
3.2. Nařízení o digitálních službách.....	39
3.3. Projevy do českého právního řádu.....	44
3.4. „Irish Loophole“ a její řešení.....	45
4. Odpovědnost poskytovatelů internetových služeb a její omezení.....	47
4.1. Soukromoprávní odpovědnost.....	47
4.1.1. Bezpečný přístav.....	47
4.1.2. Aktivní a odpovědný provozovatel.....	68

4.2.	Porušení pravidel nekalé soutěže	72
4.3.	Trestní odpovědnost.....	73
5.	Všeobecná monitorovací povinnost.....	75
5.1.	Všeobecné sledování obsahu	75
5.2.	Judikatura SDEU k všeobecnému monitoringu.....	78
5.3.	Doktrína Notice to take-down a stay-down.....	82
5.4.	Kompatibilita	84
5.5.	Shrnutí stavu monitoringu v EU	88
6.	Omezení autorského práva ve prospěch uživatelů.....	89
6.1.	Doktrína fair use	90
6.2.	Fair use a inovace	93
6.3.	Evropské autorskoprávní výjimky	94
6.4.	Pastiš, parodie, karikatura	95
6.5.	Návrhy na vylepšení evropského systému výjimek.....	97
6.6.	Vybrané české výjimky z autorskoprávní ochrany (bezúplatné licence).....	99
6.6.1.	Citace, kritika, recenze.....	100
6.6.2.	Licence pro digitální výuku	101
6.6.3.	Licence pro užití autorských děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu	102
6.6.4.	Licence pro tzv. vytěžování textů a dat.....	102
7.	Soukromoprávní obrana proti zneužití práva.....	103
7.1.	Předběžné opatření.....	103
7.2.	Bezdůvodné obohacení	106
7.3.	Náhrada škody/ ušlého zisku/nemajetkové újmy.....	107
7.4.	Odstraňovací nárok	109
7.5.	Právo na informace	110
8.	Závěr	111
	Seznam zkratk	114

Seznam použitých zdrojů.....	116
Seznam použité literatury	116
Seznam použitých internetových zdrojů.....	121
Seznam použitých právních předpisů	122
Seznam použité judikatury.....	124
Seznam ostatních zdrojů	128
Abstrakt.....	131
Abstract.....	132

„To every cow its calf, to every book its copy.“¹

¹ High King of Ireland Diarmaid mac Cerbaill, Colmcille v Finnian (560 našeho letopočtu), vyobrazeno na dveřích Advokátní komory Severního Irska v Belfastu.

1. Úvod

Slovy Evropské komise (dále jen „Komise“) „[v] posledních letech nabylo fungování trhu s online obsahem na složitosti.“² Prostředí internetu je všudypřítomné v našich každodenních životech. Každý den využíváme rozsáhlých služeb různých internetových poskytovatelů, aniž bychom se zamýšleli nad delikátními právními vztahy, které tato užití doprovází. A to zejména právě pokaždé, když na internetu posloucháme hudbu, díváme se na filmy nebo čteme články a online knihy. Tyto běžné činnosti mohou v sobě skrývat komplexní síť povinností, limitů a odpovědností, které ale jako právníci musíme být schopni rozklíčovat. Tato práce si neklade za cíl být ultimátní odpovědí na všechny problémy užití autorských děl v prostředí internetu, ale minimálně úvodem pro základní pochopení spletité a komplexní problematiky internetových služeb a autorského obsahu. V odborné praxi se chci nadále věnovat autorskoprávní problematice v digitálním prostoru, a proto jsem považoval pochopení níže popsané problematiky za nezbytné, a i proto jsem si vybral toto téma jako svou závěrečnou práci.

Oproti off-line prostředí mohou získat, a často se tak stává, běžné autorskoprávní termíny na internetu jiných významů a kontextu, tudíž je nezbytné některé z těchto termínů důkladně zanalyzovat a vyložit jejich historický vývoj; zejména pak „sdělování veřejnosti“. Naopak online prostředí vyžaduje některé zcela nové termíny jako „poskytovatel internetových služeb“. Práce si klade za cíl nabídnout kontext užívání těchto pojmů v online prostředí.

Práce bude na novelizovanou legislativu odkazovat napříč celým textem, nicméně považuji za vhodné shrnout některé dílčí novinky Směrnice 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (dále jen „DSM“). Dále rozeberu nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (dále jen „DSA“), které přímo na autorský obsah nesměřuje, ale nastavuje důležité podmínky pro poskytovatele služeb, které se dotýkají i autorskoprávního obsahu a je nezbytné je mít do budoucna na paměti. Považuji za důležité patřičně reflektovat dosavadní právní úpravu, a zda se Evropská Komise dostatečně inspirovala v přijímání nové legislativy chybami z minulosti.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES 2019, rec. 61.

Hlavním záměrem analýzy této práce je vymezení typů odpovědnosti, se kterými se můžeme tradičně setkat v kontextu poskytovatelů internetových služeb. Hlavní zaměření je pochopitelně na soukromoprávní kontext se stručným zhodnocením trestněprávní a soutěžní roviny, kdežto správní odpovědnost je přítomná v praxi tak marginálně, že se jí tato práce blíže nevěnuje.

Práce blíže rozvádí omezení odpovědnosti poskytovatelů, hranice této odpovědnosti, podmínky bezpečných přístavů a následně okamžik vzniku odpovědnosti, jakož i pojednání o povaze deliktu, který může mít velmi komplikovanou strukturu.

Omezení autorského práva se zavádějí pro ochranu legitimních zájmů osob odlišných od autora. Zatímco bezpečné přístavy slouží k ochraně poskytovatelů, výjimky typu fair use a bezúplatné licence naopak chrání uživatele před postihem za užití cizích autorských děl, a tím i v důsledku chrání sekundárně poskytovatele. Existují dva primární systémy omezení autorského práva, a to americký fair use a evropský systém výjimek, které se od sebe v zásadních konturách liší. Cílem této práce je krom jiného porovnat výhody a nevýhody obou systémů a nabídnout možnosti vylepšení evropského systému výjimek.

Jelikož DSM Směrnice zavádí nové výjimky a činí povinnými jiné již existující, poukáže práce krátce na nově uplatnitelné výjimky a blíže se věnuje citaci a pastiši.

V čem bude tato práce zásadně odlišná od jiných v oboru, je komplexní zhodnocení specifické podmínky bezpečných přístavů, a to jsou různé podoby všeobecných monitorovacích systémů poskytovatelů. Považuji tuto podmínku v moderním digitálním světě ve světle DSM Směrnice a nařízení DSA za zcela zásadní, ale zároveň velmi problematickou. Anž by si tato práce kladla za cíl předložit komplexní ústavněprávní a lidskoprávní hodnocení, nabízí analýzu judikatury, literatury a praxe vztahující se k monitorování obsahu s primárním, nikoli však výhradním, zaměřením na obsah autorskoprávně chráněný.

Považuji za vhodné nabídnout v rámci práce možné způsoby obrany pro autory a poškozené v souvislosti s porušením jejich absolutního práva. Skrze žádost o svobodný přístup k informacím jsem si vyžádal judikaturu českých soudů a nabízím aktuální vzhled do rozhodovací praxe Městského soudu v Praze a Vrchního soudu v Praze, která měla zásadní vliv na další fungování některých poskytovatelů internetových služeb v ČR a která zatím nedospěla (a možná nedospěje) ke konečnému rozhodnutí. Zejména se práce věnuje relativně rozsáhlé nedávné

judikatuře Vrchního soudu v Praze vztahující se k předběžným opatřením, kterou podrobuji analýze a případné kritice.

Výzkumné otázky této práce jsem vymezil takto: Jaký byl vývoj podmínek omezení odpovědnosti poskytovatelů internetových služeb od přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (dále jen „E-commerce“) a jaký je současný stav s přihlédnutím k nedávným novelizacím v tomto oboru? Jaký je stav omezení autorských práv s uplatněním na internetu ve prospěch uživatelů, jaké jsou jeho podmínky a jaká se s tím pojí racionalizace? Pokud není přítomné některé omezení, jak se zakládá odpovědnost poskytovatelů a jaké vůči ní svědčí obranné prostředky autorům a držitelům práv?

2. Vymezení některých relevantních pojmů autorskoprávní ochrany v době internetu

V průběhu této práce používám specifické pojmy, které můžeme potenciálně napříč Evropou, a případně i off-line, vykládat různě, proto v této kapitole vymezím některé základní pojmy relevantní pro oblast autorského práva v prostředí internetu.

2.1. Stručný úvod k autorskému právu obecně

Autorské právo chrání autorská díla umělecká, literární, vědecká, audiovizuální a další, která splní parametry autorského díla. Systematicky patří autorské právo do subjektivních práv soukromých a zahrnuje výslovně práva autorská, práva související s právem autorským, *sui generis* právo databází nebo práva výkonných umělců. Postavení osoby autora vyřazuje kohokoli jiného z působení na nehmotné dílo, je to právo absolutní, tedy chráněno zákonem působící vůči všem (*erga omnes*).³ Autorské dílo je jedinečné a nehmotné, ale musí být materializované ve smyslu vnímatelné jakýmikoli lidskými smysly.⁴ Autorem je pak fyzická osoba, která dílo vytvořila.⁵ V tomto smyslu v současném stavu poznání tak autorem nemůže být umělá

³ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019, s. 4–5.

⁴ Tamtéž.

⁵ § 5 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „Autorský zákon“).

inteligence ani jiný obdobný počítačový program, neboť takové dílo není jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti fyzické osoby.⁶

Mezi základní parametry duševního vlastnictví se řadí nehmotnost, dočasnost, teritorialita (ačkoli skrze mezinárodní smlouvy značně překonaná), obchodní nebo jiné hospodářské určení a přiznatelnost absolutních majetkových práv vždy pro každý zvláštní zákonný případ.⁷

Základním pramenem autorského práva je pochopitelně Autorský zákon z roku 2000,⁸ který byl v průběhu let upraven do souladu s evropskými harmonizačními směrnici, jmenovitě se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (dále jen „InfoSoc“) transponovanou novelou č. 216/2006 Sb.⁹ a s DSM směrnicí, která byla transponována poslední velkou novelou č. 429/2022 Sb.¹⁰

Některé koncepty pro autorské právo typické byly přemístěny do jiných právních předpisů, příkladem za všechny budiž úprava licencí a smlouvy o poskytování digitálního obsahu v Občanském zákoníku. Autorské právo ale vychází i z mezinárodního rozměru. Na jeho ochranu se zaměřuje řada významných mezinárodních smluv počínaje Bernskou úmluvou o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886 ve znění z Paříže ze dne 24. července 1971, jež zakotvuje napříč státy minimální úroveň ochrany, princip automatické ochrany a národní zacházení.¹¹ Při Světové obchodní organizaci (dále jen „WTO“) byla podepsána Dohoda o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (dále jen „TRIPS“) v Marrákeši dne 15. dubna 1994, která představuje dodnes nejucelenější

⁶ Srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. října 2023, č. j. 10 C 13/2023–16, bod 12.

⁷ SRSTKA, Jiří et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2019, s. 37.

⁸ Viz Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), č. 121/2000 Dz.

⁹ Viz Důvodová zpráva k zákonu č. 216/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákon, č. 216/2006 Dz.

¹⁰ Viz Důvodová zpráva k zákonu č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. 429/2022 Dz.

¹¹ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 78.

mezinárodní pramen autorského práva.¹² A v neposlední řadě Smlouva o právu autorském (dále jen „WCT“) Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) přijatá v Ženevě dne 20. prosince 1996 přinášející reakci mezinárodního společenství na rozvoj internetu a počítačových technologií. Ta představuje odpověď na rostoucí potřebu danou problematiku zakotvit do mezinárodního dokumentu. Výčet by mohl pokračovat dalšími dílčími smlouvami a případně také směrnicemi a nařízeními Evropské unie.

České právo v tomto smyslu má kvazidualistickou podobu, kde absolutní povaha práva je tak dvojího druhu, osobnostní a majetková, přičemž tato práva jsou obsahově tvořena dílčími oprávněními.¹³

Koncepčně se pojetí autorského práva liší v pojetí kontinentálním a anglo-americkým. V kontinentální tradici reprezentované našim Autorským zákonem převládá (kvazi)dualistický koncept osobnostních a majetkových práv vycházející z pojetí autorského díla jako výsledku jedinečné tvůrčí činnosti autora, které je vyjádřením individuality lidské osobnosti, avšak respektuje jeho hospodářský význam.¹⁴ Oproti tomu americká koncepce copyrightu má monistické pojetí chápané jako soubor výlučných práv chránících autorovo nakládání s dílem pro účely podpory kulturních zájmů společnosti a konkurenceschopnosti umělecké sféry.¹⁵ Jedná se o pozitivní závazek státu, kdy dlouho muselo být, a v některých aspektech stále je, nutné autorské dílo registrovat, zatímco v kontinentálním pojetí vzniká autorské právo již při vyjádření ve vnímatelné formě.¹⁶

Při výkladu majetkových práv autora je nutné brát v potaz, že se pojem majetek neomezuje jen na hmotný majetek, ale právě i na nehmotné právo autorské s ohledem na jeho zásadní hospodářský význam.¹⁷ Kromě obecné ochrany vlastnictví v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je na výsledky duševní tvůrčí činnosti, kam řadíme i autorská práva, myšleno v čl. 34 odst. 1 Listiny, který stanoví, že práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem, což v našem

¹² ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 79.

¹³ SRSTKA, Jiří et al. *Autorské právo a práva související : vysokoškolská učebnice*, s. 46.

¹⁴ PRCHAL, Petr. *Limity autorskopravní ochrany*. Praha: Leges, 2016, s. 22–24.

¹⁵ Tamtéž., s. 26.

¹⁶ Tamtéž., s. 66.

¹⁷ KÜHN, Zdeněk et al. *Listina základních práv a svobod : velký komentář*. Praha: Leges, 2022, s. 1214.

případě bude primárně Autorský zákon.¹⁸ Kühn polemizuje nad vztahem čl. 11 a čl. 34, kdy zřejmě bude platná, ač nepřiliš projudikovaná, úvaha, že čl. 11 poskytuje jednoznačnou ochranu majetkovým právům autorským a čl. 34 v tomto směru funguje jako konkretizace pozitivního závazku státu (v tomto ohledu souhlasí se závěry Kateřiny Šimáčkové¹⁹), zatímco čl. 34 poskytuje garance dalším právům spojeným s autorským právem, zejména pak osobnostním právům autora.²⁰ Závazek chránit duševní vlastnictví vyplývá i z nadnárodní lidskoprávní roviny. Například Všeobecná deklarace lidských práv obsahuje ustanovení chránit morální a materiální zájmy vyplývající z literární a umělecké tvorby a Listina základních práv EU podobně stanoví v čl. 17 odst. 2, že duševní vlastnictví je chráněno.²¹ Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) jednoznačně z Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod dovozuje, že do ochrany majetku spadá i duševní vlastnictví, a to i kdyby nějaká jeho část nebyla chráněna vnitrostátním právem.²²

Právo na přístup k výsledkům duševní tvůrčí činnosti není neomezené a má své ústavněprávní limity. Pro vyřešení kolize s jinými právy a zájmy se běžně v kontextu autorského práva užívá tzv. tříkrokový test. Nejčastěji bude toto právo narážet na svobodu projevu a informací v čl. 17 Listiny, případně se svobodou podnikání v čl. 26 Listiny.²³ K tříkrokovému testu a omezení autorského práva viz níže.

Při přezkumu ústavnosti zásahu do tvůrčí činnosti musí Ústavní soud posuzovat každý případ individuálně a musí identifikovat legitimní účel, existuje-li, zásahu do práva na ochranu výsledků tvůrčí činnosti, který může být součástí jiného základního práva a případně i ve veřejném zájmu. Je tak vždy nezbytné provést test proporcionality ve vztahu k právu na svobodu podnikání a svobodu slova potažmo informací.²⁴

¹⁸ Viz Důvodová zpráva z. č. 121/2000 Sb.

¹⁹ WAGNEROVÁ, Eliška et al. *Listina základních práv a svobod : komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2023, s. 725.

²⁰ KÜHN, Zdeněk et al. *Listina základních práv a svobod : velký komentář*, s. 602.

²¹ Tamtéž., s. 1214.

²² WAGNEROVÁ, Eliška et al. *Listina základních práv a svobod : komentář*, s. 291.

²³ KÜHN, Zdeněk et al. *Listina základních práv a svobod : velký komentář*, s. 1217.

²⁴ Tamtéž., s. 1218.

2.2. Bezpečný přístav („Safe harbor“)

V průběhu práce, zejména ve vztahu k odpovědnosti ISP, se často objeví termín bezpečný přístav, v originále „safe harbor“. Jedná se o původně americkou doktrínu omezující odpovědnost poskytovatelů internetových služeb. Během přijímání amerických zákonů Communication Decency Act (dále jen „CDA“, 1996)²⁵ a Digital Millenium Copyright Act (dále jen „DMCA“, 1998),²⁶ tedy autorského digitálního zákona pro nové milénium, se koncem 90. let uvažovalo, jakým způsobem chránit na digitální síti autorská práva a zároveň podpořit rozvoj digitálních sítí bez starostí o nákladné soudní spory a následnou právní odpovědnost.²⁷ V rámci této debaty se vytvořila doktrína safe harbor. Logika této doktríny spočívá v tom, že ISP v zásadě není odpovědný za obsah, který se na jeho platformě objeví za předpokladu, že následně daný obsah stáhne a případně o obsahu neví a nereguluje ho. V tomto případě je bezpečný přístav hluboce svázan s doktrínou notice and takedown, tedy stáhnutí po notifikaci.²⁸ Americký kongres v rámci DMCA zavedl doktrínu safe harbor do sekce 512. Obdobné ustanovení obsahuje i sekce 230 CDA, která nečiní žádného poskytovatele internetových služeb odpovědným za zveřejněnou zprávu kterýmkoli z jeho uživatelů a umožňuje ISP v dobré víře moderovat některý obsah dle jeho uvážení.²⁹

Je nutné si uvědomit, že smyslem DMCA bylo ochránit autory, ale také dopřát vstřícné prostředí pro rozvíjení digitálních sítí a celého doprovodného podnikatelského prostředí. Nejaktuálnějším digitálním prostředím k úvaze Kongresu tak byly e-maily a potažmo blogy. Kongres nemohl předpokládat, že se příležitostně nahrávání vlastního obsahu přes ISP stane primárním účelem služeb jako Facebook nebo YouTube, zvláště když Google byl založen měsíc před účinností DMCA. Proto byla od té doby jak doktrína safe harbor ve znění sekce 512, tak sekce 230 od té doby podrobena silné kritice. Zejména pak administrativa Donalda Trumpa žádala

²⁵ 47 U.S. Code § 230 - Protection for private blocking and screening of offensive material. In: *LII / Legal Information Institute* [online] [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/47/230>

²⁶ 17 U.S. Code § 512 - Limitations on liability relating to material online. In: *LII / Legal Information Institute* [online] [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/17/512>

²⁷ BRIDY, Annemarie a Daphne KELLER. *U.S. Copyright Office Section 512 Study: Comments in Response to Notice of Inquiry*. Rochester, NY, 2016, s. 3. DOI: 10.2139/ssrn.2757197

²⁸ Tamtéž., s. 7.

²⁹ Tamtéž., s. 8.

Kongres v roce 2020 o přehodnocení sekce 230, nicméně žádná novelizace CDA ani DMCA stran odpovědnosti za obsah od začátku milénia neproběhla.³⁰

V Evropské unii byla doktrína safe harbor prvně implementována do E-commerce směrnice. Její znění v mnohém připomíná americkou předlohu. Bezpečný přístav se v obou jurisdikcích skládá z 3 typů poskytovatelů služeb: 1) mere conduit, 2) caching a 3) hosting. Americký safe harbor obsahuje i specifický odkaz na linking, ke kterému evropská jurisdikce dospěla až soudním přezkumem, viz níže. Nová pravidla pro redefinici bezpečného přístavu zavádí čl. 17 DSM směrnice, vůči jehož následování například v USA někteří autoři varují.³¹ V českém prostředí jakožto eurokonformním právním řádu se překlopila definice bezpečného přístavu z E-commerce směrnice do zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informačních společností (dále jen „ZSIS“), tedy zákon tak obsahuje všechny výše zmíněné definice a k termínu bezpečný přístav se v tomto kontextu odkazují jak Maisner,³² tak Chaloupková.³³ Můžeme tedy shrnout, že doktrína bezpečného přístavu obecně zahrnuje takový stav, kdy za splnění určitých zákonných podmínek, které specifikujeme později, a při neznalosti nezákonnosti obsahu, je ISP chráněn před odpovědností za porušení autorských práv a obecně za informace poskytnuté třetí stranou a za jednání třetích stran na jejich platformě. Systematiku bezpečného přístavu v kontinuitě s E-commerce směrnicí přebírá DSA, které dříve transponovaný bezpečný přístav zavádí jako celoevropské nařízení.³⁴ Vyjma čl. 12 až 15 zůstává E-commerce DSA nedotčena³⁵ a platné odkazy na čl. 12 až 15 budou nyní směřovat na čl. 4,5,6 a 8 DSA.³⁶

Bezpečný přístav měl zásadní vliv na rozvoj digitálního trhu, zejména v USA: Existence bezpečných přístavů předčila očekávání legislativců a poskytla

³⁰ Office of the Attorney General | DEPARTMENT OF JUSTICE'S REVIEW OF SECTION 230 OF THE COMMUNICATIONS DECENCY ACT OF 1996 | United States Department of Justice. In: . 3. 6. 2020 [cit. 13.04.2024]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/archives/ag/department-justice-s-review-section-230-communications-decency-act-1996>

³¹ SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules* [online]. Rochester, NY, 2020, s. 11 [cit. 02.02.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3630700>

³² MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2016.

³³ CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2019.

³⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) [online]. 2022, čl. 4,5,6 a 8 [cit. 27.02.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj/ces>

³⁵ Tamtéž., čl. 2 odst. 2.

³⁶ Tamtéž., čl. 89.

technologickým firmám dostatečně bezpečné počítační prostředí, aby se jejich podnikání rozjelo bez starostí z potenciálně častých soudních sporů. Digitální firmy tvoří značnou část amerického i evropského HDP.³⁷ Absence změn ale docílila paradoxně opačného důsledku, než například Komise zamýšlela, totiž vytváří nekonkurenční prostředí. Ačkoli Komise nebo Kongres mohou zavést nová pravidla pro nakládání s obsahem na předmětných stránkách, GAFAMX³⁸ se dokáží efektivně přizpůsobit, ale nikdo z jejich konkurentů toho nebude schopen, aniž by vynaložil takřka likvidační zdroje na přizpůsobení se.³⁹ V tuto chvíli se tedy zdá, že situace uvázla na mrtvém bodě a tyto giganty nelze sesadit z jejich digitálního monopolního trůnu, aniž bychom se dopustili přísné diskriminace. V tomto ohledu se zdá, že DSA balancuje na velmi tenké hraně, která je ještě přípustná.⁴⁰

2.3. Sdělování veřejnosti

Zřejmě nejpodstatnějším pojmem ve smyslu vymezení odpovědnosti škůdců v oblasti porušování autorských práv v prostředí internetu, i z hlediska zájmu autorů, bude otázka vymezení sdělováním veřejnosti, respektive zveřejnění a vydání díla. Ačkoli se může zdát, že nám zde zákon nabízí jednoduché řešení, není tomu tak, neboť v prostředí internetu nelze aplikovat standardní chápání textové či fyzické distribuce děl, a je tak nutné uvažovat v digitální bezdrátové dimenzi. Soudní dvůr EU (dále jen „SDEU“) nám zde nabízí bohatou judikaturu, ze které můžeme čerpat a kterou reflektují i pozdější rozhodnutí českých soudů.

2.3.1. Legislativní vymezení

Základní mezinárodní vymezení pojmu sdělování nalezneme zakotvené ve smlouvě WCT. Článek 8 WCT stanoví, že „*autoři literárních a uměleckých děl [mají] výlučné právo udílet svolení k jakémukoli sdělování svých děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátovými prostředky, včetně zpřístupňování svých děl veřejnosti takovým způsobem, že každý může mít přístup k těmto dílům na místě a v čase podle své*

³⁷ SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules*, s. 30.

³⁸ Google, Apple, Facebook (Meta), Amazon, Microsoft (a Twitter/X)

³⁹ SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules*, s. 30–31.

⁴⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), rec. 76.

*individuální volby.*⁴¹ Smlouva TRIPS nabízí podobné garance a hlásí se k právu na zveřejňování veřejnosti.⁴²

V evropském právu tento pojem máme zakotven ve směrnici InfoSoc, která v článku 3 odst. 1 opět stanoví výlučné právo autorů udělit svolení a zákaz zveřejnění svého díla mimo jimi vymezený čas, prostor a způsob,⁴³ což v podstatě kopíruje WCT. Jak můžeme vidět, existuje napříč právními řády snaha harmonizovat tyto zásadní pojmy co možná nejuniverzálněji a unifikovat přesnou terminologii, což umožňuje lépe aplikovat autorskopravní ochranu před obecnými soudy.

Český zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (dále jen „AZ“ nebo „Autorský zákon“), vymezuje zveřejnění díla v § 4 odst. 1 takto: *„Prvním oprávněným veřejným přednesením, provedením, předvedením, vystavením, vydáním či jiným zpřístupněním veřejnosti je dílo zveřejněno.*“⁴⁴ Sdělování veřejnosti definuje autorský zákon v § 18 jako: *„Sdělováním díla veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově.*“⁴⁵ V tomto smyslu je tedy výkonem autorského práva na sdělování díla veřejnosti ve smyslu § 18 odst. 1 jakýkoli akt, kterým dochází ke zpřístupňování díla v nehmotné podobě způsobem, který je potenciálně seznatelný na území ČR, byť by toto sdělování mělo původ mimo území ČR, pokud Autorský zákon (výjimečně) nestanoví jinak.⁴⁶ Záměrně uvádím obě ustanovení, neboť se oba pojmy mohou zaměňovat a jejich význam se zejména v překladu ztrácí. Evropská legislativa i judikatura si totiž vystačí s termínem „right of communication to the public“,⁴⁷ který je většinou překládán jako sdělování veřejnosti, ale někdy též jako zveřejňování nebo zveřejnění.

Pojem zveřejnění je dlouhodobě českému právu znám jako moment prvního uveřejnění díla veřejnosti; jedná se o objektivní právní událost. Od tohoto momentu

⁴¹ WIPO. (1998). WIPO Copyright Treaty. Článek 8.

⁴² WTO | intellectual property (TRIPS) - agreement text - standards. In: , arts. 9 and 11 [cit. 11.01.2024]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/31bis_trips_04_e.htm#1

⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti [online]. 2001, čl. 3(1) [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj/ces>

⁴⁴ § 4 odst. 1 Autorského zákona.

⁴⁵ Tamtéž § 18.

⁴⁶ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář*, s. 219.

⁴⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, čl. 3 odst. 1.

se tak počítají patřičné lhůty a odvíjejí další práva autora. Pojem sdělování veřejnosti zejména bezdrátově je pak zakotven dále v § 18 AZ, který je právě věrně transponovaným článkem 3 odst. 1 InfoSoc směrnice. Tento pojem je pak každým dalším sdělováním odlišným od prvního. Otázku odpovědnosti poskytovatelů internetových služeb ale odvozuje právě od momentu sdělení veřejnosti. Judikatura nám pak dodává vysvětlení, jak dále tyto dva pojmy odlišit.

2.3.2. Základní parametry sdělování veřejnosti

Zmiňme jen krátce, že autorské právo zná mnoho konkrétních typů zveřejnění, které má fyzickou i nehmotnou podobu, ať už jde o fyzické vydání knihy do knihkupectví nebo vysílání filmu v kině. Pro účely této práce, neboť zachycuje primárně digitální internetový prostor, bude relevantní zejména sdělování bezdrátově online na internetu. K tomu účelu je třeba zhodnotit vývoj relevantní judikatury, která zahrnuje přechod od analogové k digitální technologii a je dodnes stále relevantní pro internetová rozhodnutí.

Pojem zveřejnění nebo sdělení díla vyžaduje dvě objektivní součásti. Za první akt zveřejnění díla a za druhé jeho příjemce, tudíž veřejnost. Autorský zákon pojem veřejnost nerozvádí a nedefinuje množství adresátů. Jelikož ale Autorský zákon transponuje evropskou legislativu, je vázán eurokonformním výkladem. Ačkoliv je členský stát oprávněn definici práva na sdělování a jednotlivých pojmů učinit sám, musí zůstat finální výsledek věrný předloze a být v souladu s rozsáhlou soudní praxí evropských soudů.⁴⁸

Autorský zákon chápe veřejnost jako individuálně neurčený okruh osob, jimž je sdělováno za účelem hospodářským nebo obchodním.⁴⁹ Tímto krokem odlišujeme sdělovanou veřejnost například od osobního užití, které není sdělováním veřejnosti a nenese spolu autorskoprávní odpovědnostní dopady. Ve smyslu autorského zákona musí být veřejnost adresovaná zmíněnou hospodářskou nebo obchodní činností a nelze se k ní jen náhodou přichomýtnout; úmysl zde musí být patrný. Nebude se tak jednat o pracovníka zlepšujícího sobě a svým kolegům pracovní prostředí reprodukovanou hudbou.⁵⁰

⁴⁸ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář*, s. 237.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Viz Nález Ústavního soudu ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13.

Je pak zřejmé, že výklad zákona bude vyžadovat větší skupinu osob, aby zásah byl zřejmý, nicméně konkrétní počet osob bude vždy náležet individuálnímu přezkumu soudu. Výklad InfoSoc směrnice nám v tomto případě příliš nepomůže, jelikož směrnice „veřejnost“ chápe jako „členy veřejnosti, kteří nebyli přítomni v místě původu aktu zveřejnění“. Termín veřejnost implikuje poměrně velké množství osob,⁵¹ vyjma přátel a rodiny.⁵² Kumulativní efekt na jakékoli další potenciální členy veřejnosti musí být brán v potaz, jelikož počet skutečných okamžitých recipientů je stejně důležitý jako potenciální dosah.⁵³

Pojetí zveřejnění díla v prostředí internetu se vlivem vývoje internetu jakož i služeb na něm dostupných v průběhu let měnil. Zejména s rozvojem různých blogových a odkazových webů muselo evropské soudnictví překlenout výkladové mezery mezi autorskoprávními a informačními směrnici. Evropská unie v autorskoprávní směrnici ponechala vymezení zveřejňování na členských státech, nicméně zavádí jistá práva s tím nezbytně spojená.⁵⁴ Autor má tedy výlučnou kontrolu nad zveřejněním svého díla a to fyzicky, drátově, a hlavně i bezdrátově, a naopak neodmyslitelné právo zakázat a zastavit následné sdělování, které je v rozporu s daným právem. Recitál 23 Směrnice vyžaduje, abychom způsob komunikace chápali v nejširším možném slova smyslu, tedy zahrnout široké spektrum možných technologií, abychom ochránili autorovo právo na férovou kompenzaci a právo zamezit sdělování díla v rozporu s jeho přáním a svolením.⁵⁵

2.3.3. Judikaturní vymezení

Nicméně v tomto prostoru vymezeném stále se rozšiřujícím internetem leží mezery, co je a co není sdělování veřejnosti, a navíc jaké veřejnosti. Vyjma základního

⁵¹ Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 13. února 2014. Ve věci C-466/12, Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd proti Retriever Sverige AB. ECLI:EU:C:2014:76, bod 21. (dále jen „Svensson v Sverige, C-466/12“); Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu), 7. prosince 2006. Ve věci C-306/05, Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) proti Rafael Hoteles SA. ECLI:EU:C:2006:764, bod 37-38 (dále jen „SGAE v Rafael Hoteles SA, C-306/05“) a Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 7. března 2013. Ve věci C-607/11, ITV Broadcasting Ltd, ITV 2 Ltd, ITV Digital Channels Ltd, Channel 4 Television Corporation, 4 Ventures Ltd, Channel 5 Broadcasting Ltd, ITV Studios Ltd proti TVCatchup Ltd. ECLI:EU:C:2013:147. bod 32 (dále jen „ITV Broadcasting Ltd v TVCatchup Ltd, C-607/11“).

⁵² Rozsudek Svensson v Sverige, C-466/12, bod 21.; SGAE v Rafael Hoteles SA, C-306/05 bod 37-38 and ITV Broadcasting Ltd v TVCatchup Ltd, C-607/11 bod 32.

⁵³ ROSATI, Eleonora. *Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst* [online]. Rochester, NY, 2021, s. 6 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3907820>

⁵⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

⁵⁵ Tamtéž., rec. 23.

vymezení ve směrnici doplňuje soud problematiku odkazů. SDEU se vyjádřil k otázce zveřejňování ve věci *Rafael Hoteles*,⁵⁶ ve které nešlo ještě o bezdrátový přenos, ale vysílání nelicencovaného kabelového obsahu klientům ubytovaných v hotelu. SDEU zde volá po autonomní a jednotné interpretaci napříč EU.⁵⁷ Názor soudu je, že ačkoli pouhé zprostředkování fyzických prostředků k zpřístupnění televizí sdělovanému obsahu není sdělováním veřejnosti, nabízení jakéhokoli autorskoprávně chráněného obsahu hotelovým hostům v jejich pokojích sdělováním je.⁵⁸ Tento názor SDEU rozvedl ve dvou následujících rozhodnutích. Jeden se týkal rádiového vysílání v čekárně zubařské ordinace a druhý rehabilitačního centra.⁵⁹ Zatímco zubařská ordinace nesděluje díla veřejnosti, protože poslech hudby nebo sledování televizí není předmětem poskytované služby, názor zastávaný i českým Ústavním soudem,⁶⁰ rehabilitační centrum v rozhodnutí *Reha training* se odlišuje tím, že poslech hudby v rámci poskytování rehabilitačních služeb poskytovalo nespravedlivou soutěžní výhodu nad ostatními soutěžiteli, a jelikož bylo součástí obchodního plánu centra, bylo takové vysílání nezákonným sdělováním veřejnosti. Právě ziskovost služby, jejíž součástí je chráněný obsah, se zdá být zásadním faktorem.⁶¹

Další z relevantních kritérií aktu sdělování je jeho technologická forma. Pokud sdělovatel vezme televizní přenos fotbalového zápasu a streamuje ho živě bez povolení na internetu, používá jiné technologické prostředky sdělování.⁶² Pro rozhodnutí ve věci *ITV Broadcasting* toto stačilo pro porušení práva na sdělování veřejnosti, ale ve věci *AKM Zurs* dospěl SDEU k jiné úvaze. Soud zvážil celonárodní televizní síť a síť založenou na placených uživateli v Rakousku, a ačkoliv se obě sítě liší v prostředcích sdělování (anténa, satelit, kabel), jejich zamýšlená veřejnost

⁵⁶ Rozsudek SGAE v *Rafael Hoteles SA*, C-306/05.

⁵⁷ Tamtéž, bod 31.

⁵⁸ Tamtéž, bod 47.

⁵⁹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu), 31. května 2016. Ve věci C-117/15, *Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH* proti *Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA)*, ECLI:EU:C:2016:379, bod 65 (dále jen „*Reha Training v GEMA*, C-117/15“).

⁶⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 15. dubna 2014, sp. zn.: II.ÚS 3076/13, ECLI:CZ:US:2014:2.US.3076.13.1.

⁶¹ DEHARENG, Elisabeth et al. *The Tangled Web of Communication to the Public Europe. Managing Intellectual Property*. 2017, roč. 269, s. 40.

⁶² *ITV Broadcasting Ltd v TVCatchup Ltd*, C-607/11, bod 40.

není odlišná, jedná se o podmnožinu jedna druhé, a rozhodně se nejedná o tzv. „novou veřejnost“.⁶³

Soud zavedl pojem „nová veřejnost“ již v rozhodnutí *Rafael Hoteles*;⁶⁴ jde o pojem později relevantní pro bezdrátovou sféru. Ačkoli Bernská úmluva používá termín „jiná organizace než původní“,⁶⁵ SDEU se jal vytvořit nový test „novou veřejností“. V podstatě otázkou bylo, jestli poskytovatel služeb zveřejňuje předmětná chráněná autorská díla okruhu osob, které prapůvodně zamýšlel autor, tak kupříkladu úzkému okruhu předplatitelů. Pakliže poskytovatel služeb rozšiřuje okruh recipientů o „novou veřejnost“, porušuje autorovo neodmyslitelné právo na výlučnost sdělení a zasahuje osoby, u kterých to autor nezamýšlel, nebo i prozaicky od kterých nedostal zapláceno.⁶⁶ SDEU aplikoval tento test na zákazníky britské hospody, kteří sledovali fotbalový zápas ve věci *Premier League*,⁶⁷ na pacienty lázeňských zařízení sledujících televizi v jejich soukromých ubikacích ve věci *OSA*⁶⁸ a na pacienty rehabilitačních center sledujících televizi ve věci *Reha Training*.⁶⁹ Jak ale viděno výše, kritérium „nové veřejnosti“ bylo nutné skombinovat s kritériem „nových technických prostředků“.

Při aplikaci nových technických prostředků, tedy například při migraci z televize na internet, se nová veřejnost inherentně automaticky presumuje, neboť televizní diváctvo bude jiné než to internetové. Nová veřejnost jako samostatný test ztrácí smysl.⁷⁰ Tento závěr potvrdil SDEU ve spojeném řízení *YouTube a Cyando*: „*aby mohlo být sdělování chráněného díla kvalifikováno jako „sdělování veřejnosti“, musí být sděleno specifickou technologií odlišnou od technologií, které byly dosud*

⁶³ DEHARENG, Elisabeth et al. *The Tangled Web of Communication to the Public Europe*, s. 41.

⁶⁴ SGAE v Rafael Hoteles SA, C-306/05, bod 41.

⁶⁵ Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works. , čl. 11bis(1)(ii).

⁶⁶ SGAE v Rafael Hoteles SA, C-306/05 bod 40-42.

⁶⁷ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu), 4. října 2011. Ve spojených věcech C-403/08 a C-429/08, Football Association Premier League Ltd, NetMed Hellas SA, Multichoice Hellas SA proti QC Leisure, Davidu Richardsonovi, AV Station plc, Malcolm Chamberlainovi, Michaelu Maddenovi, SR Leisure Ltd, Philipu Georgi Charlesi Houghtonovi, Dereku Owenovi (C-403/08) a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd (C-429/08). ECLI:EU:C:2011:631.

⁶⁸ Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 27. února 2014. Ve věci C-351/12, OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. proti Léčebným lázním Mariánské Lázně a.s. ECLI:EU:C:2014:110, bod 41.

⁶⁹ Reha Training v GEMA, C-117/15.

⁷⁰ HUGENHOLTZ, P. Bernt a Sam VAN VELZE. *Communication to a New Public? Three Reasons Why EU Copyright Law Can Do Without a 'New Public'*. Rochester, NY, 2016, s. 6–7. DOI: 10.2139/ssrn.2811777

*používány, nebo „nové veřejnosti“, tj. veřejnosti, kterou nositelé autorského práva nebrali v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení jejich díla veřejnosti“.*⁷¹

2.3.4. Linking

Když SDEU aplikoval tyto závěry v internetové sféře v rámci rozhodnutím *Svensson*⁷² a *BestWater*⁷³, nastaly jisté interpretační komplikace. Pokud totiž uvažujeme o zveřejňování díla na internetu, počet členů veřejnosti je potenciálně nekonečný. Obě rozhodnutí na sebe navazují a rozšiřují pojem „nové veřejnosti“ a práva na zveřejnění v prostředí internetu. V podstatě jediná reálná aplikace testu „nové veřejnosti“ je na služby s uzavřenou komunitou či omezením placeného obsahu, kde může dílo vidět jen omezené množství uživatelů.⁷⁴ V obou zmíněných případech se jednalo o sdílení obsahu pomocí odkazu (hypertextový odkaz na jinou stránku). V případě *Svenssona* se jednalo o stránku, která shromažďovala odkazy na relevantní články volně dostupné na internetu; *BestWater* zase vadil embeddovaný odkaz⁷⁵ na jimi volně zveřejněné propagační video. V obou případech soud dovodil, že jelikož díla byla volně přístupná komukoli, nejedná se o zveřejnění „nové veřejnosti“, neboť kdokoli by mohl mít k původnímu obsahu přístup. SDEU přijal stanovisko, že není žádný rozdíl mezi různými typy odkazů (linků) mířícími na volně přístupná díla na internetu, a tudíž nezakládají sdělování veřejnosti. Ale pokud retransmise překonává nějakou překážku, či ochranu obsahu, například paywall,⁷⁶

⁷¹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu), 22. června 2021. Ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18, Frank Peterson proti Google LLC, YouTube Inc., YouTube LLC, Google Germany GmbH (C-682/18), a Elsevier Inc. proti Cyando AG (C-683/18). ECLI:EU:C:2021:503, bod 70 (dále jen „YouTube/Cyando, C-682/18 a C-683/18“).

⁷² Rozsudek *Svensson v Sverige*, C-466/12.

⁷³ Usnesení Soudního dvora (devátého senátu) ze dne 21. října 2014 – *BestWater International* (Věc C-348/13) *BestWater International v. Mebes a Potsch*. ECLI:EU:C:2014:2315.

⁷⁴ MANTEGHI, Maryna. *Online Linking under EU Copyright Law: The CJEU Hyperlinks Trilogy: Is This the End of the Story?*. Rochester, NY, 2016, s. 44. DOI: 10.2139/ssrn.3082278

⁷⁵ Embeddovaný odkaz ve framed formě je rámečkem, který odkazuje na konkrétní např. video. V mezích tohoto rámečku v podstatě na cizí stránce může fungovat samostatně videopřehrávač YouTube a přímo z této stránky přehrávat dané dílo. Osud rámečku kopíruje stav na domovské stránce, tudíž smazání na domovské stránce přerušuje spojení s embeddovaným odkazem. Srov. BARTOŇ, Martin. Internetový odkaz jako užití díla. *Revue pro právo a technologie*. 2016, roč. 7, č. 14.

⁷⁶ Rozsudek *Svensson v Sverige*, C-466/12, bod 31.

nebo pokud je obsah zveřejněn nelegálně,⁷⁷ pak sdělovatel porušuje autorovo právo a vystavuje se trestnímu stíhání.⁷⁸

Jistá změna ve statu quo nastala v případě *GS Media*,⁷⁹ ve kterém předmětná stránka sdílela odkaz na úložiště nelegálně získaných fotografií z časopisu pro dospělé, které již byly nafoceny, ale doposud nevyšly a neměly ani vyjít otevřeně na internetu. Zde však byla autorská díla volně dostupná, a to protiprávně, bez vědomí a souhlasu autora. Firma *GS Media* provozuje na svých stránkách reklamu a generuje z návštěvnosti zisk. V tomto případě soud dovodil, že zde jednoznačně došlo ke zveřejnění nezamýšlenému, stejnými technickými prostředky a „nové veřejnosti“ a navíc za účelem zisku, tudíž vědomost o protiprávnosti takového sdělení se presumuje.⁸⁰ V tomto ohledu se jedná o zásadní rozhodnutí, neboť zde poprvé uplatňujeme ziskovost jako zásadní kritérium, při kterém není třeba individuálního dokazování. Při absenci monetizace obsahu je nutné individuálně posoudit, zda poskytovatel internetových služeb věděl, měl vědět nebo nevěděl, zda obsah jím sdílený je protiprávní, respektive protiprávně sdílen.

Tito Rendas kritizuje, že místo zrušení kvaziprecedentu *Svensson* stran hyperlinků jakožto aktů komunikace, se soud rozhodl uplatnit nová kritéria: 1) záměrná povaha uživatelova zásahu, a 2) ziskuchtivá povaha aktu sdělování. *GS Media* měla vědět, že zdroj obsahu je protiprávní a skrze svou komerční povahu tak odpovídá za porušení autorových práv.⁸¹

Test novou veřejností ale není bez kontroverzí. Pokud akceptujeme úvahu SDEU, že zveřejnění díla volně na internetu ho potenciálně dostává do sféry všech internetových uživatelů, pak zároveň zpochybňujeme autorovo právo dané InfoSoc

⁷⁷ Usnesení Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 10. dubna 2014 – ACI Adam BV a další proti Stichting de ThuisKopie, Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding (Věc C-435/12). ECLI:EU:C:2014:254, bod 58 (dále jen „ACI ADAM BV v Stichting, C-435/12“).

⁷⁸ CÍSAŘOVÁ, Zuzana. *Copyright in the Digital Age Private Copying From Illegal Sources: Framing, Embedding and Other Forms of Linking in the CJEU Case Law*. Rochester, NY, 2017, s. 14. DOI: 10.2139/ssrn.2989008

⁷⁹ Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 8. září 2016 – GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker (Věc C-160/15). ECLI:EU:C:2016:644., bod 40–42 a 52–54 (dále jen „GS Media v Playboy, C-160/15“). a

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ RENDAS, Tito. *How Playboy Photos Compromised EU Copyright Law: The GS Media Judgment* [online]. Rochester, NY, 2017, s. 4 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=2920677>

směrnicí v čl. 3 odst. 3, že žádné zveřejnění nevyčerpá autorovo právo schvalovat všechna sdělování následující.⁸²

SDEU si uvázal Gordický uzel. SDEU vytvořil test nové veřejnosti, aby ochránil autorovo právo na spravedlivou finanční satisfakci, ale tento stejný test aplikovaný na internetovou sféru by znemožnil fungování světového internetu a každý odkaz by vyžadoval svolení autora. SDEU tak vytvořil paradoxní kolizi autorizačního práva autora a práva na spravedlivou odměnu se zákazem vyčerpání právě oněch autorových práv zveřejněním díla.⁸³

Hugenholtz a Velze navrhuji zavrhnout test novou veřejností a vrátit se k definici Bernské úmluvy. Jejich návrh sdělování veřejnosti skrze retransmisi by měl být rozhodnut na základě 1) aktu komunikace tak, jak ho už teď chápe SDEU; 2) veřejnosti, kterou je velký počet lidí, vyjma přátel a rodiny; a 3) zásahu učiněným někým jiným než původně sdělovanou stranou.⁸⁴ Použitím těchto kritérií dostaneme stejné výsledky dosavadních hodnocení, ale bez matoucího testu novou veřejností.⁸⁵

Jaroslav Kuba vnímá transponovanou DSM směrnici z roku 2019 jako do jisté míry konec úvahám na téma nová veřejnost.⁸⁶

SDEU pokračoval ve výkladu termínu linking ve spojení se sdělováním chráněný děl. Soud se musel vypořádat s otázkou rozdílných softwarových řešení pirátských sítí. Ve věci *Filmspeler* provozovatel TV setů přednastavil odkazy na známé pirátské weby s neautorizovaným obsahem. SDEU zde činí analogové přirovnání k *Rafael Hoteles*, ale na rozdíl od nabízení TV programů v hotelových pokojích, *Filmspeler* pouze nabízí přednastavené odkazy, které není nutné využít. Jak poukazují Dehareng a kol., soud rozšiřuje základnu odpovědných osob natahováním svého vlastního výkladu, aby obsáhl co největší množinu z jeho pohledu škůdců dál a dál od jádra problému a prvotního porušení práva autora.⁸⁷

Největší výzvou se tak zdají být peer-to-peer sítě; komplikované sdílecí platformy, kde je jediný soubor rozdělen mezi neurčité množství „peers“, tedy uživatelů

⁸² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, čl. 3(3).

⁸³ HUGENHOLTZ, P. Bernt a Sam VAN VELZE. *Communication to a New Public?*, s. 11.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Tamtéž., s. 12.

⁸⁶ KUBA, Jaroslav Mgr., Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online. In: DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: právně rozdělený svět v globálním on-line prostředí. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2021–2022.

⁸⁷ DEHARENG, Elisabeth et al. *The Tangled Web of Communication to the Public Europe*, s. 8.

platformy, a kde každý uživatel sděluje pouze zlomek samotného díla, které následně torrentový program složí dohromady.⁸⁸ SDEU řešil peer-to-peer platformy v rozhodnutí *Stichting Brein*,⁸⁹ ve kterém přezkoumával známou pirátskou stránku The Pirate Bay (dále jen „TPB“). K vysvětlení faktických prvků stránky TPB, nejedná se o klasické úložiště, kde se nachází jeden server a jeden stahující nebo prohlížečící uživatel. TPB funguje na principu tzv. peer-to-peer sítě skrze tzv. torrenty nebo magnetické odkazy, která se jmenuje BitTorrent. Stránka v podstatě vytvoří síť uživatelů, které vzájemně propojuje a indexuje pro ně obsah, nicméně samotné sdílení obsahu zde dělají jednotliví uživatelé. SDEU zde postupně vysvětluje jednotlivé aspekty sdělování veřejnosti. Veřejnost je neurčitý počet potenciálních adresátů, navíc se nedá hovořit o jednotlivcích, ale spíše vysokém počtu osob. Při posuzování závadnosti zveřejnění veřejnosti pak dle názoru soudu akt zveřejnění musí mít specifickou formu odlišnou od stávajícího technologického trendu, musí mít nové technické parametry, nebo se musí jednat o již zmíněnou „novou veřejnost“, kterou autor nezamýšlel, podobně jako v případě *GS Media*. Nicméně rozhodující není, zda vůbec dojde ke stažení předmětného díla nebo k jeho shlednutí, podstatné v tomto případě je už jen fakt, že tu existuje možnost a přístup k dílu. Peer-to-peer sítě, ať už skrze torrenty nebo magnetické odkazy, jsou zveřejněním díla veřejnosti, a protože relevantním momentem aktu zveřejnění je zpřístupnění počátečního torrentu, pak zveřejňujícím není pouze uživatel, ale i služba, která mu svou indexací a nabízeným vyhledávačem toto umožnila a která ignorovala notifikaci ze strany držitelů autorských práv.⁹⁰

Zde je dobré upozornit, že rozhodnutí *Stichting Brein* je zásadní pro rozhodování českých soudů. České soudy při přezkumu ISP pravidelně na *Stichting Brein* odkazují stran porušení doktríny bezpečného přístavu,⁹¹ viz níže. *Stichting Brein* následuje argumentačně i rozhodnutí *Mircom*. *Mircom* navíc dovoluje kolektivním

⁸⁸ Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 17. června 2021 – *Mircom International Content Management & Consulting (M. I. C. M.) Limited* proti *Telenet BVBA* (Věc C-597/19). ECLI:EU:C:2021:492, bod 32, 42 a 45 (dále jen „*Mircom v Telenet, C-597/19*“).

⁸⁹ Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 14. června 2017 – *Stichting Brein* proti *Ziggo BV, XS4ALL Internet BV* (Věc C-610/15). ECLI:EU:C:2017:456 (dále jen „*Stichting Brein v Ziggo, C-610/15*“).

⁹⁰ Tamtéž bod 48.

⁹¹ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. června 2022, č.j. 23 Cdo 1840/2021-557, bod 14 (dále jen „*Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557*“); usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. července 2022, č.j. 1 Cmo 30/2022-50, bod 29; usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2022, č.j. 2 Co 19/2022-53, body 42 a 46; rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. ledna 2021, č.j. 3Co 58/2019-409, bod 30.

správčům práv získávat IP adresy členů peer-to-peer sítí a zdůrazňuje, že tento proces všech uživatelů je sdělování veřejnosti, i když probíhá automaticky.⁹²

2.3.5. Stav po rozhodnutí YouTube/Cyando a přijetí DSM Směrnice

Za rozhodné a významné rozhodnutí se jednoznačně dá označit případ *Franka Petersona*, poslední velké rozhodnutí soudního dvora před přijetím nové směrnice. Případ *Peterson* byl spojením dvou předběžných otázek soudu s podobnými parametry. Peterson měl výhradní licenční právo na hudební díla. Tato hudební díla se neoprávněně objevila na platformě YouTube a Peterson se domáhal jejich stažení. SDEU potvrdil předešlou judikaturu. Pojem veřejnost zde velmi příhodně dokresluje jeho výklad. Veřejnost se vztahuje na osoby přítomné v místě a čase zveřejnění. Jedná-li se tedy o účastníky koncertu, kde se díla živě reprodukuje a na něž bylo nutné zakoupit lístky, pak se nejedná o uživatele platformy YouTube, kteří si přehrají záznam této reprodukce, aniž by byli přítomni. Jedná se tak o „novou veřejnost“. Soud vymezil, že provozovatel nezveřejňuje obsah veřejnosti ve smyslu ustanovení čl. 3 odst. 1 InfoSoc směrnice, který nahrál uživatel platformy, a tedy za něj v důsledku neodpovídá. Soud ale zašel dále a konstatuje, že toto neplatí v případě, kdy provozovatel o protiprávnosti obsahu věděl nebo vědět měl a obsah neodstranil nebo k němu nezablokoval přístup nebo obsah sám vědomě indexuje a třídí. SDEU tím reflektuje předešlou judikaturu ve věcech *GS Media a Stichting Brein (TPB)*, ale zavádí také novinku v podobě povinnosti zavést „vhodné technologické prostředky, které je možné v jeho situaci očekávat od subjektu, který je běžně obezřetný, aby spolehlivě a účinně zabránil porušováním autorského práva na této platformě“.⁹³ Úmysl soudu je zde poměrně patrný, a to snaha donutit přijetí nejlepších možných opatření bránících zneužití práv autorů. Tento krok byl zároveň kontroverzní, protože není zřejmé, co se v daném případě myslí technologickými prostředky.

V obecné rovině se zřejmě bude jednat o formy nahrávacího filtru v obdobné podobě, kterou již nyní využívá např. právě souzená platforma YouTube. Nahrávací filtr Content ID, který používá YouTube nabízí ideální příklad toho, co pravděpodobně soud požaduje. Filtr sám umí zhodnotit, jestli nahrávaný obsah je autorsky chráněn a v takovém případě ho nedovolí nahrát. Systém není dokonalý, ale rozhodně se vejde pod kategorii „vhodný“ a „v situaci od subjektu očekávatelný“. Husovec tvrdí, že je

⁹² *Mircom v Telenet*, C-597/19, bod 52-59.

⁹³ *Rozsudek YouTube/Cyando*, C-682/18 a C-683/18, bod 100-102.

Komise pravděpodobně ušila novou legislativu na míru Content ID, nikoli obráceně.⁹⁴ Eleanor Rosati shrnuje, jaké faktory musí soud zvážit: 1) technickou dostupnost obsahu; 2) přítomnost autorova svolení; 3) smluvní omezení; 4) komerční záměr platformy; 5) povědomí o nezákonnosti odkazovaného obsahu (buď informován notifikací nebo presumován na základě zisku); a 6) pokud je odkaz akt sdělování podle ustanovených kritérií.⁹⁵

Dlouhodobou judikaturu vymezenou výše doplňuje přijetí DSM směrnice. Její podrobné dopady se řeší níže, nicméně zde vymežeme její přínos k otázce vymezení pojmu „sdělování veřejnosti“. Článek 17 odst. 1 říká, že poskytovatel (OCSSP) bude sdělovat obsah veřejnosti, pokud umožní přístup jakékoli veřejnosti k dílům, jejichž sdělování nemá dovolené. Pro případy, kdy bude jeho odpovědnost omezena použitím doktríny „bezpečného přístavu“ vymezuje článek 17 výjimky. Někteří akademici se domnívají, že tímto Komise zavádí úplně nové *sui generis* právo na sdělování veřejnosti neodvislé od konceptu InfoSoc a E-commerce směrnic (potažmo DSA).⁹⁶ Husovec operuje s rozsáhlou analýzou, jaké části čl. 17 mohou a nemohou být *sui generis* nebo speciální nové právo.⁹⁷ Komise sama však s těmito úvahami nesouhlasí a výslovně se staví k názoru, že se jedná o *lex specialis* k čl. 3 odst. 1 InfoSoc směrnice a o novém právu nemůže být řeč; jen se jedná o dovysvětlení pojmu pro účely DSM Směrnice aplikovatelné na OCSSP.⁹⁸ Sliwka hodnotí závěr akademické debaty tak, že režim DSM nezavádí nové právo zcela odlišné od čl. 3 odst. 1, ale z InfoSoc ho speciálně vyčleňuje pro účely specifického režimu, nejedná se však ani o právo *sui generis* a musí být vykládáno jako *lex specialis*.⁹⁹

⁹⁴ HUSOVEC, Martin. *How Europe Wants to Redefine Global Online Copyright Enforcement*. Rochester, NY, 2019, s. 5. DOI: 10.2139/ssrn.3372230

⁹⁵ ROSATI, Eleonora. *Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst*, s. 12.

⁹⁶ PEGUERA, Miquel. The New Copyright Directive: Online Content-Sharing Service Providers lose eCommerce Directive immunity and are forced to monitor content uploaded by users (Article 17). In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 26. 9. 2019 [cit. 16.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/09/26/the-new-copyright-directive-online-content-sharing-service-providers-lose-ecommerce-directive-immunity-and-are-forced-to-monitor-content-uploaded-by-users-article-17/>

⁹⁷ HUSOVEC, Martin a João Pedro QUINTAIS. *How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms*. Rochester, NY, 2021. DOI: 10.2139/ssrn.3463011

⁹⁸ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu, COM (2021) 288 final, Brusel, 4.6.2021 (dále jen „Sdělení komise k čl. 17“).

⁹⁹ SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie*. 2021, roč. 12, č. 24, s. 86. DOI: 10.5817/RPT2021-2-3

Jelikož směrnice nerozlišuje veřejnost na původně zamýšlenou a novou, nelze očekávat další judikurní vývoj tohoto pojmu pro účely DSM. Sdělování díla tam, kde směrnice ponechává mezery, bude mít význam v souladu s ustálenou praxí, výkladem a judikaturou, kterou doposud vymezil SDEU. Naopak se dá předpokládat výkladový konflikt a potřeba zásahu SDEU v otázce nových definic jako „veškerého úsilí“ a „vysokých odvětvových standardů odborné péče“.¹⁰⁰

2.3.6. Aplikace českými soudy

Krátce též zhodnotíme, jaký dopad měla výše uvedená judikatura na rozhodování českých soudů v otázce sdělování děl a jejich dopad na zejména trestněprávní odpovědnost šířitelů.

Obvodní soud pro Prahu 4 musel posoudit trestní odpovědnost Pirátské strany, respektive zástupných právnických osob, která provozovala platformu sloužící jako poskytovatel internetových služeb a skrze embeddované odkazy, obdobně jako v případě *BestWater*, umožňovala bezplatně přístup k tisícům autorských děl. České trestní soudnictví doposud přistupovalo ke zveřejňování nevybíravě, nerozlišovalo legální a nelegální zveřejnění a následnou odpovědnost a označovala obojí za zveřejnění, resp. sdělení díla veřejnosti. Po rozhodnutích *GS Media*, *Svensson* a *BestWater* se ale Obvodní soud pro Prahu 4 rozhodl uplatnit nový přístup a vyložit případ ve světle nové judikatury SDEU. Základním kamenem odůvodnění byl ten prostý fakt, že Pirátská strana nepobírala za službu žádný zisk; neměla reklamy ani uživatelský monetizovaný systém. A priori tedy nelze usuzovat, že se jedná o vědomé zveřejňování děl a tím porušování autorských práv a zásah do trestněprávní roviny. Státní zástupce má povinnost dokázat, že služba věděla nebo musela vědět o protiprávnosti obsahu. Česká protipirátská unie informovala službu o závadnosti obsahu, ale jelikož nevystupuje jako kolektivní správce práv ani jinak nezastupuje práva autorů předmětných děl, nedalo se její upozornění brát jako relevantní pro otázku odpovědnosti a sdělování díla. Tuto otázku kolektivní správy řešil evropský soud až později ve věci *Mircom*. Obvodní soud pro Prahu 4 Pirátskou stranu zprostil

¹⁰⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES [online]. 2019, čl. 17 odst. 4 [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj/ces>

obžaloby a v dané chvíli dal za pravdu jejich kampani s heslem „odkaz není zločin.“¹⁰¹

Rozhodnutí zastavit stíhání a nikoli vrátit případ k dořešení, a tím vytvořit potažmo kvaziprecedent, nezůstalo bez kritiky.¹⁰²

Opačný případ posuzoval Nejvyšší soud v kauze 5 Tdo 178/2020,¹⁰³ kde aplikoval opět výše zmíněná rozhodnutí a posoudil, že pachatel skrze embeddované odkazy dosahoval pomocí reklamy zisku a byl držitelem autorských práv upozorněn na protiprávnost. Zde nebylo sporu o tom, že podmínky stanovené judikaturou pachatel naplnil a sděloval díla veřejnosti. Můžeme vidět, že české soudnictví se postupně vypořádává s otázkou sdělování veřejnosti a aplikuje poctivě evropskou judikaturu.

Aktuální otázku sdělování veřejnosti spojenou s následnou odpovědností poskytovatele služeb měla značně ovlivnit rozhodnutí ve věcech *Hellshare/Hellspy*¹⁰⁴, *Dilia vs. Ulož.to*¹⁰⁵ a *Prima vs. Ulož.to*, nicméně v těchto kauzách se víceméně nepokračuje, protože obě dotčené platformy ukončili svou činnost jako ISP sdělující obsah generovaný uživateli široké veřejnosti.¹⁰⁶

2.4. Poskytovatel internetových služeb

Pro tuto práci je zcela zásadním pojmem „poskytovatel internetových služeb“ (dále jako „poskytovatel“ nebo „ISP“). Bez vymezení, kterých společností a stránek se tento pojem týká, nemůžeme jednoznačně stanovit jeho právní postavení v celém autorskoprávním vztahu a jeho případnou odpovědnost za porušení autorského práva. Poskytovatele internetových služeb obsahují v různých podobách jak E-commerce směrnice, tak DSA i novější Směrnice DSM. Je zcela zásadní tyto poskytovatele rozlišovat. Do českého práva se E-commerce směrnice transponovala zákonem ZSIS, nové poznatky z DSM směrnice pak transponovala novela Autorského zákona účinná

¹⁰¹ *Tisková zpráva Pirátské strany – odkaz není zločin!* Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/clanek-156-tiskova-zprava-piratske-strany-odkaz-neni-zlocin>

¹⁰² 33 T 54/2016 - Sdělování díla veřejnosti po rozhodnutí SDEU ve věci GS Media BV – ICT Judikatura. In: [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: https://ictjudikatura.law.muni.cz/wiki/33_T_54/2016_-_Sd%C4%9Blov%C3%A1n%C3%AD_d%C3%ADla_ve%C5%99ejnosti_po_rozhodnut%C3%AD_SDEU_ve_v%C4%9Bci_GS_Media_BV

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. května 2020, sp. zn. 5 Tdo 178/2020.

¹⁰⁴ Předběžná otázka Vrchního soudu v Praze ze dne 14. července 2022, sp. zn. C-470/22, ve věci IFPI vs. Hellspy.

¹⁰⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. ledna 2021, sp. zn. 3 Co 58/2019–409 a rozsudek Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557.

¹⁰⁶ Ulož.to omezí sdílení souborů. Pod tlakem EU - Novinky. In: . 24. 11. 2023 [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-uloz-to-omezi-sdileni-souboru-pod-tlakem-eu-40451939>

od 5. ledna 2023 a DSA jako nařízení je přímo vymahatelná evropská norma účinná od února roku 2024.

2.4.1. Vymezení E-commerce směrnicí

Nejprve vymežeme dlouhodobý stav daný E-commerce směrnicí: „*poskytovatelem* [se rozumí] každá fyzická nebo právnická osoba, která poskytuje určitou službu informační společnosti“.¹⁰⁷ Pro vymezení relevantních služeb je nutné použít konsolidované znění směrnice 98/34/ES ve znění směrnice 98/48/ES, respektive směrnici 2015/1535, která první dvě nahrazuje a znění služeb se shoduje s předešlou úpravou. Služby musí nabízet informační společnost, zpravidla za úplaty (a tím se myslí i úplata za reklamní plnění od osoby jiné než uživatele), na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.¹⁰⁸ Služba funguje na principu datového přenosu bezdrátově a digitálně, poskytovatel a příjemce nejsou na stejném místě. Službou se ale nemyslí rozhlasové ani televizní vysílání.¹⁰⁹

2.4.2. Mere conduit, caching, hosting

E-commerce směrnice činí dělení těchto poskytovatelů podle typu digitální služby, kterou poskytují a ze které plyne jejich míra, respektive absence, odpovědnosti za protiprávní obsah při splnění vymezených podmínek, jinými slovy „safe harbor“.¹¹⁰ Jedná se primárně o „prostý přenos“¹¹¹, ukládání do vyrovnávací paměti (caching)¹¹² a shromažďování informací (úložiště/hosting).¹¹³

ZSIS transponuje tyto služby do §3 až §5. Za „prostý přenos“ ZSIS, E-commerce směrnice i DSA považují provozovatele a zprostředkovatele internetové

¹⁰⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) [online]. 2000, čl. 2 písm. b) [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj/ces>

¹⁰⁸ SLIWKA, Rostislav. Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie*. 2020, roč. 11, č. 21, s. 96. DOI: 10.5817/RPT2020-1-5

¹⁰⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (kodifikované znění) [online]. 2015, čl. 1 odst. 2 [cit. 27.04.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/1535/oj/ces>

¹¹⁰ Doktrína bezpečného přístavu, srov. rozsudek Stichting Brein v Ziggo, C-610/15, a rozsudek Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557 nebo Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020

¹¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), čl. 12.

¹¹² Tamtéž., čl. 13.

¹¹³ Tamtéž., čl. 14.

infrastruktury. V podstatě za prostý přenos můžeme považovat optické kabely, satelitní připojení a další metody provozování celosvětového internetu a následně služby, kterými se uživatel k dané síti připojuje; typicky prostřednictvím WI-FI, datové sítě nebo datovým kabelem.¹¹⁴ Taková služba nemusí být nutně zpoplatněna tedy například veřejná WI-FI síť, ač není zpravidla za úplat, bude mít stejné postavení jako zpoplatněná síť, aniž by existoval mezi poskytovatelem a uživatelem jakýkoli smluvní vztah. Rozhodující je faktický přenos informací.¹¹⁵

Caching je technické ukládání informací do mezipaměti skrze „proxy cache providery“. Účelem služby je automaticky pasivně přednahrát některé stránky a informace na servery a ulehčit tak náročnému datovému toku, například na lince USA – Evropa. Služba ulehčuje přenos a poskytovatel do ní nezasahuje, dokud si uživatel nevyžádá předmětné informace.¹¹⁶

Třetí typ služby poskytovatele je nejčastější a zároveň nejproblematictější - hosting. Jedná se o službu, která svým uživatelům nabízí digitální úložný prostor, kam lze umístit v podstatě jakákoli elektronická data, omezená primárně pouze velikostí, neboli hosting. Předpokládá se vysoké množství souborů na takové službě, a i proto taková služba nemá povinnost dohledu nad obsahem a filtrovat příchozí obsah; shodně dříve s čl. 15 E-commerce směrnice,¹¹⁷ nyní čl. 8 DSA.

Příkladem těchto služeb jsou webové hostingsy či datová úložiště, kde může uživatel sám uložit a sám si pro sebe indexovat jakékoli informace, nebo se jedná o služby, které zpřístupní nahrané informace třetím osobám a zároveň jim pomáhají obsah indexovat a prohlížet skrze specializované webové stránky. Jedná se o tzv. filesharingové nebo hostingové platformy. Zatímco za příklad běžného disku či úložiště si můžeme představit služby Disk Google nebo Dropbox, tak filesharingovou platformou budou služby jako YouTube, Cyando, Twitch nebo v českém prostředí Ulož.to či Hellspy/Hellshare. Hostingem mohou být také sociální sítě, obchodní platformy nebo třeba mobilní obchody s aplikacemi.¹¹⁸

¹¹⁴ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 41.

¹¹⁵ ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu) ze dne 15. září 2016 – Tobias Mc Fadden proti Sony Music Entertainment Germany GmbH (Věc C-484/14). ECLI:EU:C:2016:689 (dále jen „Mc Fadden v Sony, C-484/14“).

¹¹⁶ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 53.

¹¹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz

¹¹⁸ HUSOVEC, Martin a Irene ROCHE LAGUNA. *Digital Services Act: A Short Primer*. Rochester, NY, 2022, s. 3. DOI: 10.2139/ssrn.4153796

Typ informace není specifikován, tudíž si pod ní můžeme představit vše od textových dokumentů po filmy a herní soubory. Co je naopak zásadně vyžadováno je pasivní přístup služby, tedy její naprostá automatizace a minimální zásah ze strany provozovatelů. Tato skutečnost je důležitá pro určení odpovědnosti poskytovatelů služeb, neboť pouze pasivní služba může být chráněna bezpečným přístavem. Jedná se o dlouhodobý záměr autorského práva zároveň vycházet vstřícně legitimním zájmům provozovatelů digitálních služeb a zároveň přiměřeně chránit porušování autorských práv na internetu. Na rozdíl od předchozích služeb u hostingu dochází kromě ukládání informací i neoddělitelně k úkonu sdělení informací a pak nastává kritická otázka, zda se jedná o osobní užití stejné osoby, nebo se jedná o objektivní sdělování veřejnosti, jak je vymezeno výše.¹¹⁹

2.4.3. Vymezení DSM Směrnici

Přijetím DSM směrnice se pravidla pro sdělování autorských děl v digitálním prostředí upravují. Jak zaznívalo často v konverzacích provázející přijetí DSM, směrnice se pokouší narovnat tzv. „value gap“, ekonomickou nespravedlnost mezi zúčastněnými stranami zejména vůči autorům.¹²⁰ Směrnice aplikuje dlouhou judikaturní činnost a praktické zkušenosti posledních 20 let aplikace InfoSoc a E-commerce směrnice. Čl. 17 DSM stanoví v odst. 3, že se na poskytovatele podle DSM neujmou pravidla podle E-commerce, avšak zároveň na poskytovatele, kteří nenaplní podmínky podle DSM se DSM neujmou; to potvrzuje i recitál 65.

Článek 2 odst. 6 nové směrnice říká: „*poskytovatelem služeb pro sdílení obsahu online poskytovatel služby informační společnosti, jehož hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je uchovávat velký počet děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jeho uživateli a zpřístupňovat je veřejnosti, přičemž poskytovatel tato díla a jiné předměty ochrany uspořádává a propaguje za účelem zisku*“,¹²¹ zkráceně OCSSP.

Při porovnání textu směrnice a výše uvedených informací v této práci, vidíme, že doposud roztržitý a dovozovaný výklad poskytovatele je sjednocen do jednoho článku. Naopak ale stran definice probíhala živá diskuze a aktivní antikampaň

¹¹⁹ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 61.

¹²⁰ HUSOVEC, Martin a João Pedro QUINTAIS. *How to License Article 17?*, s. 4.

¹²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES .

zejména kvůli webové neziskové encyklopedii Wikipedie.¹²² Definice poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online se na neziskové online encyklopedie, nezisková vzdělávací a vědecká úložiště, platformy pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem, poskytovatelé služeb elektronických komunikací ve smyslu směrnice (EU) 2018/1972, online tržiště a mezipodnikové cloudové služby a cloudové služby, které uživatelům umožňují nahrávat obsah pro vlastní potřebu, nepoužije.¹²³ Chrání to tak činnost těchto typů služeb, zejména pak encyklopedie, aby museli činit rozsáhlé změny vyžadované touto směrnicí a jdoucí mnohdy proti jejich smyslu a za značné zdroje, které při jejich neziskovém charakteru přirozeně nemají. Podmínkou v čl. 2 odst. 6 je zisk, čímž se může myslet i úplata z reklamy zobrazované na službě, tedy z principu se definice na neziskový sektor vztahovat nebude.¹²⁴

Pokud se podíváme ale na příklad video-on-demand služeb, na ty se zřejmě čl. 17 neuplatní. Sdělují mnoho děl veřejnosti, za úplatu, na vyžádání uživatele a jsou informačními společnostmi, ale zásadní rozdíl je, že neobsahují obsah nahraný uživateli, ale všechen obsah prochází redakční a licenční kontrolou. Naopak služby typu YouTube právě z tohoto trhu odčerpávají zákazníky, aniž by musely projít stejným licenčním nebo redakčním procesem.¹²⁵

Recitál 62 směrnice 2019/790 jasně naznačuje, že vymezení směřuje proti největším aktérům na digitálním trhu s největším počtem uživatelů a ukládaných informací. Článek 17 se snaží vycházet vstříc start-upům a malým subjektům. Nicméně dá se říci, že směrnice situaci i poněkud komplikuje, protože vyžaduje a priori indexaci a propagaci obsahu, což byl doposud jen jeden z možných znaků aktivního poskytovatele služeb,¹²⁶ ale nyní je to standard.

¹²² Viz We do not support the EU Copyright Directive in its current form. Here's why you shouldn't either. [wikimediafoundation.org](https://wikimediafoundation.org/news/2019/02/28/we-do-not-support-the-eu-copyright-directive-in-its-current-form-heres-why-you-shouldnt-either/) [online]. Wikimedia Foundation [cit. 1. 12.2019]. Dostupné z: <https://wikimediafoundation.org/news/2019/02/28/we-do-not-support-the-eu-copyright-directive-in-its-current-form-heres-why-you-shouldnt-either/>

¹²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES rec. 62–64.

¹²⁴ SLIWKA, Rostislav. *Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019*, s. 96.

¹²⁵ Tamtéž., s. 107–108.

¹²⁶ Viz Rozsudek. Stichting Brein v Ziggo, C-610/15.

Na příkladu YouTube uveďme, že se bude klasicky jednat o algoritmus, který nabízí videa, která na základě jeho dosavadních preferencí „se mu mohou líbit“.¹²⁷ Nebo v případě Ulož.to se jednalo o soubory podobného jména na boční liště. Původní široká definice se nám tak zúžila na úzký výběr velkých hráčů, neboť stále platí i podmínka vysokého počtu uživatelů a uchovaných informací. Fakticky se tak bude jednat o velké filesharingové služby typu YouTube nebo Spotify. Toto je základní vymezení napříč vnitřním trhem, a i výklad českých soudů, nicméně je možné, že některé státy uchopí definici trochu odlišně (např. Německo).¹²⁸ Dopadům těchto vymezení na odpovědnost dotčených subjektů za porušování autorského práva se práce věnuje níže.

2.4.4. Vymezení DSA

DSA neruší ustanovení E-commerce o vymezení poskytovatele služeb. Službou informační společnosti DSA také odkazuje na směrnici 2015/1535. DSA místo poskytovatel operuje s výrazem „zprostředkovatel“, resp. zprostředkovatelská služba. Pod zprostředkovatelské služby se pak řadí již tradičně známé služby prostého přenosu, ukládání do mezipaměti a hostingu. Prostý přenos je přenos „informací poskytovaných příjemcem služby v komunikační síti nebo ve zprostředkování přístupu ke komunikační síti“,¹²⁹ což není v zásadě nové pojetí termínu, ale podle Husovce to značně rozšiřuje seznam služeb, které mohou uplatnit bezpečný přístav a budou neodpovědné za jakýkoli typ odpovědnosti, i když poskytovatel sekundární služby bude jednat protiprávně, tedy např. web, jemuž poskytují internetový přístup.¹³⁰

DSA pracuje ale s rozsáhlejším systémem povinností než E-commerce a zaměřuje se na různé typy hostingu, kdy některé jsou zaměřené na cílené šíření obsahu, jako např. sociální sítě. DSA pro různé typy hostingu šířící cíleně obsah nebo umožňující uzavírat s obchodníky smlouvy na dálku používá termín „online platforma“. Hosting ale nebude online platformou, pokud funkce šíření obsahu je jen dodatkovou vedlejší službou, která nespočívá v hlavním účelu platformy. Takovým příkladem můžou být internetové noviny nebo hobby-weby, které ale sekundárně provozují i

¹²⁷ Což se mimo jiné neúspěšně snažili tvrdit žalobci ve věci Gonzales v. Google LLC. před americkým Nejvyšším soudem.

¹²⁸ SLIWKA, Rostislav. *Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019*.

¹²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), čl. 3 písm. g) bod i).

¹³⁰ HUSOVEC, Martin a Irene ROCHE LAGUNA. *Digital Services Act*, s. 3.

komentářovou sekci pod svými články, pokud je jednoznačně oddělena od redakční činnosti a kontroly platformy.¹³¹ Hosting tak má základní povinnosti odvislé historicky od E-commerce a rozšířené DSA, zatímco online platforma má rozsáhlejší povinnosti.¹³²

DSA používá zastřešující pojem zprostředkovatel, avšak v souladu s tradičním popisem služeb i v návaznosti na existující literaturu práce operuje s termínem poskytovatel a zkratkou ISP případně OCSSP.

2.5. Internetové pirátství

Internetová tematika je metaforicky připodobňovaná námořní tematice. Ostatně internet je velký oceán plný různých zákoutí. Má bezpečné přístavy, obchodní cesty, státní dohled, ale má i své piráty. Avšak moderní piráti se neohlašují černou vlajkou se kříženými hnáty, teda se zřejmou výjimkou platformy *The Pirate bay*. Pirátství autorských práv není nový internetový pojem, naopak Johns poukazuje, že tento termín je tu již od Gutenberga a že Gilbert a Sullivan vydali operu *Piráti z Penzance* právě na truc „americkým pirátům“.¹³³ Samotné použití termínů „pirát“, „pirátství“ či „pirátská stránka“ v kontextu uživatelů a poskytovatelů služeb jako škůdců na poli autorského práva má fungovat jako odstrašující prostředek, který moralizuje akt nezákonného kopírování a sdělování jako „závažný morální zločin“.¹³⁴ Nicméně jak se z různých socioekonomických důvodů ukazuje, tato taktika nefunguje. Zejména mladí lidé závažnost internetového pirátství nevnímají. Mnohdy s podobným argumentem jako zloději v supermarketech, totiž že taková kapka v moři velké bohaté korporace bolet nebude.¹³⁵

V některých jurisdikcích, jako například v Číně před vstupem do WTO, nebyl respekt k autorským právům žádný a autorskoprávní pirátství bylo na denním pořádku. Donedávna byly v některých zemích častější nelegální kopie nežli legitimní rozmnoženiny děl.¹³⁶ Podle statistik je 37 % světového softwarů pirátského původu v hodnotě 46,3 miliard dolarů; 38 % lidí celosvětově získávalo k roku 2018 písničky

¹³¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), rec. 13.

¹³² HUSOVEC, Martin a Irene ROCHE LAGUNA. *Digital Services Act*, s. 4.

¹³³ JOHNS, Adrian, Lucie CHLUMSKÁ a Ondřej HANUS. *Pirátství: boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gátese*. Brno: Host, 2013, s. 391.

¹³⁴ BENTLY, Lionel, Jennifer DAVIS a Jane C. GINSBURG. *Copyright and piracy: an interdisciplinary critique*. Cambridge; Cambridge University Press, 2010, s. 407.

¹³⁵ Tamtéž., s. 401.

¹³⁶ Tamtéž., s. 225.

nelegálně; celosvětové pirátění audiovizuálních děl k roku 2019 snížilo zisk jen amerického obsahu o 29,2 až 71 miliard dolarů ročně.¹³⁷

Studie tak ukazují, že autorskoprávní pirátství je problém, avšak obvyklé snahy o jeho omezení nefungují. I v Česku byla známá reklama proti pirátům, která srovnávala krádež filmu s krádeží auta. Takové reklamy ale mohou mít paradoxně opačný efekt Robina Hooda či poukázat na absurdní srovnání, které veřejnost nebude brát vážně. Paradoxně mohou víc pirátů vytvořit než tomu předejít.¹³⁸

Literatura operuje s různými definicemi. Johns poukazuje na definici pirátství z Evropy: „*cokoli, před čím znalostní průmysl sám požaduje ochranu.*“¹³⁹ Gelsthorpe pracuje s vymezením pirátství jako neautorizované kopírování a distribuce autorskoprávně chráněného obsahu. Pirátství dle něj zahrnuje nelegální kopírování např. filmů, hudby, softwarů a dalších pro komerční zisk. Do toho patří i nelegální kopírování a stahování digitálního obsahu.¹⁴⁰

Z hlediska účelu ochrany proti pirátství se ztotožníme s výkladem dle existující právní úpravy. Prakticky se v případě pirátských stránek bude jednat o časté porušovatele čl. 3 odst. 1 InfoSoc Směrnice a/nebo čl. 17 odst. 4 DSM Směrnice. Může se jednat o běžný hosting (Např. Uložto) nebo peer-to-peer indexační stránku (např. TPB), které umožňují přístup k velkému množství chráněných děl za účelem zisku.¹⁴¹ DSM Směrnice žádá, aby se její bezpečný přístav neaplikoval na „pirátské platformy“, jejichž designem a běžným účelem je zpřístupňovat díla chráněná autorským právem.¹⁴² DSA odebírá bezpečný přístav takovým poskytovatelům, kteří vědomě spolupracují s příjemci jejich služeb za účelem provádění protiprávních činností.¹⁴³

¹³⁷ Gilles Grolleau & Luc Meunier (2022) Doing more with less: Behavioral insights for anti-piracy messages, *The Information Society*, 38:5, 388-393, DOI: 10.1080/01972243.2022.2095683

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ JOHNS, Adrian, Lucie CHLUMSKÁ a Ondřej HANUS. *Pirátství : boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gataese*, s. 20.

¹⁴⁰ BENTLY, Lionel, Jennifer DAVIS a Jane C. GINSBURG. *Copyright and piracy: an interdisciplinary critique*, s. 390–391.

¹⁴¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, rec. 62.

¹⁴² HUSOVEC, Martin a João Pedro QUINTAIS. *How to License Article 17?*, s. 10.

¹⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), rec. 20.

2.6. Uživatel

V posuzování digitálních autorskoprávních vztahů je třeba si uvědomit, že se jedná o třístranný vztah, kde je kromě autora a ISP přítomen i uživatel ISP. V rámci lidskoprávního posuzování tak musíme vážit na jedné straně majetková a autorská práva autora, či držitelů práv, svobodu podnikání ISP, ale také svobodu slova a informací uživatele, případně veřejný zájem společnosti.¹⁴⁴

Pojem uživatel je možno vykládat široce, zahrnuje jak širokou veřejnost fyzických i právnických osob, tak obsahuje i specifické typy, jako profesionální či soukromé. Uživatel je osoba, která v rámci poskytnuté licence může užívat daný obsah a službu.¹⁴⁵ Veškeré relevantní směrnice se příliš nezabývají vysvětlením, kdo je z jejich pohledu uživatelem. InfoSoc se spokojí toliko s termínem „uživatel služby“¹⁴⁶ a E-commerce používá místo uživatele pojem „příjemce služby“.¹⁴⁷

DSA pojem nespecifikuje, ale činí komplexní kroky k rozlišení různých typů uživatelů. DSA operuje s pojmy registrovaný uživatel služby a aktivní příjemce služby; což jsou uživatelé z řad podniků, spotřebitelé a další.¹⁴⁸ DSA přiznává, že ačkoli uživatel může být registrovaný příjemce služby ISP, nejedná se nezbytně o fyzickou osobu, nýbrž o bota, který není chráněným subjektem nařízení. DSA má v úmyslu odhalit skutečné uživatele, skrze které dále rozděluje jednotlivé ISP.¹⁴⁹

České zákonodárství upravuje uživatele různorodě. Úprava v ZSIS kopíruje v zásadě příjemce služby E-commerce: „*uživatel [je] každá fyzická nebo právnická osoba, která využívá službu informační společnosti, zejména za účelem vyhledávání či zpřístupňování informací.*“¹⁵⁰ Myška poukazuje na problematiku nejednotné užívání pojmu napříč autorským zákonem. České pojetí uživatele vychází majetkového pojetí ochrany práv, kdy osoba předmět ochrany užívá, tedy „s ním nakládá takovým

¹⁴⁴ MYŠKA, Matěj. *Výjimky a omezení autorského práva v prostředí digitálních sítí*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 27.

¹⁴⁵ Tamtéž., s. 28.

¹⁴⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, rec. 29.

¹⁴⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), čl. 2(d).

¹⁴⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), rec. 2.

¹⁴⁹ Tamtéž., rec. 77.

¹⁵⁰ Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti, dále jen „ZSIS“), § 2.

způsobem, který je jinak vyhrazen nositeli tohoto výlučného práva“.¹⁵¹ Autorský zákon tak nerozeznává definiční rozdíl v primárním (vysílání rozhlasem a televizí dle § 21 AZ), sekundárním (provozování rozhlasového a televizního vysílání dle § 23 AZ) a koncovým uživatelem z pohledu literatury a judikatury. Koncový uživatel je pouze příjemcem autorskoprávního sdělení, vnímatelem obsahu, nikoli uživatelem.¹⁵²

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jako „OZ“ nebo „Občanský zákoník“) v relativně nových ustanoveních o poskytování digitálního obsahu zjevně používá pojem uživatel striktně jako synonymum spotřebitele.¹⁵³ Důvodová zpráva také v bodě 8 odkazuje na autorský zákon a porovnává povinnosti vůči autorskoprávně chráněnému obsahu. Zatímco uživatel ve smluvním vztahu s poskytovatelem digitálního obsahu není povinen zajistit si licence k autorskému obsahu, tuto povinnost má poskytovatel, jinak je tomu u uživatele počítačových programů. Zmíněný bod 8 Důvodové zprávy tyto pojmy uživatel v § 2389a a násl. OZ a § 30 odst. 3 AZ považuje za jeden a týž pojem beze snahy je významně rozlišit.¹⁵⁴

Při chápání uživatele ve smyslu internetové sféry je nehledě na nejednotnou terminologii autorského zákona nutné užívat pojem uživatele ve světle E-commerce směrnice jako příjemce služby. Směrnice chápe příjemce služby široce, definice „zahrnuje všechny druhy užívání služeb informační společnosti jak osobami, které poskytují informace na veřejných sítích, jako je internet, tak osobami, které na internetu informace vyhledávají pro soukromé či profesní účely“.¹⁵⁵ Uživatel na internetu z pohledu autorskoprávního tak má dvojjedinou povahu, kdy jednou je příjemce a vnímatelem autorskoprávního obsahu a podruhé může být jeho sdělovatelem. Jedná se o mnohovýznamový pojem, který je snadné zaměnit a je nutné kontextuálně posoudit jeho význam, zda jeho použití vychází ze spotřebitelského postavení v ustanoveních o digitální smlouvě, či z uživatele

¹⁵¹ MYŠKA, Matěj. *Výjimky a omezení autorského práva v prostředí digitálních sítí*, s. 39.

¹⁵² Tamtéž., s. 36.

¹⁵³ Viz § 2389n OZ. Důvodová zpráva k zákonu č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, č. 374/2022 Dz.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), rec. 20.

pořizujícího rozmnoženiny pro osobní potřeby dle Autorského zákona nebo o uživatele ve smyslu příjemce služby podle ZSIS.¹⁵⁶

3. Nedávné evropské legislativní změny

3.1. Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu

V rámci digitální strategie Evropské Komise byla jako první velká legislativa s dopadem na autorské právo směrnice DSM ze dne 17. dubna 2019. Pro účely této práce je nejdůležitější samozřejmě kontroverzní čl. 17, který funguje jako tvrdě vyjednaný kompromis mezi držiteli práv, platformami a uživateli. Jednotlivá ustanovení čl. 17 jsou řešena napříč prací, ale v rámci této kapitoly chci poukázat na umístění DSM Směrnice v digitálním autorskoprávním systému a také na další přínosy DSM Směrnice.

Předně je důležité zmínit čl. 17 odst. 3, tedy že ačkoliv DSM zavádí speciální režim pro OCSSP platformy a považuje je za přímo odpovědné, vymezení OCSSP je specifické. OCSSP jsou velké platformy typu YouTube a na ty se neaplikují podmínky podle dřívějších směrnic tam, kde se uplatní DSM. Evropský legislativec zachovává kontinuitu s dosavadním právním vývojem, jelikož v druhé větě stejného odstavce je záruka, že čl. 17 funguje jako *lex specialis* a že na platformy, které se nevejdou do vymezení definice OCSSP, se použije dosavadní platná úprava. Není také nepředstavitelné, že se do stávající judikatury bude SDEU dívat pro inspiraci i v budoucnu.¹⁵⁷

Je také zajímavé poukázat, že zákonodárce zde obchází rozhodnutí soudu a efektivně ho mění. Zatímco SDEU ve věci YouTube/Cyando umožňuje bránit se bezpečným přístavem a nečinit sdělování veřejnosti v případě velkých sdělovatelů jako YouTube, DSM směrnice zavádí přesný opak a činí YouTube přímo odpovědný, pokud nenaplní zvláštní podmínky nového bezpečného přístavu.

Kromě nové digitální strategie zavádí DSM další harmonizační prvky. Zavádí smluvní nároky pro autorskoprávní smlouvy. DSM garantuje autorům spravedlivou odměnu, tj. vhodná a přiměřená odměna. Garantuje transparentnost v užití jejich děl. DSM zavádí také „bestseller klauzuli“, tedy možnost upravit podmínky smlouvy v případě mimořádných zisků díla. Zatímco spravedlivá odměna dle č. 18 se

¹⁵⁶ MYŠKA, Matěj. *Výjimky a omezení autorského práva v prostředí digitálních sítí*, s. 42.

¹⁵⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, čl. 17 odst. 3.

posuzuje podle doby uzavření smlouvy, bestseller klauzule dle čl. 20 se posoudí dle úspěšnosti díla nyní. A závěrem DSM nabízí autorům možnost alternativního řešení sporů a také právo zrušit licenci či převod práv v případě, že držitel licence dílo nevyužívá v souladu se smlouvou.¹⁵⁸

DSM zavádí nové pojetí výjimek v digitálním prostředí, zejména pro vytěžování textu a dat, jakož i vstřícné školní a vědecké výjimky mající za cíl zlepšit edukační a vědeckou činnost. O těch informuje práce níže.

A nelze nezmínit, že DSM v čl. 15 a 16 zavádí ochranu tiskových publikací v souvislosti s užitím online a právo na spravedlivou odměnu, tedy ochranu, po které mediální domy volaly. Tato ustanovení garantují tiskovým vydavatelům jistou výhodnou vyjednávací pozici např. s Googlem jako provozovatelem agregátu zpráv. Z praxe se ale zdá, že národní úpravy mají opačný či nulový efekt. Google buď agregát v zemích ruší nebo licenci obsah zadarmo.¹⁵⁹

Transpoziční lhůta této směrnice vypršela 7. června 2021.

3.2. Nařízení o digitálních službách

Nařízení o digitálních službách, nebo také DSA, které vešlo v účinnost pro velké platformy již v roce 2023 a pro ostatní platformy 17. února 2024, se přímo na autorská práva primárně nevztahuje, ale vytváří podstatný digitální systém, který paralelně kopíruje systémy kontroly obsahu, které se dají aplikovat na nezákonně šířený autorský obsah. Jelikož se jedná o zcela novou a poslední legislativní záležitost na evropské úrovni, je na místě tuto legislativu probrat blíže. DSA chrání uživatele před nežádoucím obsahem, zmiňme například obsah teroristický či pornografický.¹⁶⁰ Existují různé stupně nežádoucího obsahu; jde-li o obsah zacílený nebo obsahující děti, pak je to striktně kontrolovaný obsah, dále pak obecně nežádoucí obsah, mezi který patří i porušování autorského práva. Ačkoli není cílem této práce provádět široký exkurz do schopnosti DSA potírat dezinformace a jiný

¹⁵⁸ Například výhodná distribuční smlouva televizního obsahu, kde původní televize nechce vyšší poplatky, ale nahrazuje je příjmy z reklamy, které v případě nevysílání jejích kanálů nemá a nemá tak důvod pokračovat v licenční smlouvě.

¹⁵⁹ Budoucnost českého autorského práva ve světle sm. In: *EPRAVO.CZ* [online] [cit. 20.04.2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>

¹⁶⁰ ENARSSON, Therese. *Online Content Moderation in and Beyond the EU Digital Services Act – Exploring the Tension between Automated Speed and Human Contextuality*. Rochester, NY, 2024, s. 13. DOI: 10.2139/ssrn.4806704

problematický nežádoucí obsah, krátce se na tuto novou legislativní úpravu EU podíváme i s ohledem na její aplikaci v autorskoprávní ochraně.

DSA rozděluje obligace na různé typy online platforem podle typu služeb, které nabízejí. Dva základní pilíře DSA spočívají v požadavku jistého spravedlivého procesu při moderování obsahu a povinnost managementu rizik služeb.¹⁶¹ V případě moderace obsahu internetovými platformami se pohybujeme na území soukromých společností, které nemají stejné povinnosti jako veřejnoprávní orgány, ale v průběhu času získaly polostátní regulační moc bez doprovázejících omezení, které se obvykle vztahují na státní orgány. Soukromá platforma tak může posuzovat obsah v mezích zákona, ale způsoby, které sama uzná za vhodné. DSA přibližuje rozhodovací procesy standardům aplikovaných soudů, aniž by sebral platformách jistou míru vlastního uvážení.¹⁶²

Druhý pilíř se zaměřuje na přispěvatele, kteří používají platformu jako nástroj ke svému podnikání, které nemusí být vždy akceptovatelné. Platformy jsou povinny mít k dispozici mechanismy, které preventivně zabraňují šíření škodlivého nezákonného obsahu. Rozsah povinností je odstupňován podle množství služeb, které platforma nabízí, ale také rozsahem jejího podnikání. Zmiňované povinnosti se aplikují na platformy, které jsou středně velké či velké, mají roční zisk více jak €10 milionů nebo 50 zaměstnanců. V souvislosti s těmito platformami, zejména pak společnostmi skrývajících se pod zkratkou GAFAMX, se často opakuje čtenáři jistě povědomý citát: „S velkou mocí [a ziskem] přichází i velká odpovědnost“. Takové platformy musí poskytovat uživatelsky přívětivé nástroje k reportování stížností. Musí také poskytovat transparentní zprávy ohledně své moderace obsahu a managementu rizika. Tyto hodnotící zprávy reflektují, jak platforma nakládá se škodlivým obsahem, a to jak s autorskoprávním, tak obsahem ovlivňující mladistvé, demokratické instituce i jednotlivce jako takové.¹⁶³

Nové řešení DSA tkví v jeho přístupu k odpovědnosti platforem. DSA se zaměřuje na zodpovědnost místo odpovědnosti s právními následky. DSA zavádí dva vrcholné typy platforem, a to velmi velké online platformy (dále jako „VLOPs“) a velmi velké online vyhledávače (dále jako „VLOSE“). Digitální online platformy musí dvakrát

¹⁶¹ HUSOVEC, Martin. *Rising Above Liability: The Digital Services Act as a Blueprint for the Second Generation of Global Internet Rules*. Rochester, NY, 2023, s. 115. DOI: 10.2139/ssrn.4598426

¹⁶² Tamtéž., s. 117–118.

¹⁶³ Tamtéž., s. 120.

ročně zveřejňovat statistické údaje o počtu uživatelů, a toto číslo následně určuje jejich potenciální status jako VLOP nebo VLOSE. V tuto chvíli je hranice nastavena na 45 milionů aktivních měsíčních uživatelů v průměru, což odpovídá 10 % evropského obyvatelstva.¹⁶⁴ Tyto velké platformy mají speciální povinnost „due diligence“, neboli náležitá péče.¹⁶⁵ Když platforma překročí hranici 45 milionů uživatelů, Komise ji oficiálně označí jako VLOP nebo VLOSE, čímž platformě vznikne povinnost se do 4 měsíců přizpůsobit dalším povinnostem vyplývajících z DSA. Mezi VLOP patří platformy jako YouTube nebo TikTok, mezi VLOSE zatím patří pouze Google a Bing.¹⁶⁶

Platformy mají povinnost identifikovat, analyzovat a zhodnotit jakákoli systematická rizika spočívající v provozu platformy. Posouzení rizik obsahuje popis, jak platforma nakládá s nelegálním obsahem (hate speech, porušení autorského práva, šikana, stalking, obsah týkající se zneužívání dětí, škodlivé produkty), skutečné a předvídatelné negativní dopady buďto na veškerá základní práva (např. tzv. „chilling“ efekt svobody slova, pluralita médií, ochrana dat, právo na informace, práva dětí atd.), nebo předdefinovaná chráněná odvětví: občanský diskurz, volební procesy, veřejná bezpečnost, genderově motivované násilí, veřejné zdraví, ochrana mladistvých a negativní dopady na fyzické a mentální zdraví uživatelů.¹⁶⁷ Po zhodnocení těchto podmínek musí platforma zveřejnit zprávu, ve které důkladně popíše, jak hodlá těmto rizikům zamezit nebo omezit jejich efekt. Platforma musí umožnit přiměřený přístup státním orgánům, jako je právě Koordinátor.¹⁶⁸

Platforma musí mít také k dispozici krizový plán, ve kterém bude reagovat na specifické příkazy Komise v čl. 36, aby se minimalizoval dopad potenciálních škod.¹⁶⁹ Husovec se domnívá, že zatím jedinou takovou novodobou krizí je pandemie

¹⁶⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) . Čl. 33 a recitál 76.

¹⁶⁵ HUSOVEC, Martin. *Rising Above Liability*, s. 103.

¹⁶⁶ Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA | Shaping Europe's digital future. In: [cit. 28.04.2024]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

¹⁶⁷ HUSOVEC, Martin a Irene ROCHE LAGUNA. *Digital Services Act*, s. 9.

¹⁶⁸ STROWEL, Alain a Jean DE MEYERE. The Digital Services Act: Transparency as an Efficient Tool to Curb the Spread of Disinformation on Online Platforms? *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*. 2023, roč. 14, č. 1, s. 77–78.

¹⁶⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , čl. 36.

Covidu 19.¹⁷⁰ Všechny společnosti operující v EU zde musí mít právního zástupce, který je odpovědný za porušení regulace DSA.¹⁷¹ Smluvní podmínky platform, obzvláště těch velkých, mohou být psané komplikovaným právním jazykem, aby se skryly komplexní a kontroverzní podmínky. Tyto smluvní podmínky musí být vysvětleny jednoduše a srozumitelně uživatelům, než s nimi budou souhlasit a také musí informovat o jakékoli změně, aby nedošlo k zmatení uživatele.¹⁷²

Krom uživatelsky přívětivého systému pro přijímání stížností, platformy spadající do právního rámce DSA musí oznamovat národním orgánům výskyt závažných trestných činů, k jejichž páchání, potažmo přípravě, dochází na platformě samotné, nicméně odpovědnost vyplývající z těchto trestných činů pro platformu je limitovaná do rozsahu skutečného povědomí platformy o rozsahu páchání onoho trestného činu.¹⁷³

Zajímavým novým prvkem DSA je tzv. „trusted flagger“, neboli důvěryhodní oznamovatelé. Tento status poskytuje národní Koordinátor digitálních služeb [v ČR je tímto Koordinátorem Český telekomunikační úřad (dále jako „ČTÚ“)]; Koordinátor vybere nezávislé entity jako jsou neziskové organizace nebo určité odborné agentury, aby poskytovaly veřejný dohled. Důvěryhodný oznamovatel je entita, která by měla oplývat unikátním know-how a expertízou identifikovat a oznámit nezákonný obsah na platformě. Také se musí projevovat určitou mírou profesionality, objektivitu a přesnosti.¹⁷⁴ Označení důvěryhodným oznamovatelem zaručuje zrychlené vyřízení stížností u platform i Koordinátora a dává jim prioritu nad jinými případy. DSA zakomponovalo podmínku, že pokud důvěryhodný oznamovatel zneužije svých pravomocí, o své postavení přijde.¹⁷⁵

Z textu se může zdát, že DSA se tematicky míjí s obsahem této práce, ale z Nařízení samotného se dozvíme, že ačkoli hlavní záměr nezákonného obsahu skutečně směřuje primárně na škodlivé dezinformace, teroristický a sexuální obsah a zejména obsah, který obsahuje nebo směřuje k dětem, tak pojetí nelegálního obsahu z pohledu DSA obsahuje i nelegální užití a sdělování autorskoprávně chráněných děl. DSA si

¹⁷⁰ *Ars Boni Special 470 The EU Digital Services Act: An Attempt to Protect the Republic(s)?* [online]. 2024 [cit. 28.02.2024]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zU-Cjqr8aek>

¹⁷¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), čl. 13.

¹⁷² Tamtéž., čl. 14.

¹⁷³ Tamtéž., čl. 18.

¹⁷⁴ Zřejmě by se jako příklad takového subjektu dal označit fact-checkingový server Demagog.cz.

¹⁷⁵ CHANDER, Anupam. *When the Digital Services Act Goes Global* [online]. Rochester, NY, 2023, s. 11 [cit. 03.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=4606282>

klade za cíl, alespoň v principu, srovnat digitální a analogové hřiště, tudíž stanovuje, že k prohřeškům, deliktům a trestným činům provedeným v online prostředí se má přistupovat podobně jako k těm provedeným off-line.¹⁷⁶

Jedním ze zásadních aspektů DSA je jeho vzájemné působení s autorskoprávními předpisy. Recitál 11 zajišťuje, že DSA se nedotkne znění InfoSoc, DSM směrnice ani směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví. Jednotlivé požadavky, jakož i znění směrnic, se budou uplatňovat i nadále, nicméně základní digitální prostředí, v němž ty směrnice fungují, by měl odrážet základní požadavky stanovené DSA. Mezi nezákonný obsah dle DSA jednoznačně patří i autorská díla sdělována neoprávněně.¹⁷⁷ DSA si však vyhrazuje právo stanovit podmínky pro ISP jednotně a v celé EU, aby se předešlo rozdílným interpretacím. DSA nepovažuje dosažený rámec E-commerce směrnice spolu s rozhodovací činností SDEU za špatný, ale snahou nařízení je tento rámec rekonstruovat a vybrat ty části, které se osvědčily.¹⁷⁸

DSA je zjevně velmi ambiciózní počín, který má za cíl donutit platformy ke spolupráci systémem rizik a zpráv o transparentnosti a jistě si klade za cíl vyvolat stejný „bruselský efekt“, jaký mělo částečně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, dále jen, „GDPR“),¹⁷⁹ ale mnozí jsou skeptičtí, zda tímto EU nevytvořilo z Komise a jejích orgánů jakési Ministerstvo pravdy, či zda tato úprava projde tzv. testem Putinem, zda se nedá v extrémních případech snadno zneužít.¹⁸⁰ Ale i Husovec¹⁸¹ a další autoři konstatují, že DSA je tak důkladně vyvážené, že v kombinaci s existujícím systémem základních práv nehrozí ze strany této legislativy žádné zásadní ohrožení základních práv občanů EU.¹⁸² Již před účinností DSA se některé známé pirátské platformy s odkazem právě na DSA a jeho nároky rozhodli ukončit činnost; nejveřejněji se pak

¹⁷⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , rec. 12.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Tamtéž., rec. 16.

¹⁷⁹ CHANDER, Anupam. *When the Digital Services Act Goes Global*, s. 3.

¹⁸⁰ Tamtéž., s. 4.

¹⁸¹ HUSOVEC, Martin a Irene ROCHE LAGUNA. *Digital Services Act*.

¹⁸² CHANDER, Anupam. *When the Digital Services Act Goes Global*, s. 9–12.

probíral konec platformy Ulož.to.¹⁸³ Ostatně DSA zavádí pro porušitele poměrně značné sankce, které musí zakotvit členské státy do své legislativy. Za porušení povinností z DSA je možné uložit pokutu ve výši až 6 % ročního celosvětového obratu; za špatné poskytnutí informací v rámci kontroly až 1 % celosvětového ročního obratu a DSA umožňuje i penále ve výši až 5 % průměrného denního celosvětového obratu.¹⁸⁴ Na evropské poměry se jedná o zásadní sankci, kterou ani velké korporace nemohou ignorovat.

3.3. Projevy do českého právního řádu

Česká republika transponovala směrnici DSM až po lhůtě, a to zákonem č. 429/2022 Sb. ze dne 8. prosince 2022. Zákon transponoval vyžadovaná ustanovení přímo do Autorského zákona, a to včetně nového bezpečného přístavu, aniž by došlo ke změně ZSIS. Ustanovení o licenční smlouvě, bestseller klauzule a právo vzít zpět nevyužívanou licenci byla transponována do Občanského zákoníku, §§ 2374, 2734a, 2378 a 2381.

DSA zavádí spolu s DMA komplexní digitální legislativní systém, který nemůže spoléhat pouze na stávající legislativní úpravu. Zrušení čl. 12 až 15 E-Commerce směrnice vede k jistému vyprázdnění českého zákona ZSIS. Z toho důvodu Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) navrhlo přijmout nový zákon o digitální ekonomice, který ruší ZSIS a aplikuje nová pravidla bez těch, co jsou výhradně zavedena do DSA.¹⁸⁵ Avšak mohlo by se zdát, že tím pádem veškeré komentáře, literatura a části této práce věnující se české aplikaci bezpečného přístavu jsou tím v pozici diskontinuity. Tomu se přesně MPO snaží zabránit, když v navrhované důvodové zprávě k novému zákonu, v bodě 3.2, se hlásí k zachování kontinuity ZSIS tam, kde to bude vhodné.¹⁸⁶ Ačkoli je vymezení bezpečného přístavu přesunuto výhradně do evropské legislativy, je nutno adaptovat tuto legislativu do českého právního řádu. Jako východisko si tak velmi dobře můžeme vzít právě ZSIS. Navrhovaný zákon také stanovuje v § 64, že dosavadní soudní spory budou

¹⁸³ Ulož.to, jak ho známe, končí. Čelilo žalobám, nabízelo i divadelní hry - Seznam Zprávy. In: [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-uloz-to-jak-ho-zname-konci-celilo-zalobam-nabizelo-i-divadelni-hry-240547>

¹⁸⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), čl. 52.

¹⁸⁵ ODok Portál - VeKLEP - Návrh zákona o digitální ekonomice a o změně některých souvisejících zákonů. In: [cit. 26.04.2024]. Dostupné z: <https://www.odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCWAFVK4T/>

¹⁸⁶ Tamtéž.

rozhodnuty podle dosavadní legislativy, tedy ZSIS.¹⁸⁷ Návrh zákona o digitální ekonomice je stále v připomínkovém řízení a nezdá se, že bude brzy hotov a vstoupí do legislativního procesu, tudíž ZSIS bude ještě nějakou dobu účinný. Za takové konstelace je poučení ze ZSIS relevantní i pro budoucí aplikaci, a tedy i jeho zmínění v této práci.

3.4. „Irish Loophole“ a její řešení

Evropské unii nelze upřít, že na poli boje s nelegálním obsahem dělá se svou digitální strategií chvályhodné pokroky. Nicméně je důležité mít na paměti při schvalování jakéhokoli vymáhacího mechanismu nelegálního obsahu, jakým je i neoprávněné sdělování autorských děl online, i neúspěšné zkušenosti z minulosti.

Ačkoli nařízení GDPR mělo již zmíněný „bruselský efekt“,¹⁸⁸ je nutné se podívat na neúspěchy zakořeněné v reálné aplikaci vymáhacích mechanismů. Ačkoli EU bere velmi vážně ochranu svých základních hodnot, mezi které patří i transparentnost a ochrana dat, ponechává řešení a vymáhání ochrany těchto hodnot v rukou národních orgánů. Jelikož DSA není účinná příliš dlouho, nemůžeme ještě vidět dalekosáhlé důsledky této regulace.

Nicméně národní regulační systém DSA není na světelné roky vzdálen systému, který zakotvilo i GDPR a můžeme tedy určitá selhání GDPR použít jako šablonu k úvahám o dopadech DSA či jiné možné podobné regulaci.¹⁸⁹ Evropská komise si ponechala orgán s názvem Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (EDPB), který může nařizovat národním orgánům vymáhat harmonizovanou ochranu dat, ale nemůže fungovat sám jako regulátor.¹⁹⁰

Ponechat veškerou moc národním orgánům v případě GDPR znamenalo v důsledku ponechat ji Irům, konkrétně irskému orgánu Data Protection Commission (DPC),¹⁹¹ který je notoricky personálně poddimenzovaný, podfinancovaný a přetížený, což není překvapivé, když se relativně malá země musí potýkat s většinou stížností

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ CHANDER, Anupam. *When the Digital Services Act Goes Global*.

¹⁸⁹ Has GDPR Delivered on Its Central Promise? In: *Law.com International* [online] [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://www.law.com/international-edition/2022/01/31/lawyers-say-gdpr-has-failed-to-deliver-on-its-central-promise/>

¹⁹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) [online]. 2016, čl. 68 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/ces>.

¹⁹¹ Oficiálně An Coimisiún um Chosaint Sonraí

celého Evropského hospodářského prostoru, jelikož veškerí důležití digitální hráči sídlí v Irsku. Zdá se to až podezřele výhodné pro obě strany: irský stát nemusí dotovat obrovský správní úřad a Big data společnosti mohou spokojeně a nerušeně pokračovat ve své činnosti vyjma ojedinělých pokut za úniky dat, které však nevytváří veliké díry do jejich rozpočtů. Pro tento stav se vžil název „Irish loophole“, neboli volně přeloženo „irská skulina [v právu]“, která narušuje snahy celé Unie chránit efektivně data a tento stav neunikl bližšímu zkoumání ze strany EDPB, která vydala závazná varování k zrychlení přezkumu irské DPC.¹⁹²

DSA zavádí podobný, ale vylepšený systém, kdy vymáhání regulace bude opět víceméně v rukách národních orgánů, jako je český ČTÚ, ale pro větší hráče typu Google, respektive všechny VLOPs a VLOSE, bude příslušný celoevropský orgán. Členské státy založí Koordinátory digitálních služeb a Komise založila Evropský sbor pro digitální služby (EBDS).¹⁹³ Ačkoli je na pováženou poskytovat Evropské unii další silný orgán, jedná se pravděpodobně o rozumné a rychlé řešení irského problému.¹⁹⁴ Někteří národní regulátoři jsou zjevně nepřipraveni bojovat s únikem GDPR způsobeným velkými nadnárodními korporacemi a sdílení tohoto břímě napříč státy by mohlo vést k závodu o hledání sídla, kde je vstřícnější regulátor. Aby šlo tomuto zabránit a obsáhnout celý Evropský hospodářský prostor, je rozumné dát nezbytné pravomoci EBDS, jakožto i nezbytné personální a finanční zabezpečení.¹⁹⁵ Přístup v DSA kopíruje do jisté míry systém zavedený u funkce evropského žalobce, který také přebírá evropsky významné trestněprávní kauzy.¹⁹⁶ EBDS je oprávněn navrhnout Komisi zahájení vlastního vyšetřování VLOPs a VLOSE, aniž by musel čekat na národního Koordinátora, ať je to irský, německý či španělský.¹⁹⁷ Tento krok se jeví jako nezbytné poučení se z chyb GDPR a správný směr k uzavření irské

¹⁹² LLP, Hunton Andrews Kurth. Irish DPA to Ban Meta from Processing Personal Data for Behavioral Advertising Following EDPB Urgent Binding Decision. In: *Privacy & Information Security Law Blog* [online]. 2. 11. 2023 [cit. 24.11.2023]. Dostupné z: <https://www.huntonprivacyblog.com/2023/11/02/irish-dpa-to-ban-meta-from-processing-personal-data-for-behavioral-advertising-following-edpb-urgent-binding-decision/>

¹⁹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , čl. 68.

¹⁹⁴ STROWEL, Alain a Jean DE MEYERE. *The Digital Services Act*, pozn. 76.

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce [online]. 2017 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj/ces>

¹⁹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , čl. 56.

mezery. Komise již dala najevo, že tuto pravomoc hodlá naplno využít a přikročila k prvním plnohodnotným DSA vyšetřováním, a to platformy X (dříve Twitter),¹⁹⁸ která se zároveň jako jediná z velkých platform po převzetí miliardářem Elonem Muskem odmítla připojit k dobrovolnému paktu EU proti šíření dezinformací,¹⁹⁹ platformy TikTok, kritizované za její přístup k dětskému publiku, zejména vytváření efektu tzv. králíčí nory,²⁰⁰ a následovalo také zahájení vyšetřování i na poli online tržišť, když se Komise rozhybala a začala vyšetřovat AliExpress.²⁰¹ Je zřejmé, že zatímco americký Kongres se problematické společnosti na poli digitálních služeb snaží rozbít tržně popřípadě mít vlastnickou strukturu ukotvenou v americké jurisdikci jako v případě březnové legislativy ohledně TikToku, tak evropský přístup spočívá v agresivním vymáhání digitálních práv a ochrany osobních údajů. V tuto chvíli nezbývá než počkat, která strategie bude úspěšnější.

4. Odpovědnost poskytovatelů internetových služeb a její omezení

4.1. Soukromoprávní odpovědnost

4.1.1. Bezpečný přístav

4.1.1.1. Vymezení podmínek bezpečného přístavu

Bezpečný přístav metaforicky slouží, jako bezstarostná ochrana pro námořníky, když je na obzoru bouře, za předpokladu, že dodrží pravidla přístavu, jinak budou vykázáni. Bezpečný přístav slouží jako ochrana pro ISP před právní odpovědností za porušení práva, a to skrze zveřejnění obsahu, který je problematický, ať už se jedná o pomluvy, pornografický materiál nebo autorská díla. Podívejme se na vymezení ve dvou nejdůležitějších digitálních jurisdikcích, tedy USA a EU. Jak bylo popsáno v úvodu, safe harbor Američané zakotvili primárně do DMCA, sekce 512. DMCA přiznává speciální ochranu 4 specifickým službám: 1) mere conduit, 2) caching, 3) hosting a 4) linking. Tyto služby vymezeny výše pak musí splnit specifické

¹⁹⁸ Commission opens formal proceedings against X under the DSA. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6709

¹⁹⁹ EU official says Twitter abandons bloc's voluntary pact against disinformation. In: *AP News* [online]. 26. 5. 2023 [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/twitter-musk-disinformation-social-media-eu-34072bfe3c348aed86c390fdc97d4667>

²⁰⁰ Press corner. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 28.02.2024]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/home/en>

²⁰¹ DSA: Commission opens formal proceedings against AliExpress. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1485

podmínky, aby jim byla přiznána ochrana před odpovědností.²⁰² Mere conduit nesmí:

- „iniciovat přenos,
- vybírat přenášený obsah,
- vybírat příjemce přenášeného obsahu,
- uchovávat kopie obsahu déle, než je nezbytné k naplnění účelu přenosu, a
- měnit přenášený obsah.“²⁰³

U cachingu je kromě pasivity též podmínkou safe harbor, že ISP

- „nesmí být původcem obsahu
- nesmí fungovat jako zprostředkovatel mezi poskytovatelem obsahu a uživatelem obsahu,
- nesmí vybírat přenášený obsah, přičemž k jeho meziukládání musí docházet prostřednictvím automatizovaného technického procesu,
- nesmí měnit obsah,
- musí splňovat veškerá pravidla stanovená poskytovatelem obsahu týkající se obnovování, znovunačítání nebo aktualizace obsahu v případě, že jsou tato pravidla v souladu s obecně akceptovanými praktikami v daném odvětví,
- nesmí jakkoli zasahovat do jakékoli „return“ technologie vytvořené poskytovatelem obsahu, musí splňovat veškeré podmínky pro omezení přístupu k obsahu stanovené poskytovatelem obsahu a
- je povinen okamžitě reagovat na oznámení o porušování autorských práv tím, že dotčený obsah stáhne nebo k němu znemožní přístup, a to ihned poté, co byl informován, že byl tento obsah odstraněn z původní stránky, nebo bude odstraněn na základě soudního příkazu.“²⁰⁴

Hostující ISP nebude odpovědná za monetární, ani jinak spravedlivě újmu zadostučňující, náhradu, ke které došlo v souladu s ukládáním a sdílením závadného obsahu, pokud tento ISP:

- „neměl skutečnou vědomost o tom, že tento obsah nebo aktivita, která tento obsah v systému nebo na síti používá, porušuje autorská práva,

²⁰² 17 U.S. Code § 512 - Limitations on liability relating to material online.

²⁰³ 17 U.S. Code § 512(a). V českém znění srov. .ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 104.

²⁰⁴ 17 U.S. Code § 512(b). V českém znění srov. Tamtéž., s. 104–105.

- *v případě absence skutečné vědomosti nemá ani tzv. „konstruktivní vědomost, tzn. Není si vědom skutečností ani okolností, ze kterých by činnost porušující autorská práva byla zjevná, nebo*
- *poté, co nabude skutečnou vědomost nebo si začne být vědom skutečností nebo okolností, ze kterých je činnost porušující autorská práva zjevná, okamžitě přistoupí k odstranění nebo znemožnění přístupu k závadnému obsahu,*²⁰⁵
- *„nesmí obdržet žádný finanční benefit, který lze vztáhnout k činnosti porušující autorská práva, má-li ISP právo možnost tuto činnost kontrolovat, jinými slovy, pokud má ISP možnost dotčenou nezákonnou činnost kontrolovat, nesmí z ní mít přímý finanční prospěch, a“*²⁰⁶
- *„musí okamžitě poté, co obdrží oznámení o závadném obsahu, tento obsah odstranit nebo k němu znemožnit přístup“ (notice and takedown doktrína).*²⁰⁷

Americká legislativa přímo zakotvuje podmínky bezpečného přístavu v rámci tzv. nástrojů pro lokalizaci informací, zjednodušeně internetové odkazy. Podmínky bezpečného přístavu se pro linking zvláště neliší. ISP nesmí o protiprávnosti odkazu vědět, po zjištění ho musí stáhnout a nesmí z něj mít jakýkoli zisk.²⁰⁸

Čtenáři by se mohlo zdát, že konstrukce dvou bezpečných přístavů, jeden obecný v sekci 230 CDA a druhý v sekci 512 DMCA mohou vyvolávat konflikty, kdy obecná sekce 230 imunizuje i autorskoprávní nároky DMCA. Kde má CDA 230 za cíl obecně chránit a podporovat v rozvoji hostující služby typu Facebook a X/Twitter, DMCA 512 nabízí přesné autorskoprávní mantinely, aniž by podmínky ochrany autorských práv byly dotčeny obecným bezpečným přístavem CDA. Kdyby obecné vynětí z odpovědnosti dopadlo na všechny autorskoprávní nároky, omezená podoba DMCA by byla zbytečná a neefektivní.²⁰⁹ Tento systém má ale svoje chyby, které pramení z postnotifikační imunity garantovanou CDA 230, tudíž existují tendence takové obecné typy sporů nepasovávat na autorskoprávní režim, což degraduje celý systém.²¹⁰

²⁰⁵ 17 U.S. Code § 512(c)(1)(A). V českém znění srov. Tamtéž., s. 105.

²⁰⁶ 17 U.S. Code § 512(c)(1)(B). V českém znění srov. Tamtéž.

²⁰⁷ 17 U.S. Code § 512(c)(1)(C). V českém znění srov. Tamtéž.

²⁰⁸ 17 U.S. Code § 512(d).

²⁰⁹ Gucci America, Inc. v. Hall & Associates, Denise Hall, and MindSpring Enterprises, Inc., United States District Court, Southern District of New York, Case No. 00 Civ. 549 (RMB), 135 F.Supp.2d 409 (2001).

²¹⁰ HUSOVEC, Martin. *Rising Above Liability*, s. 129.

Jedním z důvodů, proč zde zmiňuji velmi podrobně podmínky americké kodifikace, je její podobnost s obsáhlou judikaturou SDEU. Není tajemstvím, že všechny relevantní digitální firmy sídlí v USA, zatímco evropský digitální trh je v podstatě neexistující na globální úrovni ve smyslu vlastní podnikatelské základny. Je nutné se ptát, proč se neinspirovala kompletně, když se E-commerce směrnice zjevně inspirovala mladšími zákony CDA a DMCA, a SDEU strávil 20 let tím, že postupně judikoval některé principy, které Američané kodifikovali již v roce 1998, a zda tento aspekt nepružné evropské legislativy závislé na konsensu států není důvodem, proč technologické firmy přináší spojeným státům vysoký podíl DPH, zatímco Evropa stagnuje.

Další aspekt americké doktríny, který stojí za zmínku, je dobrovolný systém preventivních zásahů. Jistý systém dodatečné redakční kontroly za účasti držitelů autorských práv. Copyright alert system (CAS) vytvořený Centre for Copyright Information funguje na principu dobrovolné indexace autorských děl ze strany držitelů autorských práv. Stručně řečeno pak tento dobrovolný systém prohledá peer-to-peer síť a hledá uživatele, kteří sdílejí autorská díla protiprávně a následně o tomto stavu informuje ISP, aby provedlo nezbytné zásahy. Způsob zásahu je v mezích DMCA v diskreci ISP.²¹¹ V podobném duchu začal fungovat dobrovolný systém společnosti YouTube, algoritmus Content ID (viz níže). CAS je efektivním nástrojem v tom smyslu, že je schopen monitorovat peer-to-peer síť a shromažďovat IP adresy primárních narušitelů. Naopak třeba evropské populární dobrovolné systémy typu Weemazz 2.0 sledují pouze klasické ISP a jejich uložení a následně notifikují autora, potažmo samotnou ISP, aniž by byla IP adresa primárního škůdce odhalena.²¹²

Jak již bylo naznačeno, evropské pojetí bezpečného přístavu se inspirovalo americkou předlohou a bylo původně ukotveno do E-commerce směrnice, do článků 12 až 14. Nařízení DSA tyto články ruší a přejímá je pro účely horizontální jednotné působnosti do svých článků 4 až 6. Avšak i přesto se DSA hlásí k historickému vývoji od přijetí E-commerce.²¹³ Pro účely kompletnosti pojednání o bezpečném přístavu v této části pojednávám jak o historickém vývoji, který inspiroval novou

²¹¹ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 106–108.

²¹² Odstraňujeme pirátský obsah - Weemazz 2.0. In: [cit. 17.03.2024]. Dostupné z: <https://www.weemazz.cz/>

²¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), rec. 16.

úpravu, tak o nové úpravě samotné, viz níže. DSM v mezích známého prostředí zavádí nové podmínky pro OCSSP, avšak kde se neprosadí omezení pro OCSSP ale pro běžného poskytovatele, užije se DSA omezení, které není příliš vzdálené historickému pojetí.²¹⁴

Mere conduit služby požívají ochranu bezpečného přístavu, pokud ISP:

„a) není původcem přenosu;

b) nevolí příjemce přenášené informace a

c) nevolí a nezmění obsah přenášené informace.“²¹⁵

Caching služby požívají ochranu bezpečného přístavu, pokud:

„a) poskytovatel služby informaci nezmění;

b) poskytovatel služby vyhoví podmínkám přístupu k informaci;

c) poskytovatel služby dodržuje pravidla o aktualizaci informace, která jsou stanovena způsobem obecně uznávaným a používaným v průmyslu;

d) poskytovatel služby nepřekročí povolené používání technologie obecně uznávané a používané v průmyslu s cílem získat údaje o užívání informace;

e) poskytovatel služby ihned přijme opatření vedoucí k odstranění jím uložené informace nebo ke znemožnění přístupu k ní, jakmile zjistí, že informace byla na výchozím místě přenosu ze sítě odstraněna nebo k ní byl znemožněn přístup nebo soud nebo jiný správní orgán nařídil odstranění této informace nebo znemožnění přístupu k ní.“²¹⁶

A nakonec nejkomplikovanější služba hostingu bude chráněna bezpečným přístavem, pokud:

„a) poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo

b) poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.“²¹⁷

Již od pohledy může čtenář vnímat značný rozdíl v přístupu USA a EU, například v absenci linkingu. Evropská legislativa poskytuje daleko méně vymezení, se

²¹⁴ HUSOVEC, Martin. *Rising Above Liability*, s. 115.

²¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), čl. 12.

²¹⁶ Tamtéž., čl. 13.

²¹⁷ Tamtéž., čl. 14.

kterými pracovat, čímž se však nevylučuje fakt, že v průběhu let další podmínky bezpečného přístavu doplnila judikatura. Bylo by zbytečné zde opisovat podmínky stanovené českým ZSIS pro stejné služby, neboť jen věrně transponovaly definice z E-commerce směrnice. Rovněž rozhodnutí evropských soudů o výkladu E-commerce směrnice se aplikují i na české pojetí.

Obecně lze identifikovat trojici podmínek, které musí ISP splnit, aby nebyl odpovědný za obsah: 1) absenci vlivu na obsah, 2) nevědomost, a 3) pasivitu a neutralitu.²¹⁸

Poskytovateli se musí prokázat konstruktivní nebo skutečná vědomost protiprávnosti obsahu, aby byla stažena jeho odpovědnostní ochrana. Tím pádem je z ochrany samozřejmě vyňata vlastní, vědomá či skrze zaměstnance a kontrolovanou osobu činěná sdělování veřejnosti skrze platformu. Příkladem může být opětovné nahrávání obsahu zaměstnancem nebo jinak smluvně úkolovanou osobou.²¹⁹

Skutečná vědomost spočívá ve stavu, kdy je poskytovatel přesně obeznámen, tradičně autorem, že na jeho platformě dochází k porušení jeho práv a že autor je držitelem práv k tomuto dílu. Jedná se o subjektivní podmínku, kdy ISP je informována o protiprávním stavu, a to prokazatelně a jednoznačně informována, tudíž nepostačí obecné povědomí o využívání platformy piráty.²²⁰ V momentě doručení notifikace, která jednoznačně označuje dílo, jeho umístění na platformě a protiprávnost jeho umístění, musí ISP zakročit, ve zkratce se jedná o doktrínu notice-and-takedown. V obecném pojetí bezpečného přístavu není nutné, aby osoba nahlašovatele byla osoba skutečně protiprávností dotčená, na druhou stranu, kde by posouzení protiprávnosti vyžadovalo specifické dodatečné informace o právních vztazích (jako je právě autorskoprávní ochrana), pak pro dosažení kvalifikovaného nahlášení bude nezbytné prokázat i právní vztah k věci, resp. autorství či držení práv k dílu.²²¹

Konstruktivní vědomost je druhý postup prokazování porušení limitů bezpečného přístavu. Koncept konstruktivní vědomosti přichází v úvahu, kdy nedošlo k notifikaci, ale přesto jsou kroky proti zamezení dalšímu porušování práv ze strany

²¹⁸ MATEJKA, Ján. KRAUSOVÁ, Alžběta. "Odpovědnost poskytovatelů hostingových služeb se zřetelem k povaze a druhu přenášeného obsahu," *Právník* 9/2017, ročník 156, strany 751-769, [Online]. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/>

²¹⁹ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 118.

²²⁰ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 71.

²²¹ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*. Edice CZ.NIC, 2014, s. 117.

ISP žádoucí a obecně proveditelné. Notifikace nemusí u konstruktivní vědomosti vůbec být nebo nemusí splnit zákonné podmínky pro skutečnou vědomost. Konstruktivní vědomost vyžaduje od poskytovatelů, aby si byli vědomi skutečností nebo okolností, podle kterých je jednoznačně zjevná protiprávní činnost na jejich platformě. Jelikož interpretace této podmínky není zřejmá, slouží často jako podklad k žalobám na YouTube.²²² Soudy aplikovali konstruktivní vědomost ve věci *Parlamentních listů*, kde konstruktivní vědomost dovodily z dlouhodobého ignorování protiprávních příspěvků v diskuzním fóru pod články s kontroverzním tématem; Parlamentní listy tak měly, podle soudu, buď fórum blíže monitorovat nebo vypnout.²²³

Aplikovat na poskytovatele můžeme tzv. „red flag test“ (test červené vlajky), původem z doktríny USA. Maisner tento test shrnuje do otázky: „*zdali mohlo být adekvátně obezřetnému hospodářskému subjektu ve stejné situaci zřejmé, že se o protiprávní obsah jedná.*“²²⁴ Americká doktrína aplikovatelná i v českém prostředí se ptá na objektivní a subjektivní stránku věci. Objektivní spočívá ve zjištění potenciálně skutečného stavu poznání poskytovatele, tedy okolností a povaha případu, zatímco subjektivní spočívá v tom, zda z tohoto stavu poznání byl poskytovatel služby schopen zřejmě zjistit či si uvědomit, že se jedná o protiprávní obsah, a to vzhledem k předmětu činnosti poskytovatele. Konstruktivní vědomost dokresluje podmínka tzv. „wilful blindness“ (úmyslná slepota). Smyslem je, aby se ISP nemohl vymluvit na nevědomost protiprávnosti například z důvodu neodbornosti. Rozhodující tak není subjektivní kompetence poskytovatele, ale „*znalosti a pečlivost hospodářského subjektu působícího ve stejné oblasti (hledisko odborné péče).*“²²⁵

4.1.1.2. Koncept odpovědnosti ve vztahu k ISP

Problematika odpovědnosti ISP spočívá v komplexním třístranném vztahu, kterým se řídí. Poškozenou, nárokující stranou bude vždy autor, popřípadě držitel autorských děl. V případě škůdce je však problém, kdy a jak je odpovědný uživatel a kdy ISP, případně kdy oba naráz.

²²² ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 119.

²²³ MYŠKA, Matěj et al. *Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective*. . Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, 2021, s. 397.

²²⁴ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 75.

²²⁵ Tamtéž.

Odborná literatura se shoduje, že nejsnazší je případ vlastního obsahu ze strany ISP, a to buď vytvořeného přímo ISP nebo takový, který ISP přijme za svůj ze strany uživatelů. V takovém případě, pokud dojde k porušení autorského práva, je škůdcem přímo ISP přímo a případně společně a nerozdílně odpovědný spolu s uživatelem, jehož obsah vzal za svůj. Tato odpovědnost vychází přímo z § 2910 OZ.²²⁶ Jedná se o odpovědnost objektivní, takže není nutné posuzovat pro její vznik zavinění.²²⁷

Rozdělení primární a sekundární odpovědnosti je poměrně často přítomné v angloamerickém i západním kontinentálním právu, tudíž koncepce vzájemné odpovědnosti uživatele a ISP si tu nevytváří konflikt. České právo ale koncept sekundární odpovědnosti v tomto smyslu, jako právo americké, nezná. Primární škůdcem je uživatel, který chráněný obsah nahrál a z logiky zákona ISP, který nedostatečně tento obsah chránil ve smyslu § 2910. Avšak deliktní odpovědnost obou účastníků vychází z jiného zdroje.²²⁸

Doktrinální úvahy o aplikaci obecné preventivní odpovědnosti vůči všemu obsahu dle § 2900 se též nedají aplikovat, neboť jak uvádí Maisner, taková povinnost a její následné porušení je nepřiměřeně veliké a v ostrém rozporu se zákazem předběžného monitorování a filtrování zakázaným § 6 ZSIS jakož i čl. 15 E-commerce směrnice a čl. 8 DSA.²²⁹ Maisner ale za určitých okolností v případě omezeného množství identifikovaných děl v rámci mechanismu notice-and-takedown delikt proti obecné preventivní povinnosti dle § 2900 připouští.²³⁰

V německé doktríně se pro situace, kdy je sekundárně odpovědná ISP používá koncept „Störerhaftung“, což se dá volně přeložit jako porušení odborné péče. Aníž by tak byla stanovena povinnost náhrady škody, která stále náleží pouze primárnímu škůdci, je možné požadovat spravedlivě po ISP protiprávní stav odstranit, nebo mu přiměřeně v rámci mezí předcházet. A teprve v následku porušení i této povinnosti může nastoupit monetární trest. Nicméně Cholasta a kol. se domnívají, že tento

²²⁶ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*, s. 41–43. Souhlasí a následuje: MYŠKA, Matěj et al. *Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective*, s. 398.

²²⁷ JANSA, Lukáš et al. *Internetové právo*. Brno: Computer Press, 2016, s. 147.

²²⁸ MYŠKA, Matěj et al. *Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective*, s. 399.

²²⁹ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*.

²³⁰ Tamtéž., s. 84.

koncept se dá jen s obtížemi uplatnit v českém kontextu.²³¹ Husovec má za to, že sekundární odpovědnost, ač oklikou, je možné usoudit z § 2915, kdy jsou škůdci společně a nerozdílně odpovědni za způsobenou škodu. Tato škoda tak nemusí vycházet ze stejného deliktu, tudíž zatímco deliktem uživatele je přímé porušení autorských práv k dílu, ISP bude solidárně odpovídat jako ten, kdo se na způsobení škody vědomě podílel, k ní nabádal, nebo podporoval.²³²

Napříč literaturou ale zaznívá poměrně silná kritika českého pojetí odpovědnosti ISP, respektive formulace transponovaného ustanovení. Smysl ustanovení o bezpečném přístavu je poskytnout dostatečnou jistotu jak držitelům autorských práv, tak platformám, kde přesně jeho hranice končí a pokud je ISP zbavena odpovědnosti. ISP je bezpečným přístavem chráněna za všech okolností a vůči všemu obsahu, pokud přesně splní podmínky bezpečného přístavu. Pokud podmínky nesplní, neznamená to, že je automaticky odpovědná civilně, trestně ani správně.²³³

Představme si situaci metaforicky jako loď (ISP), která se skrývá před rozbouřenými vodami litigací v bezpečném přístavu, kde je po dobu svého kotvení bez ohrožení. Pokud se tato loď vydá z přístavu, nevyvěsí přeci okamžitě pirátskou vlajku, ale může zcela mírumilovně plout vodami beze způsobené škody. Tudíž z logiky ustanovení vyplývá, že v případě ztráty podmínek garantujících bezpečný přístav je nutné následně ještě prokázat delikt ní či kvazi-delikt ní odpovědnost.

V tomto kontextu přichází česká transpozice v § 5. Zatímco čl. 14 E-commerce směrnice stanoví, že ISP **nenese žádnou odpovědnost, pokud** splní podmínky, tak český § 5 ZSIS stanoví, že ISP **nese odpovědnost, pokud**

*„a) mohl vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo
b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.“²³⁴*

Zatímco tedy evropská a americká úprava poskytuje ochranu před odpovědností, ta česká ji přímo zakládá a jde nad rámec toho, co po ní E-commerce směrnice

²³¹ CHOLASTA, Roman, KORBEL, František, MELZER, Filip, MOLITORISOVÁ, Alexandra. *Safe Harbour: Režim vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v kontextu pasivní role poskytovatele*. Právní rozhledy, 2017, č. 11, s. 399-406.

²³² HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*, s. 54.

²³³ MYŠKA, Matěj et al. *Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective*, s. 395.

²³⁴ § 5 ZSIS.

vyžadovala.²³⁵ Pokud má bezpečný přístup chránit i před trestněprávní odpovědností, pak je nesmyslným konstruktem, aby naplněním podmínek § 5 byla založena i trestněprávní odpovědnost. Na druhou stranu je nutné při výkladu ustanovení mít na paměti eurokonformní výklad ustanovení, který se této konstrukci vzdaluje.²³⁶ Bohužel české soudy zřejmě spíše aplikují chybnou transpozici místo eurokonformního výkladu jak vidno v případě *Prolux*, kde soudy chybně vykládají § 5 ZSIS jako zdroj provozovatelovy odpovědnosti.²³⁷ Pro srovnání výňatek z rozhodnutí Nejvyššího soudu: „*Žalovaný jako poskytovatel odpovídá podle § 5 odst. 1,2 zákona za stanovených podmínek za obsah informací uložených na žádost uživatele.*“²³⁸

4.1.1.3. Judikaturní vymezení bezpečného přístavu

Bezpečný přístup se v průběhu let vyvíjel spolu s poskytovateli samými a zejména evropské soudy nabídly nemálo rozhodnutí k dokreslení bezpečného přístavu pro současnou dobu. Významným hlediskem je tak zejména podmínka pasivity (neutrality) ISP. SDEU v rozhodnutí *Google v. France*, resp. *Louis Vuitton*, popsal, jak si podmínku pasivity vykládá: „*jestliže tento poskytovatel nehrál aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že uložená data zná nebo kontroluje. Jestliže takovou roli nehrál, uvedený poskytovatel nemůže být odpovědný za data, která uložil na žádost inzerenta, s výjimkou případu, kdy poté, co se dozvěděl o protiprávním charakteru těchto dat nebo činností tohoto inzerenta, uvedená data neprodleně neodstranil nebo k nim neznemožnil přístup.*“²³⁹

Soudu se nicméně nepodařilo zodpovědět, zda konkrétní vyhledávací metody jsou příliš aktivní či ne, v tomto případě služby vyhledávače Google a služba AdWords, a v celé otázce odkázal na národní soudy, které tuto otázku vykládaly nejednotně.²⁴⁰ Generální advokát (dále jen „GA“) Maduro však vidí v obou službách přesně ten rozdíl, který snad měl najít i SDEU. Totiž že vyhledávač Google je zcela

²³⁵ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 156–157.

²³⁶ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 67–70.

²³⁷ MYŠKA, Matěj et al. *Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective*, s. 396.

²³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2623/2011

²³⁹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 23. března 2010 – *Google France SARL, Google Inc. proti Louis Vuitton Malletier SA* (Věc C-236/08); *Google France SARL proti Viaticum SA, Luteciel SARL* (Věc C-237/08); *Google France SARL proti Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL, Pierre-Alexis Thonetovi, Bruno Raboinovi, Tiger SARL* (Věc C-238/08). ECLI:EU:C:2010:159, bod 120.

²⁴⁰ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 122.

automatizovaný systém, kterému je jedno, na co uživatel klikne, dokud na to klikne jeho prostřednictvím. V případě reklamní služby AdWords, kde Google nabízí konkrétní inzerenty přednostně dle shody klíčových slov, je však zjevný jeho finanční zájem a aktivní přístup.²⁴¹ Tato úvaha GA Madura ale zůstala soudem nevyslyšena.

Rozhodování SDEU směřuje na výše zmíněný princip vědomé slepoty, kdy, aniž by platforma dostala notifikaci o protiprávním obsahu, je si dobře vědoma jeho přítomnosti, ale z nějakého důvodu proti němu nezakročuje. V rozhodnutí *L'Oreal v eBay* SDEU tento nežádoucí stav aktivního poskytovatele popisuje tak, že: *„uvedený provozovatel nehrál aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že uložená data zná nebo kontroluje. Uvedený provozovatel hraje takovou roli v případě, že poskytuje pomoc, která spočívá zejména v optimalizaci prezentace dotčených nabídek k prodeji nebo jejich propagaci.“*²⁴² V rozhodnutí *L'Oreal* se skrývá ještě specifické vymezení konstruktivní vědomosti, která je skrytá vědomou slepotou, tedy soud zde popisuje situaci, kdy se ISP sám dozví o protiprávním obsahu, a to v bodě 122: *„Výše uvedená pravidla tak zahrnují zejména situaci, kdy provozovatel on-line tržiště po přezkumu provedeném z vlastního podnětu odhalí existenci protiprávní činnosti nebo informace, jakož i situaci, kdy je mu existence takové činnosti nebo takové informace oznámena. V tomto druhém případě nemůže sice oznámení automaticky vést k vyloučení nároku na uplatnění výjimky z odpovědnosti stanovené v článku 14 směrnice 200/31, neboť oznámení o údajně protiprávních činnostech nebo informacích se mohou ukázat jako nedostatečně přesná a nepodložená, nemění to ovšem nic na tom, že toto oznámení je zpravidla okolností, kterou musí vnitrostátní soud zohlednit při posouzení, zda byl provozovatel ve vztahu k informacím, které mu byly takto předány, skutečně seznámen se skutečnostmi nebo okolnostmi, na základě nichž by musel hospodářský subjekt postupující s řádnou péčí konstatovat protiprávnost.“*²⁴³ SDEU zde zakotvuje minimální standard kladený na všechny ISP pro budoucí posouzení. Jakmile si je ISP

²⁴¹ Stanovisko Generálního Advokáta M. POIARESE MADURA přednesené dne 22. září 2009(1) Spojené věci C-236/08, C-237/08 a C-238/08, bod 144 až 146

²⁴² Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 12. července 2011 – *L'Oréal SA, Lancôme parfums et beauté & Cie SNC, Laboratoire Garnier & Cie, L'Oréal (UK) Ltd* proti *eBay International AG, eBay Europe SARL, eBay (UK) Ltd, Stephenu Pottsovi, Tracy Ratchford, Marii Ormsby, Jamesovi Clarkovi, Joanně Clarke, Glenovi Foxovi, Rukhsaně Bi* (Věc C-324/09). ECLI:EU:C:2011:474, bod 123 (dále jen „*L'Oréal v. eBay, C-324/09*“).

²⁴³ Tamtéž, bod 122.

vědoma protiprávního obsahu, vystavuje se riziku autorskoprávní žaloby, nicméně to neznamená, že platforma musí provádět všeobecný monitoring (k tomu níže).

V případě *McFadden*, který se týkal provozovatele internetového připojení, tedy mere conduit, SDEU vymezil, jaké podmínky lze uložit ISP, aby (ne)přišla o svůj status bezpečného přístavu. GA shrnuje, že opatření musí splnit minimální kritéria přípustnosti:

„- aby dotčená opatření byla v souladu s článkem 3 směrnice 2004/48 a zejména aby byla účinná, přiměřená a odrazující,

- aby jejich cílem bylo ukončení konkrétního porušení nebo aby mu bylo předejito a aby neukládala obecnou povinnost dohledu v souladu s čl. 12 odst. 3 a čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31,

- aby použití těchto ustanovení, jakož i jiné podmínky stanovené na základě vnitrostátního práva respektovaly spravedlivou rovnováhu mezi použitelnými základními právy, zejména těmi právy, která jsou chráněna články 11 a 16, jakož i čl. 17 odst. 2 Listiny.“²⁴⁴

Jak poukazuje Cholasta a kol., soud se musel vypořádat s protichůdnou tezí zavést předběžná opatření ve smyslu předcházení porušení práv autorů ze strany ISP, potažmo dalšími škůdci dále od primárního zdroje protiprávního stavu, a s obecným zákazem předběžného monitoringu. Hranice bezpečného přístavu a stav vědomosti ISP se upravuje v průběhu let v závislosti na rozdílné míře povoleného a nezbytného monitoringu (viz níže).²⁴⁵ SDEU zde nejde do úvah předložených GA příliš hluboko. SDEU konstatuje, že volně dostupná Wi-Fi síť se může zdát jako nežádoucí a nepřiměřená vůči nároku autorů na ochranu. Soud jako minimální opatření tudíž nabízí zaheslování sítě potažmo ještě prokázání své identity provozovateli pro odbourání anonymity. Takové opatření je i přiměřené vůči právu na svobodné podnikání.²⁴⁶

Praktická realita technologického trhu bude odlišná od představ SDEU. Technologičtí poskytovatelé služeb se musejí přizpůsobovat dynamicky se rozvíjejícímu trhu a upravovat podmínky a strukturu jejich infrastruktury, ať už se jedná o filtrační systémy, zajišťování technických dat a metadat, ověřování totožnosti

²⁴⁴ Stanovisko Generálního Advokáta MACIEJE SZPUNARA ze dne 16. března 2016 – Věc C-484/14 Tobias Mc Fadden proti Sony Music Entertainment Germany GmbH. ECLI:EU:C:2016:170, bod 115.

²⁴⁵ Cholasta et al., *Safe Harbour: Režim vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v kontextu pasivní role poskytovatele.*

²⁴⁶ Rozsudek *Mc Fadden v Sony*, C-484/14, bod 95–100.

uživatelů komunikačních sítí nebo jiná automatická selekce obsahu. Tyto postupy nemůžou zakládat aktivitu ISP ve vztahu k obsahu, ani narušit ochranu bezpečného přístavu. Aktivitu hostingu nezakládá ani existence určitých technologických řešení platform, např. změna formátu obsahu, komprese obsah,²⁴⁷ ale ani třeba existence vyhledávače s našeptávačem.²⁴⁸ Jednotlivé aplikované prvky napříč druhy ISP je nutné posuzovat s ohledem na kaskádovitou povahu postavení směrem od primárního porušitele, uživatele škůdce, a také je nutné vzít v potaz přiměřenost zásahu opatření ve vztahu k povaze služby, tedy zda škodná událost nastala v primární či vedlejší činnosti poskytovatele.²⁴⁹

V rámci analýzy bezpečného přístavu je nutné se zaměřit na zásadní rozhodnutí ve věci *The Pirate Bay*. SDEU posuzoval situaci, kdy se nejedná o typický hosting ve smyslu ukládání samotných souborů. Jak je vysvětleno v kapitole sdělování veřejnosti, TPB funguje na principu peer-to-peer sítě, kdy samotná ISP funguje jako databáze torrentových souborů, nikoli jako uložště samotné a soubor jako takový je rozdělen v poměru k počtu participujících „peerů“. SDEU nicméně na příkladu této všeobecně známé pirátské službě definoval, jak si představuje aktivní stránku podporující sdělování děl veřejnosti, kterou následně hojně aplikoval zejména Vrchní soud v Praze. SDEU tvrdí, že odpovědnost za protiprávní obsah bude přítomná vždy, pokud bude prokázána skutečná vědomost, ale i konstruktivní vědomost, potažmo presumovaná vědomost jako v případě *GS Media*.²⁵⁰ Dále SDEU potvrzuje, že je nepodstatné, pokud soubor samotný poskytuje skrze peer-to-peer síť uživatel ISP nebo ISP samotná, pokud ISP hraje tak zásadní aktivní roli, že bez její činnosti by sdělování souborů bylo nemožné, nebo zásadně stížené.²⁵¹ Soud shrnul, že TPB bude odpovědná, a jakákoli další služba, pokud „zahrnuje zpřístupnění a správu platformy pro sdílení na internetu, která prostřednictvím indexace metadat týkajících se

²⁴⁷ Cholasta et al., *Safe Harbour: Režim vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v kontextu pasivní role poskytovatele*, s. 13-14.

²⁴⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. února 2022, č. j. 3 Cmo 222/2021–31, bod 23.

²⁴⁹ Cholasta et al., *Safe Harbour: Režim vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v kontextu pasivní role poskytovatele*, s. 14

²⁵⁰ ROSATI, Eleonora. *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact on the Liability of Online Platforms* [online]. Rochester, NY, 2017, s. 13 [cit. 15.03.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3006591>

²⁵¹ Rozsudek Stichting Brein v Ziggo, C-610/15, bod 36.

*chráněných děl a poskytování vyhledávače umožňuje uživatelům této platformy tato díla nacházet a sdílet je v rámci sítě „peer-to-peer“.*²⁵²

Jak ale poukazuje Rosati, na rozdíl od GA Szpunara SDEU ignoroval úplně režim E-commerce směrnice a zdá se, že specifikaci režimu bezpečného přístavu zde nepovažuje za problematický.²⁵³ AG Szpunar ale problematiku peer-to-peer sítí ve vztahu k omezení odpovědnosti řeší. Připomíná již dříve rozhodnutý případ *Telekabel Wien*, kdy soud přijal příkaz blokování přístupu k internetové stránce, jejíž provozovatel byl považován za původce narušení autorských práv. Jak již bylo zmíněno, a Szpunar to přiznává, případ TPB je jiný, protože ISP sama nesděljuje ani neukládá díla samotná. Avšak i AG dochází k stejnému závěru jako SDEU, že indexující služba pomáhající k porušování práv bude odpovědná zrovna tak. Nicméně AG Szpunar alespoň tuto skutečnost propojuje s režimem E-commerce směrnice. „[S]tránka, jako je TPB, by mohla spadat do kategorie poskytovatelů služeb shromažďování informací, jejichž odpovědnost za ukládané informace je podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31 v zásadě vyloučena. Tato imunita je totiž podmíněčná. Je přiznána pouze tehdy, když poskytovatel nevěděl o protiprávnosti ukládaných informací nebo o činnosti vyvíjené prostřednictvím těchto informací, a za podmínky že jakmile se o této protiprávnosti dozví, musí neprodleně jednat s cílem odstranit předmětné informace nebo přístup k nim znemožnit.“²⁵⁴ A k tomu ještě dodává: „pro provozovatele stránky s indexací sítě peer-to-peer, který věděl nebo byl upozorněn na to, že soubory torrent poskytované uživateli sítě umožňují sdílet díla zpřístupňovaná na této síti bez svolení nositelů autorských práv, a nejednal s cílem tyto soubory odstranit [platí, že pokud nespĺňuje podmínky vyloučení odpovědnosti, tedy věděl o protiprávnosti ukládaných informací a nejednal s cílem je odstranit, může být shledán nepřímou odpovědným za tyto informace]. Je přitom nesporné, že v původním řízení toto platí pro TBP. Článek 14 směrnice 2000/31 tedy nebrání tomu, aby byla založena odpovědnost tohoto provozovatele za porušování autorských práv plynoucí z tohoto zpřístupňování.“²⁵⁵

²⁵² Rozsudek *Stichting Brein v Ziggo*, C-610/15, bod 48.

²⁵³ ROSATI, Eleonora. *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact on the Liability of Online Platforms*, s. 13.

²⁵⁴ Stanovisko Generálního Advokáta MACIEJE SZPUNARA ze dne 8. února 2017 – Věc C-610/15 *Stichting Brein proti Ziggo BV, XS4ALL Internet BV*. ECLI:EU:C:2017:99, bod 67.

²⁵⁵ Tamtéž, bod 68-69.

Před přijetím DSM směrnice SDEU shrnul svou judikaturu i stran výkladu bezpečného přístavu ve spojených věcech *YouTube* a *Cyando*. V obou případech se jedná o typické hostingové služby. Soud se v těchto spojených věcech věnuje režimu bezpečného přístavu. V rozporu s omezením odpovědnosti za obsah není možnost se soudním příkazem domáhat toho, aby byl zamezen přístup ke konkrétnímu obsahu, tedy pokud služba adekvátně vyhoví, nebude mimo meze bezpečného přístavu a tedy odpovědná.²⁵⁶ Činnost provozovatele platformy pro sdílení videí nebo platformy pro ukládání a sdílení souborů soud zařadil do ochrany čl. 14 E-commerce, pokud takový poskytovatel nehraje aktivní roli, nezná nahraný obsah a nekontroluje ho. Pokud má být tento provozovatel této ochrany zproštěn, musí mu být prokázána konkrétní (skutečná) vědomost souborů s protiprávním obsahem, ale opět připouští i vědomost konstruktivní.²⁵⁷

4.1.1.4. Vnitrostátní aplikace bezpečného přístavu

Česká aplikace bezpečného přístavu napříč celou soustavou soudů se dá ilustrovat na 3 specifických případech: spor správce práv DILIA proti Uložtu, spor IFPI proti Hellspy a Hellshare a snaha televizních stanic v čele s Primou a Novou zablokovat přístup ke svým seriálům na platformě Uložto. Povaze těchto žalob se budeme věnovat později, ale v rámci této kapitoly nás zajímá praktická aplikace těchto podstatných pojmů.

Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu (dále jen „IFPI“) se soudila s provozovateli stránek Hellspy, Hellshare a dalších, které primárně slouží ke stahování nelicencované hudby. Vrchní soud neshledal porušení podmínek bezpečného přístavu v návaznosti na rozhodnutí *Stichting Brein* ani nezjistil vědomost provozovatele, tudíž se kauza objevila před Nejvyšším soudem. IFPI nepožadovala stažení konkrétních děl, ale napadala celkový obchodní model podporující pirátskou činnost, totiž nahrávání a stahování nelegálních děl. Tento model zajišťoval platformě značné reklamní zisky a z pohledu IFPI se tak dopustil nekalosoutěžního jednání. Nejvyšší soud vykládá bezpečný přístav správně a obezřetně eurokonformně v kontrastu relevantní judikatury, zejména s odkazem na fakt, že i přese bezpečný přístav je možné podat proti poskytovateli záporní žalobu.

²⁵⁶ Rozsudek *YouTube/Cyando*, C-682/18 a C-683/18, bod 143.

²⁵⁷ Tamtéž, bod 115-118.

Nejvyšší soud zdůrazňoval, že čl. 14 E-commerce směrnice ve výkladu *L'Oréal proti eBay* chrání ISP „za jím uložená data protiprávní povahy“.²⁵⁸ ISP dle tuzemské úpravy odpovídá za delikty spojené přímo s uloženým obsahem ve smyslu sekundární odpovědnosti za obsah, tudíž se zpravidla režim bezpečného přístavu uplatní v autorskoprávních kauzách, kde je dotčeno absolutní majetkové právo nebo v kauzách, kde je dotčeno osobnostní právo a delikt vychází z obsahu třetích osob.²⁵⁹ Nejvyšší soud z toho ale (*a contrario*) dovozuje, že: „v případech, kdy tvrzená právní povinnost žalovaného jako poskytovatele služby informační společnosti vzniká z jiného důvodu než v důsledku jeho odpovědnosti ‚za obsah informace uložené na žádost uživatele‘ (jež by jinak žalovanému, nebýt omezení jeho odpovědnosti podle citované úpravy, vznikla), se omezení odpovědnosti poskytovatele služby za obsah ukládaných informací podle § 5 odst. 1 zákona o některých službách informační společnosti prosadit nemůže, byť by tato povinnost (hospodářsky) souvisela s poskytováním této služby, což platí i o povinnosti poskytovatele služby neporušovat způsobem jejího provozování hospodářskou soutěž.“²⁶⁰

Nejvyšší soud potvrzuje, že nároky spojené s nekalou soutěží či jiným narušením hospodářské soutěže, které doprovází nelegální obsah, ale přímo z něj nepramení, nejsou režimem bezpečného přístavu dotčeny. V důsledku jakékoli soukromoprávní závazky z deliktu, který nevychází z informace uložené na žádost uživatele, nejsou kryty omezením odpovědnosti, i kdyby hospodářsky se službou ISP souvisely.²⁶¹

V tomto ohledu ale nesouhlasil Vrchní soud, který celou věc předložil jako předběžnou otázku SDEU, aby postavil na jisto, zda se bezpečný přístav vztahuje i na nekalosoutěžní jednání. Vrchní soud byl toho názoru, že dovolací soud vyložil § 5 ZSIS špatně zejména v tom smyslu, že shledal příčiny nekalé soutěže právě v protiprávnosti sdělování autorských děl, což je obsah ukládaných informací. Z pohledu soudu je výklad ve světle rozhodnutí *Peterson* takový, že otázka nekalé soutěže není pro určení omezení odpovědnosti podstatná a klade SDEU otázku, zda je hostingová služba odpovědná i za způsob poskytování takové služby.²⁶²

²⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2021, č. j. 23 Cdo 2793/2020-1409, bod 42 (dále jen „IFPI proti Hellspy, 23 Cdo 2793/2020-1409“).

²⁵⁹ IFPI proti Hellspy, 23 Cdo 2793/2020-1409, bod 45-47.

²⁶⁰ Tamtéž, bod 48.

²⁶¹ Tamtéž, bod 56.

²⁶² Předběžná otázka Vrchního soudu v Praze ze dne 14. července 2022, sp. zn. C-470/22, ve věci IFPI vs. Hellspy, sp. zn. 3 Cmo 28/2019.

K rozhodnutí nikdy nedošlo, neboť po vleklých sporech předmětné platformy ukončily svou činnost a spor tak skončil v mezích určených Nejvyšším soudem.

Významným judikátem je rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci správce autorských děl DILIA, která chrání některé slavné české filmy proti jejich pirátění. V tomto sporu žalovala notorickou platformu Uložto s cílem zabránit přístupu k 6 specifikovaným dílům.²⁶³ Soud zde shrnuje eurokonformně výklad celé konstrukce: ISP nebude odpovědný za obsah nahraný uživatelem, „*má-li tato služba neutrální, tedy čistě technickou, automatickou a pasivní podobu, což znamená, že uvedený poskytovatel nezná ani nekontroluje přenášené či ukládané informace, resp. že nehraje aktivní úlohu takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že tyto obsahy zná nebo kontroluje.*“²⁶⁴

Pokud ISP vystoupí ze své pasivní role a přispívá nad rámec pouhého zpřístupnění své služby k vzniku autorskoprávních deliktů, nemůže se dovolávat omezení odpovědnosti. Zároveň se v souladu s rozhodnutím *YouTube/Cyando* nelze dovolávat omezení odpovědnosti při konkrétní vědomosti přítomnosti chráněných obsahů, ale naopak tato skutečnost nemůže být dovozena „*pouze ze zjištění, že poskytovatel služby provádí automatizovanou indexaci uložených souborů, že uvedená služby zahrnuje funkci vyhledávání a doporučuje uživatelům rovněž některé soubory v závislosti na profilu nebo preferencích uživatelů.*“²⁶⁵ Pro čtenáře tohoto textu tyto závěry jistě nejsou již překvapující, nicméně pro účely praktické aplikace se zde na rozdíl od odborné literatury shrnuje závazně pro účely ucelenosti a předvídatelnosti soudních rozhodnutí postup soudů v případě užití autorských děl v prostřední internetu a následné odpovědnostní vztahy poskytovatelů internetových služeb.

Televize Nova a Prima vedou stále s platformou Uložto několik soudních sporů. U Městského soudu se setkali s různou úspěšností, ale Vrchní soud tato rozhodnutí konstantně až na specifické výjimky nepropouští, ale je naopak velmi konzistentní v argumentech odůvodnění. Své vnímání bezpečného přístavu vykládá na podmínkách stanovených v rozhodnutí *Stichting Brein*: „*Podle tohoto rozsudku k překročení mezi „safe harbour“ dochází tehdy, pokud:*

²⁶³ Např. Pelíšky či Ostře sledované vlaky.

²⁶⁴ Rozsudek Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557, bod 74.

²⁶⁵ Tamtéž, bod 76.

a) je prováděna indexace souborů torrent, tak aby uživatelé uvedené platformy pro sdílení mohli díla, na která tyto soubory torrent odkazují, snadno nacházet a stahovat;

b) jde o provozování nejen vyhledávače, ale i rejstříku, v němž jsou díla zařazena do různých kategorií podle povahy děl, jejich druhu nebo oblíbenosti, v nichž jsou roztríděna zpřístupněná díla, přičemž dohled nad umístěním díla do patřičné kategorie zajišťovala Pirate Bay, a nikoli uživatelé;

c) jde o odstraňování zastaralých nebo chybných souborů torrent a aktivní filtrace obsahu ze strany Pirate Bay;

d) jde o reklamu a propagaci, v níž provozovatelé Pirate Bay na blozích a fórech dostupných na uvedené platformě výslovně uvádějí, že jejich cílem je zpřístupnit chráněná díla uživatelům, a tyto uživatele podněcují k pořízení rozmnoženin těchto děl;

e) je dáno aktivní vědomí protiprávnosti („provozovatelé Pirate Bay nemohli nevědět, že tato platforma umožňuje přístup k dílům zveřejněným bez svolení nositelů práv“).²⁶⁶

Názor Vrchního soudu je v tomto konzistentní, ale pomalý. Většina sporů vedených oběma televizemi nedošla zatím k řádnému odvolacímu závěru, mnohdy ani k prvoinstančnímu, a snahy o mezitímní řešení skrze předběžná opatření soud konstantě zamítá.

4.1.1.5. Nový bezpečný přístav

V posledních letech dochází k přehodnocení postoje legislativy k bezpečnému přístavu, a to jak v Evropě, tak ve Spojených státech. Tato kapitola začala kritikou evropské legislativy neschopné adekvátně se inspirovat americkou úpravou. Nyní se karta obrací a jsou to právě Američané, kteří svou doposud nezměněnou úpravu safe harbor chtějí modelovat více či méně evropským směrem. V Americe platí konsensus napříč politickou i akademickou sférou, že stávající úprava sekce 230 CDA, potažmo 512 DMCA, je neudržitelná. Některé komentáře směřují v duchu DSM Směrnice

²⁶⁶ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. srpna 2023, č. j.2 Co 27/2023–6, bod 88; usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. října 2021, č. j. 3 Co 89/2021–120, bod 21; usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. dubna 2023, č. j. 3 Co 5/2023, bod 10 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. února 2022, č. j. 3 Cmo 222/2021–31, bod 21.

k zavedení „reasonable steps to address“,²⁶⁷ jakousi obdoby „best efforts“ a „high industry standards“, které zavádí DSM Směrnice.²⁶⁸ Mark Zuckerberg, šéf Meta, navrhol při slyšení v Kongresu zavést digitální „duty of care“, common law doktrínu, která se aplikuje přiměřeně na soukromé podniky stran jejich velikosti a zdá se pro americké poměry být ideálním měřítkem pro posouzení, zda předmětný poskytovatel učinil dostatečné kroky. Některé úvahy vedou k explicitní kontrole zvláště škodlivého obsahu jako obchod s lidmi,²⁶⁹ zřejmě skrze formu monitoringu v souladu s prvním dodatkem americké ústavy. Existují úvahy, že ochrana safe harbor by měla být přiznána právě jen poskytovatelům, kteří jsou schopni uplatnit nejlepší filtrační technologii, která je na trhu k dispozici.²⁷⁰

Ministr spravedlnosti Barr navrhl Kongresu novelizaci sekce 230 CDA. Novelizace měla za cíl rozmělnit široce rozkročený safe harbor aplikovatelný ve Spojených státech. Pro představu, novela měla zavést požadavek na jednoznačné smluvní podmínky ISP obsahující moderační politiku, jakož i podmínku dobré víry v odůvodněnost zákroku. Dále je specificky z ochrany safe harbor vyňat explicitně obsah s prvky sexuálního zneužití, terorismu a cyber-stalkingu, a zrovna tak se upravuje odpovědnost soutěžní.²⁷¹

Jak naznačuje začátek kapitoly, americké úvahy směřují v podstatě velmi podobnými směry jako DSM Směrnice nebo DSA, avšak v tuto chvíli se na americké scéně nic nemění a pravděpodobně nezmění dříve jak po volbách v listopadu 2024, kdežto v Evropě obě zmíněné úpravy, následované i Nařízením o digitálních trzích 2022/1925 (dále jako „DMA“), už jsou zcela v účinnosti a v případě DSM i po transpoziční lhůtě. Samozřejmě existují hlasy, které považují americký systém za nadřazený ve své svobodě a podpoře inovacím, tudíž se zdráhají se inspirovat evropským systémem.²⁷²

²⁶⁷ SMITH, Michael D. a Marshall Van ALSTYNE. It's Time to Update Section 230. *Harvard Business Review* [online]. 2021 [cit. 13.04.2024]. Dostupné z: <https://hbr.org/2021/08/its-time-to-update-section-230>

²⁶⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, čl. 17 odst. 4.

²⁶⁹ SMITH, Michael D. a Marshall Van ALSTYNE. *It's Time to Update Section 230*.

²⁷⁰ SAG, Matthew. Internet Safe Harbors and the Transformation of Copyright Law. *notre dame law review*. roč. 93, s. 505.

²⁷¹ Office of the Attorney General | DEPARTMENT OF JUSTICE'S REVIEW OF SECTION 230 OF THE COMMUNICATIONS DECECY ACT OF 1996 | United States Department of Justice.

²⁷² SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules*, s. 35.

Základem DSM systému je pochopitelně licence. OCSSP se dopustí sdělování veřejnosti, pokud se jeho prostřednictvím zveřejní neautorizovaný obsah jeho uživateli a odpovídá za obsah přímo. OCSSP tak logicky musí získat svolení, licenční smlouvu.²⁷³ Pokud však takové svolení poskytovatel získá, uplatní se i na jeho uživatele, kteří neprovozují komerční činnost.²⁷⁴ Typicky se jedná o různé typy uživatelů YouTube, kdy nevydělávající je kryt licencí OCSSP, zatímco profesionální „Youtuber“²⁷⁵ (např. Kovy) si musí obstarat svoji licenční smlouvu, nebo se spolehnout na některou z bezúplatných licencí.

Pokud však OCSSP nezíská všechny nezbytné licence, což je při představě množství všech příležitostně dostupných děl zcela nemožné, nabízí DSM Směrnice specifický a nový bezpečný přístav určený pouze OCSSP. Tento model se liší od standardního E-commerce modelu a v důsledku i od DSA. Ve skutečnosti se blíží kritizované podobě českého ZSIS. Zatímco E-commerce potažmo DSA bezpečný přístav pouze od odpovědnosti chrání při splnění podmínek, porušení podmínky DSM bezpečného přístavu zakládá přímou odpovědnost. Nikoli proto, že by porušení podmínek samo zakládalo delikt ní odpovědnost, ale čl. 17 odst. 1 operuje s domněnkou, že OCSSP z definici vždy sděluje veřejnosti. Samotný bezpečný přístav spočívá ve třech krocích stručně shrnutých jako nejlepší úsilí 1) autorizovat, 2) odstranit a 3) zabránit znovunahrání obsahu. Pokud tyto podmínky OCSSP splní, nebude odpovídat za problematický obsah.²⁷⁶ Zejména podmínky 4(b) a 4(c) vyžadují extenzivní filtrovací mechanismy, jimž je věnovaná níže vlastní podrobná kapitola.

Problém nastane již se sháněním úvodní autorizace. Donát se domnívá, že takto koncipované ustanovení bude de facto znamenat smluvní přímus uzavřít smlouvu úplně se všemi držiteli práv, neboť OCSSP z logiky věci bude chtít být kryt před vším dostupným obsahem.²⁷⁷ Principiálně ale ustanovení navádí OCSSP uzavřít hromadné licenční smlouvy s velkými hráči, studii, distributory s rozsáhlými

²⁷³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES , čl. 17 odst. 1.

²⁷⁴ Tamtéž., čl. 17 odst. 2.

²⁷⁵ Osoba/tvůrce generující zisk vlastní tvorbou videí na platformě YouTube.

²⁷⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES , čl. 17 odst. 4.

²⁷⁷ Budoucnost českého autorského práva ve světle sm. In: *EPRAVO.CZ* [online] [cit. 20.04.2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-ii-113945.html>

portfolii a tím pokrýt maximální množství trhu a zvýšit účinnost filtrovacích mechanismů, které se tak výhradně mohou věnovat dílům bez oprávnění a snížit technologickou zátěž OCSSP.²⁷⁸ Požadavek musí být proporcionální, tudíž se očekává přiměřeně velikosti OCSSP oslovit přiměřeně velké množství kolektivních správců.²⁷⁹ Naopak ale ani základní snaha zajistit licence nebo odmítnutí nositele autorských práv, který sám osloví OCSSP, musí vést ke ztrátě bezpečného přístavu a k přímé odpovědnosti za sdělování díla. Smluvní svoboda je zachována, tudíž není povinností OCSSP přijmout nespravedlivé podmínky a zachovat si ochranu, ale ať už OCSSP dosáhne autorizace či ne, v každém případě musí obě situace doprovázet systémem pro takedown i staydown, neboť podmínky čl. 17 odst. 4 se uplatní kumulativně.²⁸⁰

Ministerstvo kultury podtrhuje, že termín nejlepší úsilí se vykládá jako řádná odborná péče očekávatelná od profesionála či kroky pečlivého hospodáře, což se dá považovat za industriální standard pro účely budoucího přezkumu.²⁸¹

Rozšíření standardního chápání bezpečného přístavu přispělo i DSA. DSA explicitně ruší články 12 až 15 E-commerce směrnice, ale zachovává stávající strukturu ustanovení a neruší tak bohatou literaturu a judikaturu v pozadí. Některé aspekty ale upravuje. Většina ustanovení týkající se některého z typů služeb (caching, mere conduit, hosting) jsou přiměřeně zkopírované z E-commerce, jelikož obstáli testem času. Patrné jsou změny zavedené do hostingu v čl. 6; znění ustanovení není příliš vzdáleno od původního pojetí E-commerce, nicméně reflektuje výše popsany judikatorní vývoj. V odst. 1 písm. b) je zakotvena doktrína notice and takedown směřující k odstranění nebo zneprístupnění obsahu. Odst. 3 a 4 limitují bezpečný přístav; odst. 3 vyjímá z ochrany přístavu smluvní a spotřebitelskou odpovědnost spojenou s uzavíráním smluv na dálku a odst. 4 potvrzuje, že bezpečný přístav nebrání národním soudům ukládat příkazy a omezení směřující k odstranění protiprávních děl, či obecně ukončit a zdržet se protiprávního jednání.²⁸²

²⁷⁸ Sdělení komise k čl. 17.

²⁷⁹ GEIGER, Christophe a Bernd Justin JÜTTE. *Platform liability under Article 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive, Automated Filtering and Fundamental Rights: An Impossible Match* [online]. Rochester, NY, 2021, s. 39 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3776267>

²⁸⁰ SLIWKA, Rostislav. *Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi*, s. 98.

²⁸¹ Tamtéž., s. 97.

²⁸² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), čl. 6.

DSA zdůrazňuje, že nesplnění podmínek bezpečného přístavu, nevede k automatické odpovědnosti za obsah a pozitivnímu základu pro zjištění odpovědnosti, jak se mylně domníval ZSIS, a pouze podmínky v DSA stanoví, kdy nebude zprostředkovatel odpovědný za žádný typ odpovědnosti za nezákonný obsah.²⁸³

Novou záležitostí v systému DSA je povinnost zablokovat účty opakovaných porušovatelů smluvních podmínek nebo práva obecně, stručně řečeno pirátům. Tuto možnost E-commerce neobsahovala.²⁸⁴

DSA a DSM budou vůči sobě v podobném postavení jako CDA a DMCA, neboť DSA stanoví obecná pravidla a DSM specifická přísnější autorskoprávní pravidla.²⁸⁵

4.1.2. Aktivní a odpovědný provozovatel

V klasicky chápaném pojetí poskytovatele podle evropského práva může nastat situace, kdy ISP není chráněn bezpečným přístavem, nicméně bezprostředně neodpovídá za obsah, pokud nedojde k explicitnímu porušení a nelze ho a priori považovat za provozovatele pirátské služby. Musí však vynaložit vyšší úsilí na minimalizaci rizika spojeného s využíváním jeho služeb.²⁸⁶ Jako příklady takových služeb, které nejčastěji budou hostingem, lze zmínit: a) aukční stránky propagující inzeráty svých uživatelů, b) provozovatel diskuzního fóra, který kategorizuje hypertextové odkazy svých uživatelů, c) poskytovatel uložiště souborů, které svým technickým a designovým provedením podněcuje uživatele k nahrávání a stahování závadného obsahu,²⁸⁷ za předpokladu že nespadá do kategorie OCSSP dle DSM. Husovec přibližuje úvahu o aktivním provozovateli pořadatel sportovního zápasu, který láká fanoušky na stadion, ale automaticky neodpovídá za všechno jejich jednání. Odpovědnost poskytovatele spočívá v jeho míře aktivity: 1) vede k přebírání cizího obsahu za vlastní (Newzbin I – ISP aktivně sbíral a uspořádal cizí obsah), 2) vede k napomáhání či dokončení deliktu (TPB – katalogizace a vedení databáze torrentových souborů), 3) způsobuje, že nejde o zakročování povinností

²⁸³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách), rec. 17.

²⁸⁴ HUSOVEC, Martin. *Rising Above Liability*, s. 35.

²⁸⁵ Tamtéž., s. 30.

²⁸⁶ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*, s. 152–153.

²⁸⁷ Tamtéž., s. 152.

v kontextu opomenutí, ale v kontextu aktivního konání (eBay, Rapidshare, Uložto – technické řešení podporuje porušování práv skrze např. bonifikace za stahování).²⁸⁸ Výjimkou však může být kontext užití takové služby, která je prospěšná společnosti. Takovým aktivním editorem cizího obsahu je zejména Wikipedia,²⁸⁹ avšak ta má specifickou ochranu v čl. 17 nové DSM směrnice, respektive je vyčleněna z definice OCSSP.²⁹⁰

Shrňme, proto, jak by měla vypadat konstrukce vzniku odpovědnosti provozovatele podle výše uvedených závěrů.

1) Uživatel bude sdílet chráněný obsah. 2) Pokud ho ISP přijme za svůj, pak není chráněn bezpečným přístavem, nebo pokud poskytovatel spadá do definice OCSSP, ale nesplní podmínky DSM bezpečného přístavu. 3) Pokud jeden z typů ISP udělá zákonné podmínky a obecnou pasivitu a není mu prokázána konstruktivní vědomost o přítomnosti protiprávního obsahu, bude chráněn bezpečným přístavem a vyjmut ze všech typů odpovědnosti za daný obsah ve smyslu čl. 12 až 14 E-commerce směrnice a, potažmo §§ 3 až 5 ZSIS nebo čl. 4 až 6 DSA.²⁹¹ 4) Pokud ISP nedodrží podmínky bezpečného přístavu, pak to v evropském výkladu neznamená automatickou odpovědnost za obsah, nýbrž pouze ztrátu ochrany. Pokud se jedná o OCSSP, bude odpovědný přímo po nesplnění podmínek bezpečného přístavu DSM. 5) Autor identifikuje svoje díla a učiní ISP patřičné oznámení, na které ISP musí adekvátně zareagovat (notice and takedown/action) a zajistit prevenci znovunahrání. 6) Pokud u chráněného obsahu dojde k porušení práva autora na schválení všech sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 InfoSoc směrnice, potažmo § 18 AZ, pak v závislosti na míře aktivity ISP bude odpovídat přímo nebo nepřímo za takto způsobený autorskoprávní delikt a autor, popřípadě další zúčastněné osoby, se mohou domáhat náhrad (jak popsáno níže). Nehledě na míru omezení odpovědnosti mají všechny typy ISP povinnost odstranit obsah na vyžádání či znepřístupnit některá díla, u nichž je prokázáno, že jejich přítomnost na službě je protiprávní.

²⁸⁸ Tamtéž., s. 153–154.

²⁸⁹ Tamtéž., s. 154.

²⁹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, čl. 2 odst. 6 věta druhá.

²⁹¹ V návaznosti na připravované zrušení zákona ZSIS, přemístění bezpečného přístavu do DSA a snížení průkazní váhy konstruktivní odpovědnosti v YouTube/Cyando není zcela zřejmé, jak bude tento stav vypadat pro futuro. Tento bod tak popisuje dosavadní výklad, který může naznat v aplikaci DSA změn.

V okamžiku ztráty ochrany bezpečného přístavu může být ISP vystavena odpovědnosti za několik druhů deliktů: 1) účastenství na deliktu dle §2915 odst. 2 OZ, 2) nekalosoutěžní jednání podle § 2976 OZ, 3) delikty z porušení prevenční povinnosti dle § 2900 OZ a ze zakročovací povinnosti podle § 2901 OZ, které vznikají nerespektováním notice-and-takedown doktríny, 4) autorskoprávní delikt zásahem do § 18 AZ a 5) delikt z porušení zákazu těžení z nepoctivého či protiprávního stavu podle § 5 odst. 2 OZ.²⁹²

Pomineme-li typy služeb, kdy uživatel nahrává informaci jen pro své osobní užití, nejčastějším okamžikem relevantním pro založení odpovědnosti za delikt bude okamžik neschváleného sdělování díla veřejnosti způsobem tzv. on demand, tedy s přístupem kdykoli kýmkoli v místě a času jeho výběru, zejména počítačovou a obdobnou sítí, což je právo, které má mít pod svou kontrolou vždy autor, ať už dle čl. 3 odst. 1 InfoSoc Směrnice nebo § 18 AZ.²⁹³

Zda ISP překročila rámeček bezpečného přístavu a jak moc aktivní je, či jak moc přispívá protiprávnímu sdělování obsahu, musí soud posoudit v každém případě a není možné tuto otázku generalizovat. Soud na základě relevantních skutečností dovozuje úmyslnou či neúmyslnou povahu účasti, a i případnou míru participace. Ve spojené věci *YouTube/Cyando* SDEU stanovil, že: „[r]elevantními skutečnostmi je v tomto ohledu zejména skutečnost, že takový provozovatel, i když ví nebo by vědět měl, že obecně uživatelé jeho platformy chráněné obsahy protiprávně zpřístupňují veřejnosti prostřednictvím této platformy, **nezavede vhodné technologické prostředky, které je možné v jeho situaci očekávat od subjektu, který je běžně obezřetný, aby spolehlivě a účinně zabránil porušováním autorského práva na této platformě, a skutečnost, že se tento provozovatel podílí na výběru chráněných obsahů, které jsou protiprávně sdělovány veřejnosti, že na své platformě poskytuje prostředky sloužící specificky k protiprávnímu sdílení takových obsahů nebo že taková sdílení vědomě podporuje, o čemž může svědčit okolnost, že uvedený provozovatel přijal hospodářský model podněcující uživatele své platformy, aby na ní uskutečňovali protiprávně sdělování chráněných obsahů veřejnosti.**“²⁹⁴ SDEU ale naopak korigoval rozsah konstruktivní vědomosti, kterou lze proti takové ISP aplikovat. Totiž čistě okolnost, že obecně provozovatel ví, že se na jeho platformě

²⁹² MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 84.

²⁹³ Srov. rozsudek Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557, bod 61.

²⁹⁴ Rozsudek *YouTube/Cyando*, C-682/18 a C-683/18, bod 84.

nacházejí nějaká díla porušující autorská práva, nezakládá jeho odpovědnost, ovšem do chvíle, než odmítne reagovat na výzvu autorů.²⁹⁵ Nejvyšší soud pak závěry tohoto řízení shrnuje do následujících relevantních zjištění o poskytovateli služby typu YouTube: 1) nezasahuje do vytváření nebo výběru obsahu před jeho nahráním uživateli, 2) informuje uživatele při každém nahrání, včetně odkazu na zákaz porušování autorských práv, 3) služba provozuje prevenční systémy proti porušování autorských práva, zejména nahlašovací tlačítko, varovný postup pro ohlášení a odstranění předmětného obsahu a filtrovací mechanismus (viz Content ID níže), 4) zpracovává statistiky o obsahu, jejichž cílem není umožnit ani usnadnit sdělování chráněného obsahu, 5) hospodářský model nemotivuje zvyšovat výskyt protiprávního obsahu.²⁹⁶ Je však nutné mít na paměti, že pro služby spadající do OCSSP dle vymezení čl. 2 odst. 6 DSM jako YouTube platí, že budou vždycky přímo odpovědné, protože vždy sdělují autorská díla (zda-li na platformě nějaká mají), pokud nemá adekvátní svolení ve smyslu čl. 17 odst. 1 DSM, avšak má speciální možnosti vyvinění se z této odpovědnosti dle čl. 17 odst. 4 DSM.

Pokud tedy uživatel využívá službu způsobem, kterým porušuje § 18 AZ a služba nezareaguje přiměřeným způsobem výše popsaným, nemůže se dovolávat bezpečného přístavu a vystavuje se nebezpečí odpovědnosti podle § 40 AZ. Je zcela v mezích práva uložit takovému poskytovateli povinnost zamezit přístupu k chráněnému obsahu porušující práva autora. Takové opatření musí být přiměřené a nemůže založit povinnost na vlastní náklady provozovat filtrovací ex ante mechanismus, který moderuje veškerý nahrávaný obsah (k tomu více níže).²⁹⁷ Zablokování předmětných děl je obecně přípustné. I když poskytovatel sám dílo nesděljuje způsobem podle § 18 AZ, je povinen se zdržet jeho veřejného zpřístupňování svým prostřednictvím, a to trvale a neprodleně pokaždé po dalším oznámení autorem o neoprávněném užití, „*je-li tato služba využívána jejími uživateli k porušování nebo ohrožování práva autora podle § 40 odst. 1 písm. f) aut. zák.*“²⁹⁸

²⁹⁵ Rozsudek YouTube/Cyando, C-682/18 a C-683/18, bod 85.

²⁹⁶ Rozsudek Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557, bod 70.

²⁹⁷ Tamtéž, bod 93-96.

²⁹⁸ Tamtéž, bod 98.

4.2. Porušení pravidel nekalé soutěže

Cílem této práce není obsáhnout celou problematiku soutěžního postavení ISP, ale jelikož se jedná o podstatný typ odpovědnosti ISP již posouzený soudem, je na místě se o něm alespoň krátce zmínit.

Ačkoli autorské právo souvisí s nekalou soutěží vzdáleně, mnohdy se zdá, že je to jediný účinný způsob zásahu ISP pro distributory děl. Představme si 3 příklady: 1) ISP nahrazuje e-shop/knihkupce s autorskými díly, 2) ISP vystupuje jako hudební audiotéka, a 3) ISP umožňuje přímé sledování video formátových souborů na své platformě a tím vystupuje v podstatě jako „video on demand“ služba. V těchto případech je představitelné, že ISP může zasáhnout do pravidel nekalé soutěže.

Aby se dalo hovořit o nekalé soutěži, musí být splněna generální klauzule, která vyžaduje jednání v hospodářském styku v rozporu s dobrými mravy soutěže, a které je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům. Problematické je, že jednání musí být komisivní nebo omisivní přímo poskytovatelem, tedy nemůže přebírat odpovědnost za uživatele.²⁹⁹

Nejvyšší soud v souladu s konstantní praxí dovedl, že pokud jsou splněny podmínky generální klauzule § 2976 odst. 1 OZ, není pro vznik deliktu podstatné, jak se dané jednání vejde do některé ze specifických skutkových podstat. Podstatné je, že soud dovedl nekalosoutěžní odpovědnost vztahující se i na ISP nehledě na to, zda se na ně aplikuje bezpečný přístav či nikoli.³⁰⁰

Pokud podmínky, či způsob provozování služby, umožňují zveřejňovat soutěžně významné množství obsahu porušujícího autorská práva, může tento obchodní model naplnit znaky nekalé soutěže, nehledě na odpovědnost za obsah uživatelů. Takovým modelem může být vyplácení odměny uživatelům na základě dalšího rozmnožení jimi nahranými díly, aniž by ISP ověřilo, zda díla nejsou sdělována nelegálně.³⁰¹

Osoba, jíž bylo nekalou soutěží zasaženo nebo ohroženo její právo, se může domáhat odstranění závadného stavu, a to např. zápůrčím nárokem nebo odstraňovacím nárokem. Těmi může v přiměřené míře žádat omezení jednotlivých prvků nekalosoutěžního obchodního modelu ISP.³⁰²

²⁹⁹ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 90–91.

³⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, uveřejněný pod číslem 61/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, ECLI:CZ:NS:2021:23.CDO.2793.2020.1, bod 75 a 83.

³⁰¹ Tamtéž, bod 100.

³⁰² Tamtéž, body 107 až 129.

4.3. Trestní odpovědnost

Ačkoli se tato práce věnuje primárně soukromoprávním důsledkům porušení odpovědnosti, je záhodno podívat se krátce i na trestněprávní rovinu porušení autorských práv na internetu. K porušení autorských práv, které nejčastěji budou předmětem narušení, slouží § 270 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“). Systematicky je ustanovení zařazeno v ochraně hospodářských práv a základní skutková podstata stanoví: *„Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání, tiskové publikaci nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“*³⁰³ Nás zajímá aplikace tohoto ustanovení na užití autorských děl na internetu. Jedná se o blanketní normu, která přímo odkazuje na autorský zákon, tudíž změny a soudní výklad Autorského zákona je rozhodný pro určení odpovědnosti za tuto skutkovou podstatu trestného činu.³⁰⁴ Zejména je třeba mít na paměti, že kde se uplatní omezení odpovědnosti, myslí se i odpovědnost trestněprávní. To zejména platí pro ISP v mezích bezpečného přístupu a pro uživatele, kteří používají díla v souladu s nějakou z výjimek či veřejných licencí.³⁰⁵ Pro naplnění objektivní stránky trestného činu bude stačit jakýkoli zásah do osobnostních či majetkových práv autora za předpokladu, že tento zásah nebude nepatrný. Relevantním pojmem pro porušení práv autora bude opět sdělování díla veřejnosti, potažmo první zveřejnění, což jsou práva, která v každý jeden okamžik má kontrolovat pouze osoba, jíž právo náleží, zejména tedy autor či jiný držitel práv k dílu. Jelikož se jedná o blanketní normu, objektivní stránka věci je zcela podružná standardům a závěrům v odkazovaném odvětví práva, tudíž při posuzování aktu sdělování veřejnosti odkazují zcela na kapitolu výše. Ustanovení si lze v podstatě vykládat stejně analogově i digitálně. Autor zrovna tak přichází o zisk z rozmnoženin díla a jednotlivých licencí k nim, ať se jedná o DVD nebo digitální kopii uloženou na síti.³⁰⁶

K § 270 TZ je rozsáhlá judikatura, ale případů ISP specificky dle ZSIS je omezeně. Například v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 578/15 Ústavní soud vyložil problematiku

³⁰³ § 270 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

³⁰⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník ... : komentář*. Praha: C.H.Beck, 2023, s. 3551.

³⁰⁵ Tamtéž.

³⁰⁶ Tamtéž..

linkinku, kdy dovedl, že stěžovatel (vlastník domény a poskytovatele internetových služeb) zveřejňující značné množství odkazů na chráněná díla umístěná neoprávněně na jeho doménu, a to i za účelem dosažení zisku, neoprávněně sděluje autorská díla a naplní formální znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 270 TZ.³⁰⁷

Problém nastává v otázce odkazu. Judikatura rozlišuje míru zavinění za různé druhy linkingu. Zatímco prosté zveřejnění hypertextové odkazu (ať už surface link nebo deep link) na jinou stránku, kde se obsah nachází, není trestněprávně závadné, embeddovaný odkaz ano. Embedding funguje jako efektivní vložení obsahu na jinou stránku, než na které se obsah skutečně nachází, aniž by uživatel vůbec musel původní stránku opustit. Zatímco u hypertextového odkazu musí uživatel učinit další kroky a jistou námahu, to samé neplatí u embeddingu, kde uživatel má obsah bez další námahy.³⁰⁸ Jednání pachatele spočívající v umístění embeddovaného odkazu na externí server skrze hostingovou službu bude porušením autorských práv ve smyslu § 18 AZ, a proto dle Nejvyššího soudu bude embedding vždy vést k přímému zpřístupnění díla a bude protiprávním činem, pokud bude činen osobou odlišnou od autora díla.³⁰⁹

Je na místě se krátce zastavit u otázky zásahu nikoli nepatrného. Intenzita zásahu může být různorodá a posouzená individuálně, ale z hlediska internetu je dobré se zamyslet nad dvěma případy, a to masivní databáze protiprávně sdělovaných děl, které můžeme znát z příkladů Uploaded nebo SledujuSerialyCZ, na které uživatelé, potažmo i provozovatelé webů, nahrávají veliké množství děl, a druhý spočívá v monetárních ztrátách, které autor utrhá v důsledku nezaplacených licencí, ale i zisků z reklamy, kterou pachatel provozuje na autorův úkor. Pro srovnání uvedme například usnesení Nejvyššího soudu, č.j.: 15 Tdo 1198/2012-19, kde soud posuzoval nahrání 368 kinematografických děl, dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. 5 Tdo 271/2013, ve kterém se posuzoval případ pachatele, který nahrál 1.207.503 chráněných děl nebo již zmíněný případ tzv. „libereckého piráta“, který skrze stránku cinemaworld.biz zpřístupnil skrze embeddované odkazy nejméně 2 470 děl.³¹⁰

³⁰⁷ Usnesení sp. zn. I. ÚS 578/15 ze dne 25. 10. 2017, bod 19.

³⁰⁸ VALEŠOVÁ, Kristýna. Embedding aneb kdy se z prostého odkazu stane neoprávněné sdělování díla. *Bulletin advokacie*, 2022, č. 3, s. 47-49.

³⁰⁹ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu jako soudu pro mládež ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 8 Tdo 137/2013 a Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2020, sp. zn. 5 Tdo 178/2020.

³¹⁰ ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*, s. 162.

5. Všeobecná monitorovací povinnost

Protože moderní problémy vyžadují moderní řešení, je namísto přijmout a aplikovat legislativní úpravu, která bude efektivně reflektovat rapidní rozvoj internetu a zároveň bude vyváženě poměřovat základní práva spojená s používáním internetu a majetková práva, jako právo na svobodné podnikání a práva autorská, a to zejména ve vztahu k velkým nadnárodním digitálním korporacím GAFAMX. Evropská unie učinila v tomto ohledu v posledních letech razantní pokroky. Ačkoliv se zdá, že se postupně Komise učí ze svých předchozích legislativních chyb, nezůstává její nová úprava bez výkladových a jiných legislativních obtíží.³¹¹

Donedávna se digitální autorskoprávní agenda řídila dvojicí směrnic z let 2000 a 2001, tudíž v tuto chvíli více jak 20 let staré. Komise přijala komplexní balíček legislativních opatření zaměřený na evropský digitální trh. V rámci digitální agendy Komise byla přijata směrnice DSM a posléze nařízení DSA. Již E-commerce směrnice stanovila v čl. 15 zákaz všeobecného monitorování obsahu a SDEU za 20 let poskytl bohatou zásobu soudních rozhodnutí. I české zákonodárství tento zákaz reflektuje v § 6 ZSIS. Jak směrnice DSM, tak DSA v tomto zákaze pokračují, autor této práce zastává názor, že původní pojetí zákazu všeobecného monitorování obsahu v kontrastu judikatury SDEU, nové legislativy a moderní digitální reality neobstojí.³¹²

5.1. Všeobecné sledování obsahu

Původní záměr evropského, ale i angloamerického, zákonodárce byl pověřit ochranou autorskoprávně chráněných děl zveřejňovaných skrze ISP právě jejich autory, popřípadě držitele autorských práv či kolektivní správce. Držitel autorských práv by musel cíleně prohledat internetové stránky ISP, lokalizovat díla porušující práva autora, notifikovat ISP, který je pak povinen předmětný obsah stáhnout. Tomuto postupu se přezdívá notice-and-takedown. Není zapotřebí žádný specifický

³¹¹ ENARSSON, Therese. *Online Content Moderation in and Beyond the EU Digital Services Act – Exploring the Tension between Automated Speed and Human Contextuality*, s. 1–2.

³¹² MONTAGNANI, Maria Lilla a Alina TRAPOVA. *New Obligations for Internet Intermediaries in the Digital Single Market — Safe Harbors in Turmoil?*. Rochester, NY, 2019, s. 8. DOI: 10.2139/ssrn.3361073

software nebo technologické řešení, ale porušení této povinnosti reagovat na notifikaci znemožní ISP bránit se doktrínou bezpečného přístavu.³¹³

Veškerá legislativa E-commerce směrnicí počínaje a DSA konče odkazuje na zcela definitivní zákaz všeobecného monitoringu obsahu. Tento zákaz transponoval i § 6 ZSIS: „*Poskytovatelé služeb uvedení v § 3 až 5 nejsou povinni a) dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací, b) aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace.*“³¹⁴ Pokud jakýkoli evropský orgán nebo členský stát přijme jakýkoli legislativní krok, který nařídí ISP monitorovat obsah nahrávaný na jejich servery ex ante, aby se odlišil legální a protizákonný obsah, zejména autorskoprávně chráněný obsah, poruší tím evropské právo.

Evropská Komise poskytla na začátku milénia odůvodnění tohoto zákazu v rámci implementace doktríny bezpečného přístavu, které obsahovalo těchto pět bodů: 1) nedostatek spolehlivé technologie určené k monitorování obrovského množství dat nahrávaných na platformy ISP; 2) nespravedlivá zátěž pasivních zprostředkovatelů; 3) nadbytečná regulace odrazující potenciální tržní soutěžitele; 4) riziko tzv. over-blocking, tedy nadbytečné blokace legitimního obsahu; 5) riziko vytvoření skutečné znalosti a povědomí, které uniklo původnímu monitoringu.³¹⁵ Směrnice DSM obsahuje vysoce kontroverzní článek 17 upravující použití chráněného obsahu OCSSP.³¹⁶

Článek doplňuje původní E-commerce systém a ve světle nedávné judikatury částečně modernizuje pravidla pro monitoring obsahu, ačkoli stále platí, že žádná z povinností v čl. 17 nemá vést k všeobecné monitorovací povinnosti. Nejproblematictější je odstavec 4, který transformuje pravidla evropského pojetí doktríny bezpečného přístavu. Čl. 17 odst. 4 stanoví, že OCSSP bude odpovědné za sdělování veřejnosti autorskoprávně chráněného obsahu, pokud neprokáže, že:

³¹³ Martin Husovec, ‘The Promises of Algorithmic Copyright Enforcement: Takedown or Staydown? Which Is Superior? And Why?’ (26 August 2018) pp. 57. <<https://papers.ssrn.com/abstract=3239040>> accessed 7 December 2023.

³¹⁴ ZSIS, § 6.

³¹⁵ ORUC, Toygar Hasan. The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments: Is It Still Necessary to Maintain It? *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*. 2022, roč. 13, č. 3, s. 178–179.

³¹⁶ RAUCHEGGER, Clara a Aleksandra KUCZERAWY. *Injunctions to Remove Illegal Online Content under the Ecommerce Directive: Glawischnig-Piesczek*. Rochester, NY, 2020, s. 1. DOI: 10.2139/ssrn.3728597

- a) vynaložil veškeré úsilí k získání svolení a
- b) **v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, o nichž mu nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace, a v každém případě**
- c) **ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení, znemožnil přístup k oznámeným dílům nebo jiným předmětům ochrany nebo je odstranil ze svých internetových stránek a vynaložil veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání v souladu s písmenem b).**³¹⁷

Základní problém současné úpravy a dlouhodobé judikatury SDEU, podrobněji viz níže, je její zřejmá kontradiktornost; nutí členské státy, aby vyžadovali po OCSSP jak monitoring obsahu ex ante, tak držet v platnosti zákaz všeobecného monitoringu obsahu. Je zřejmým cílem Komise i SDEU napříč judikaturou i diskuzemi provázející přijetí nové strategie digitálního trhu EU najít spravedlivou rovnováhu. Pokaždé, kdy SDEU obdrží nový případ týkající se všeobecného monitoringu, musí vyřešit kolizi základních práv zúčastněných stran: ochrana majetku a duševního vlastnictví autorů a držitelů autorských práv podle čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie,³¹⁸ svoboda zprostředkovatelů služeb podnikat podle čl. 16,³¹⁹ a práva uživatelů na svobodu slova a informací podle čl. 11 a právo na ochranu jejich osobních údajů podle čl. 8 Listiny.³²⁰

Hlavní racionalizace existence zákazu všeobecného dohledu nad nahrávaným obsahem je tendence přespřílišné blokace obsahu, který je legitimní. OCSSP mají logickou tendenci minimalizovat riziko odpovědnosti za porušení práva, což v případě všeobecného dohledu znamená raději legitimní obsah, v případě pochyb, z platformy stáhnout než riskovat odpovědnost. To nicméně vyvolává další problémy, neboť automatizované systémy mohou velmi snadno zaměnit nelegální obsah od některého povoleného typu, které však s chráněným obsahem hraničí, a to zejména

³¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, čl. 17 odst. 4.

³¹⁸ Listina základních práv Evropské unie [online]. 2016, čl. 17 [cit. 28.04.2024]. Dostupné z: http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj/ces.

³¹⁹ Tamtéž., čl. 16.

³²⁰ SENFTLEBEN, Martin a Christina ANGELOPOULOS. *The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act: Between Article 15 of the E-Commerce Directive and Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market* [online]. Rochester, NY, 2020, s. 16 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3717022>

parodie a pastiš.³²¹ Pokud však OCSSP platforma nedisponuje efektivním mechanismem na přijímání reklamací a stížností na neoprávněné odstranění obsahu, může tato situace vést k tomu, že uživatelé budou omezeni na základních právech dle Listiny.³²² Svoboda slova a informací jsou základními pilíři internetových práv nezbytných pro moderní demokratické společnosti, ale i přestože nejsou absolutními právy, veškeré jejich omezení musí být striktně proporcionální a vyvážená.³²³

5.2. Judikatura SDEU k všeobecnému monitoringu

Monitorovací judikaturu v kontextu E-commerce směrnice lze efektivně sledovat od rozhodnutí *L'Oreal v eBay*;³²⁴ které bylo prvním komplexním rozhodnutím věnujícím se otázce moderace obsahu v obecné právní rovině. *L'Oreal* žádal na obranu své značky, aby eBay zamezil prodejm padělaných produktů značky *L'Oreal* na své platformě. SDEU rozhodl, že takový požadavek by nevyhnutelně vedl k tomu, že by platforma musela monitorovat všechna data svých uživatelů, kteří nabízejí či hledají značku *L'Oreal*. SDEU jednoznačně stanovil, že všeobecný filtr obsahu by byl v rozporu s čl. 15 E-commerce směrnice. Nicméně soud povolil členským státům, resp. jejich soudům, vydávat soudní příkazy, které nařídí zdržet se konkrétních porušeníh skrze konkrétní autorská díla, za předpokladu, že takové rozhodnutí nebude příliš nákladné pro ISP a bude proporciální.³²⁵ GA Jääskinen nicméně poukázal ve svém stanovisku na dvojí požadavek pro identifikaci porušených práv a škůdce jako přiměřený limit preventivních opatření. Dle jeho názoru je soudní příkaz, který nařizuje ISP se zaměřit jen na konkrétní díla tím samým uživatelem nahrané v podobném duchu, přípustný a není porušením evropského práva.³²⁶

³²¹ REDA, Julia, Joschka SELINGER a Michael SERVATIUS. *Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market: A Fundamental Rights Assessment*. Rochester, NY, 2020, s. 26. DOI: 10.2139/ssrn.3732223

³²² KORNELIUS, Willemijn. Prior filtering obligations after Case C-401/19: balancing the content moderation triangle A comparative analysis of the legal implications of Case C-401/19 for filtering obligations ex ante and the freedom of expression in Europe. *JIPITEC* [online]. 2023, roč. 14, č. 1, odst. 88. Dostupné z: <http://www.jipitec.eu/issues/jipitec-14-1-2023/5712>

³²³ REDA, Julia, Joschka SELINGER a Michael SERVATIUS. *Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market*, s. 24–25.

³²⁴ Rozsudek *L'Oréal v. eBay*, C-324/09.

³²⁵ Tamtéž, bod 139.

³²⁶ ORUC, Toygar Hasan. *The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments*, s. 180.

Rozhodnutí *Scarlett Extended v SABAM*³²⁷ a *SABAM v Netlog*³²⁸ pokračují v argumentační rovině nastavené *L'Oreal*. SDEU popisuje, jak si představuje přijatelný ex ante filtrovací mechanismus na bázi jednotlivých případů, nikoli všeobecně. Filtrovací systém by musel 1) být schopen rozlišit autorskoprávně chráněný obsah; 2) posuzovat protiprávnost obsahu; 3) blokovat nebo zneprístupňovat identifikovaná autorskoprávně chráněná díla.³²⁹ Z rozhodnutí plyne, že SDEU vidí budoucí nezbytnost monitoringu jako prevenčního mechanismu, avšak důkladně vyváženého, jelikož nevhodný filtrovací mechanismus může zásadně narušit jak právo na svobodu podnikání, tak práva uživatelů na ochranu osobních údajů a svobodu informací.³³⁰

V rozhodnutí *McFadden v. Sony Music* SDEU zopakoval, že soudní příkaz proti konkrétnímu sdělování díla veřejnosti je možný, ale musí být precizně specifikovaný. Kolize práv nesmí přehnaně limitovat svobodu informací uživatele, ani svobodu poskytovatele podnikat. Záměr limitací tak musí směřovat proti zamezení činnosti třetí osoby, jejíž kroky vedli k porušení autorského práva, nikoli snižovat práva dalších zúčastněných osob.³³¹

SDEU uplatnil poněkud jiný přístup ve věci *Glawischnig-Piesczek v Facebook*, což byl spor o ochranu osobnosti, ale jeho závěry jsou aplikovatelné na autorskoprávní prostředí, což ostatně činí i české soudy.³³² Soud stanovil, že ISP nemá ve skutečnosti žádnou jinou možnost než jak soudní příkaz splnit, než zavést nějakou formu všeobecného monitoringu.³³³ Soud zde dochází k realizaci, že v moderním digitálním světě ISP, potažmo OCSSP, kde se nezákonný obsah může po prvním zveřejnění šířit v podstatě nekontrolovatelně. Původní požadavky na stejného uživatele nahrávajícího stejné dílo již neobstojí. Pokud uložená povinnost není excesivní a OCSSP není povinno provést vlastní právní posouzení věci, pak monitoring není

³²⁷ Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu), 24. listopadu 2011. Ve věci C-70/10, *Scarlet Extended SA* proti *SABAM*. ECLI:EU:C:2011:771 (dále jen „*Scarlet Extended v SABAM*, C-70/10“).

³²⁸ Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu), 16. února 2012. Ve věci C-360/10, *Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM)* proti *Netlog NV*. ECLI:EU:C:2012:85.

³²⁹ ORUC, Toygar Hasan. *The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments*, s. 180.

³³⁰ Rozsudek *Scarlet Extended v SABAM*, C-70/10, bod 49-50.

³³¹ Rozsudek *Mc Fadden v Sony*, C-484/14, bod 93.

³³² Viz např. rozsudek *Dilia* proti *Uložto*, 23 Cdo 1840/2021-557.

³³³ Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 3. října 2019 – Věc C-18/18 *Eva Glawischnig-Piesczek* proti *Facebook Ireland Limited*. ECLI:EU:C:2019:821.

v rozporu s právem. Třebaže se rozhodnutí týká ochrany osobnosti, dovolilo postupovat směrem k zavedení všeobecného dohledu nad nahrávaným obsahem v rozporu s ustáleným zákazem toho samého. Určit pomlouvačný obsah může být mnohem náročnější než odhalit chráněná autorská díla, a i proto není těžké si představit, že proces přípustný stran pomluvy a dostatečně sofistikovaný může posloužit i k odhalení neoprávněného zveřejňování autorských děl.³³⁴

Poslední velké rozhodnutí SDEU ve spojených věcech platformem *YouTube* a *Cyando* před přijetím nové digitální legislativy dovolilo SDEU shrnout svůj postoj a dosavadní judikaturu. Obě audiovizuální platformy byly obviněny ze zveřejňování značného množství obsahu porušujícího autorská práva. Soud rozhodl v souladu se svou konzistentní judikaturou, že všeobecný monitoring na základě čl. 15 E-commerce směrnice a svobody slova a informací je nepřípustný. Nicméně soud zde zároveň umožňuje extenzivní filtrování obsahu nařízené ISP, aby bezodkladně stáhli či zablokovali přístup k nelegálnímu obsahu a aby přijali nezbytná opatření k zamezení budoucího znovunahrání předmětného obsahu.³³⁵

Německo, jehož soudy právě v této věci předkládaly předběžné otázky, má legislativu konkrétně zaměřenou na donucení ISP bezodkladně odstranit závadný obsah. Tento zákon vyžaduje do 24 hodin od upozornění stáhnout nezákonný obsah obsahující například prvky terorismu, hate-speech, rasismus, zneužívání dětí a další; ve složitějších případech, jakým může být například porušení autorských práv, se lhůta prodlužuje na týden.³³⁶ Komise se snaží motivovat GAFAMX a další společnosti přidat se k iniciativě komisařky Věry Jourové nazvané „Kodex chování pro boj proti nezákonným nenávisným projevům online“. Tato iniciativa funguje na dobrovolné bázi, ale má podobné požadavky jako německý zákon, tedy do 24

³³⁴ ORUC, Toygar Hasan. *The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments*, s. 181.

³³⁵ Rozsudek *YouTube/Cyando*, C-682/18 a C-683/18, bod 140-142.

³³⁶ Social Media Content Moderation: The German Regulation Debate. In: *Default* [online] [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://www.lawfaremedia.org/article/social-media-content-moderation-german-regulation-debate>

zanalyzovat označený nezákonný projev a stáhnout ho.³³⁷ Komise si prozatím systém pochvaluje.³³⁸

Po přijetí DSM směrnice napadla polská vláda žalobou u SDEU právě již zmíněný článek 17 odst. 4 DSM Směrnice a žádala jeho zrušení. Polská vláda tvrdila, že implementovaná doktrína notice-and-stay-down, tedy notifikace a stažení navždy, povede k povinnosti všeobecného dohledu a postupnému oslabení svobody slova a internetu jakož i k porušení práv provozovatelů internetových služeb svobodně podnikat. SDEU znovu uvedl, že žádná povinnost nemůže vést k všeobecnému dohledu a byla by v rozporu nejen s čl. 15 E-commerce směrnice, ale nyní i čl. 17 odst. 8 DSM směrnice. Soud ale povoluje upravený systém filtrování některého obsahu, jelikož vnímá přijaté řešení jako dostatečně vyvážené.³³⁹

Ačkoli se nejedná o rozhodnutí SDEU, je nutné odkázat i na jeden podstatný výrok ESLP, a to *Delfi v. Estonia*, který se týkal monitoringu komentářové sekce webové platformy, na kterém docházelo k nenávisným komentářům a podněcování násilí. Provozovatel webu měl nainstalované tři systémy, které mu měli zajistit ochranu před odpovědností: 1) notice-and-stay-down systém, který umožnil uživatelům označit nežádoucí komentáře určené ke smazání; 2) filtrovací mechanismus, který automaticky odstraňoval obscénní komentáře; a 3) příležitostné proaktivní odstraňování komentářů a předběžné varování před odstraněním. Soud rozhodl, že tento způsob přístupu k monitorování škodlivého obsahu je nejenom vyvážené, ale nezbytné a vyžadované.³⁴⁰ Je ale nezbytné zmínit, že rozhodnutí obsahuje obsáhlé a přesvědčivé disenty, které varují před dopady tohoto rozhodnutí.³⁴¹

České soudnictví se s povinností monitorovat určitý obsah počalo vypořádávat až s koncem výše zmíněné judikatury. Nejvyšší soud provedl ve svém rozhodnutí ve věci *Dilia a Ulož.to* ze dne 8. června 2022, sp. zn. 23 Cdo 1840/2021 komplexní shrnutí evropské judikatury a její aplikaci na české prostředí, mimo jiné proto, aby

³³⁷ ENARSSON, Therese. *Online Content Moderation in and Beyond the EU Digital Services Act – Exploring the Tension between Automated Speed and Human Contextuality*, s. 3.

³³⁸ Kodex chování EU pro boj proti nezákonným nenávisným projevům. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 27.04.2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1134

³³⁹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 26. dubna 2022 – Věc C-401/19 Polská republika proti Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie. ECLI:EU:C:2022:297, bod 90-92.

³⁴⁰ SENFTLEBEN, Martin a Christina ANGELOPOULOS. *The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act*, s. 20.

³⁴¹ Rozsudek velkého senátu ze dne 16. června 2015 ve věci č. 64569/09 – *Delfi AS* proti Estonsku.

odůvodnil, proč nepředloží předběžnou otázku. Soud došel k závěru, že obecný monitoring je přípustný principiálně a již dokonce i technologicky, tudíž považuje rozhodnutí o jeho uložení za správné.³⁴²

5.3. Doktrína *Notice to take-down a stay-down*

Zamítnutím polské žaloby SDEU nastavuje opačně jdoucí podmínky. SDEU principiálně povoluje moderaci obsahu *ex ante*, ale s přísnými pojistkami. Jedna z pojistek je použití spolehlivého moderačního algoritmu. Ale tady právě narážíme na problém, protože i ten nejvyspělejší algoritmus jako Content ID provozovaný platformou YouTube není perfektní. Regulace vede OCSSP k *ex ante* moderaci, ale zároveň je nutí používat technologii, která není dostatečně pokročilá.³⁴³ Ve věci *YouTube/Cyando* SDEU rozhodl, že algoritmus Content ID provozovaný platformou YouTube je adekvátní technické řešení filtrování obsahu, pokud je mu poskytnuto dostatečné množství vstupních informací od držitelů autorských práv. Je to v podstatě logické rozhodnutí, neboť nelze žádat OCSSP, aby se spolehnuli na filtrovací algoritmy, aniž by soud propustil skrze jeho test alespoň ten nejpokročilejší z dostupných systémů, jinak by SDEU vytvořil paradoxní situaci, kdy v podstatě všichni poskytovatelé služeb operují víceméně nelegálně, protože zákonných požadavků nelze spolehlivě dosáhnout. Průvodní dokument k čl. 17 DSM Směrnice říká, že přijaté technické prvky musí být přiměřené velikosti a vlivu OCSSP a že Content ID nemá být všeobecným standardem, jelikož se jedná o nejnákladnější algoritmus na trhu.³⁴⁴ Komise jako možné způsoby identifikace obsahu nabízí ještě hašování, vodoznak či metadata, vyhledávání podle klíčových slov nebo nějakou kombinaci zmíněných technologií.³⁴⁵ Někteří akademici, jako Husovec, poukazují, že článek 17 byl právě spíše psán na míru algoritmu Content ID, nikoli naopak.³⁴⁶ Lze shrnout, že prozatím se zdá, že článek 17 spíše navádí OCSSP k moderování obsahu, které může být veskrze definované jako všeobecné *ex ante* moderování.³⁴⁷

³⁴² Rozsudek Dilia proti Uložto, 23 Cdo 1840/2021-557, bod 158-165.

³⁴³ BRIDY, Annemarie a Daphne KELLER. *U.S. Copyright Office Section 512 Study*, s. 20.

³⁴⁴ Sdělení komise k čl. 17. Komise toto říká, když na str. 13 nabízí i jiné metody, jako hašování, a doporučuje nesetrvat pouze na identifikaci otisků, což je přesně případ Content ID.

³⁴⁵ SLIWKA, Rostislav. *Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi*, s. 100.

³⁴⁶ HUSOVEC, Martin. *How Europe Wants to Redefine Global Online Copyright Enforcement*. Rochester, NY, 2019, s. 5. DOI: 10.2139/ssrn.3372230

³⁴⁷ GEIGER, Christophe a Bernd Justin JÜTTE. *Platform liability under Article 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive, Automated Filtering and Fundamental Rights*, s. 35.

Zde se krátce zastavme u právě zmíněného algoritmu Content ID provozovaného společností YouTube. Je zřejmé, že se Komise silně inspirovala při přijímání čl. 17 DSM směrnice právě tímto algoritmem, tudíž je vhodné ho krátce rozebrat jako ideální příklad dosavadních „best efforts“ a „best industrial practises“, které pravděpodobně Komise zamýšlela.

Google zprovoznil Content ID algoritmus jako součást platformy YouTube v roce 2007. YouTube nabízí kromě klasického notice-and-takedown systému i možnost uplatňovat autorskoprávní nároky skrze Content ID. Google tvrdí, že tak řeší až 98 % všech nároků.³⁴⁸

Systém spoléhá na vysokou proaktivitu držitelů autorských práv, kteří poskytují Googlu referenční soubory jejich děl včetně technických specifikací, metadat, ze kterých Content ID vytvoří digitální otisk, který porovnává s nově nahrávaným obsahem uživatelů. Držitel autorských práv si může vybrat, jak naložit s uživatelem platformy, který nahraje bez dovolení autorsky chráněné dílo identifikované algoritmem.³⁴⁹ Buď 1) bude pobírat část monetizace videa, nebo 2) ho ponechá na síti a bude sledovat statistická data videa, anebo 3) požádá YouTube, aby video stáhl zcela. Uživatel může rozhodnutí algoritmu zpochybnit a celý proces se vede skrze klasický notice-and-takedown proces.³⁵⁰

Content ID používá jako referenční rámec pro účely bezúplatných licencí fair use podmínky zakomponované v čl. 107 DMCA zákona zmíněného výše. Content ID je do značné míry schopen posoudit tyto podmínky individuálně a určit, zda video splňuje fair use podmínky, ale algoritmus není člověk. Content ID neumí posoudit pravidla v kontextu a ve vztahu k aktuální judikatuře.³⁵¹ Ostatně tento automatizovaný systém pomáhá držitelům práv se obecnému fair use posouzení vyhnout, aniž by jejich stížnost prošla soudním přezkumem.³⁵² Nicméně značná část těchto problémů platformy YouTube je součástí nové digitální strategie EU. DSA umožňuje korigovat automatizované systémy a nutí je k plné transparentnosti a

³⁴⁸HOW GOOGLE FIGHTS PIRACY, GOOGLE 19 [online] (2018), s. 24–25 [cit. 23.02.2024]. Dostupné z: <https://blog.google/documents/25/GO806_Google_FightsPiracy_eReader_final.pdf>.

³⁴⁹ *No Safe Harbor: YouTube's Content Id and Fair Use – Boston College IPTF Journal* [online]. 2023, s. 5–6 [cit. 23.02.2024]. Dostupné z: <https://sites.bc.edu/iptf/2020/01/22/no-safe-harbor-youtubes-content-id-and-fair-use/>

³⁵⁰ HOW GOOGLE FIGHTS PIRACY, GOOGLE 19 (2018), s. 25.

³⁵¹ *No Safe Harbor*, s. 4.

³⁵² Tamtéž., s. 9.

přezkoumatelnosti,³⁵³ zatímco DSM požaduje snahy o získání licencí a upravuje podmínky bezpečného přístupu, jejichž absence doposud YouTube využíval.³⁵⁴ YouTube ostatně se musí zodpovídat díky DSA k vícero povinnostem, jako reportovat způsob, jakým funguje jeho algoritmus, který nabízí uživatelům další videa k zobrazení.³⁵⁵

Nicméně např. Sliwka představuje řešení monitorovacího problému na podobném principu jako Content ID. Proces monitorování obsahu by nezablokoval výkladově problematický obsah a priori, ale propustil by ho skrz, tím se chrání svoboda slova. Propuštěný obsah je ale zbaven veškeré monetizace a algoritmické podpory. Tudíž je přítomen, ale do vyřešení sporu negeneruje žádný zisk ani uživateli, ani platformě. Důkazní břemeno je tady na straně uživatele.³⁵⁶ Tento proces neodpovídá struktuře DSM, ale může sloužit jako příklad vyvážené kolize práv zúčastněných stran, kdy není neúměrné důkazní břemeno na straně autorů.

5.4. Kompatibilita

Judikatura SDEU shrnuje, že všeobecný monitoring je přípustný za velmi specifických podmínek, které modernizují původní racionalizaci ze začátku milénia. Monitorovací povinnosti podle těchto modernizovaných požadavků musí být: 1) zacíleny na již dříve identifikovaný ilegální obsah soudem; 2) bez dalšího vlastního právního posouzení; 3) efektivní, rozumné a přiměřené v souladu s technickými, operačními a finančními možnostmi poskytovatelů služeb; 4) vykonávány na základě legitimního zpracování osobních dat; 5) doplněny o vhodný mechanismus přijímání stížností uživatelů chránící je před nezamýšleným over-blockingem (kontranotifikace).³⁵⁷

Ačkoli se akademici i soudy shodují, že takto nastavené limity dostatečně vymezují hranici mezi přípustným a nepřípustným monitoringem a kolize práv je tu vyřešena přijatelně, zdá se, že takové řešení je spíše nezbytnou náplastí mající zabránit

³⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , arts. 15–17.

³⁵⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES , čl. 17(4).

³⁵⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , čl. 38.

³⁵⁶ SLIWKA, Rostislav. *Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi*, s. 114.

³⁵⁷ ORUC, Toygar Hasan. *The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments*, s. 190.

akutnímu krvácení, a spíše, jak poukazují Montagnani a Trapova, bude tato úprava stále náchylná na porušení čl. 15 E-commerce směrnice (případně nyní čl. 8 DSA) a čl. 17 odst. 8 DSM směrnice.³⁵⁸ DSM směrnice motivuje OCSSP získat licence s využitím veškerého úsilí. Nicméně tuto snahu nevyhnutelně bude doprovázet riziko toho, že některá díla, resp. navázané licence, budou opomenuty nebo vynechány, a OCSSP ze strachu z odpovědnosti za porušení autorského práva se raději uchýlí k předběžnému monitoringu.³⁵⁹

Někteří odborníci poukazují, že čl. 17 odst. 4 písm. b) je ve své podstatě povinností všeobecného dohledu. Článek požaduje „veškeré úsilí“ k zajištění nedostupnosti konkrétních děl, k jejichž odhalení držitelé autorských práv poskytli nezbytné informace a součinnost, aniž by byl vyžadován soudní příkaz; a je nutno podotknout, že na rozdíl od soudu, OCSSP, ani držitelé autorských práv, nejsou povinno provést právní posouzení včetně testu proporcionality a kolize jednotlivých základních práv uživatelů a dalších zúčastněných stran. Ustálená judikatura poukazuje na nezbytnost soudního přezkumu a soudního rozhodnutí jako základ přípustného všeobecného monitoringu, ale čl. 17 tuto podmínku nevyžaduje.³⁶⁰

Na druhou stranu setrvávání na nezbytnosti soudního rozhodnutí se jeví z dlouhodobé perspektivy jako neefektivní. Postupem času technologie dospěje do stádia vývoje, ve kterém se buď soudy budou muset s autorskoprávní agendou na platformách OCSSP vypořádávat mnohem rychleji, nebo první bod z nové série racionalizace, tedy zacílení na soudem specifikovaný obsah, bude bezvýznamný. Postupně bude případná databáze takto specifikovaných děl již jednou odhalených na platformě OCSSP tak rozsáhlá, že všechna data nezbytná k provedení kontroly nahrávaného obsahu budou ekvivalentní všeobecnému monitoringu. Tato úvaha nás vede předvídatelnému závěru, že současné pojetí zákazu všeobecného dohledu je za současného právního stavu neudržitelné. Evropská legislativa se musí buď vrátit k harmonizovanému a komplexnímu systému notice-and-takedown, tedy notifikovat a stáhnout, který do značné míry bude odvislý od proaktivního úsilí držitelů

³⁵⁸ MONTAGNANI, Maria Lilla a Alina TRAPOVA. *New Obligations for Internet Intermediaries in the Digital Single Market — Safe Harbors in Turmoil?*, s. 3.

³⁵⁹ Tamtéž., s. 3–4.

³⁶⁰ REDA, Julia, Joschka SELINGER a Michael SERVATIUS. *Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market*, s. 20.

autorských práv, jak to navrhovalo Polsko,³⁶¹ což nelze považovat za správné řešení, nebo přijmout jako fakt, že všeobecný dohled nad nahrávaným obsahem za pomoci držitelů autorských práv s patřičnými pojistkami je v moderním digitálním světě nevyhnutelný, přijmout ho v podobě kompatibilní s Listinou a zrušit čl. 8 DSA a čl. 17 odst. 8 DSM. Polská žaloba ukázala, že ačkoli si SDEU uvědomuje potenciální zásah do základních práv všeobecným monitoringem, v současném právním režimu v důsledku rozhodnutí *Scarlet Extended* nemůže existovat filtrovací mechanismus, který nenabízí dostatečné obranné mechanismy.³⁶² Čl. 17 odst. 8 se tak zdá jen prázdnou deklarací, jejíž smysl pokrývají jiné instituty.

Pro demonstraci tohoto tvrzení se podívejme mimo autorskoprávní ochranu. Platná legislativa požaduje zrychlené stažení vysoce nelegálního obsahu, např. s teroristickou tematikou. Na rozdíl od autorských děl však u podobně nelegálního obsahu nemusíme považovat tak důkladně svobodu slova a informací, ani nároky autorů, neboť je všeobecná shoda, že tak problematický nelegální obsah nepožívá právní ochrany v žádném směru. Aby však bylo možné ochrany před tímto obsahem docílit, je nezbytná ex ante moderace obsahu, jinak se uvězníme v nekonečné smyčce notifikace – stažení – reupload – notifikace – stažení atd.³⁶³ To samé lze aplikovat na explicitně sexualizovaný obsah ať už jde o dětskou pornografii nebo tzv. odvetnou pornografii; s rapidním vývojem AI generovaného sexuálního obsahu používaného k šikanování teenagerů, pouhý systém notifikace a stažení je nedostatečný.³⁶⁴ Než oběť dokáže zareagovat, újma již byla způsobena a obsah si na internetu obvykle žije již vlastním životem ve stínových sítích. Jediný způsob, jak tomuto zabránit, jen předběžná filtrace obsahu s touto tematikou.³⁶⁵

³⁶¹ Polská republika v Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-401/19 [online]. 2022, odst. 12 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62019CJ0401&qid=1714056471826>

³⁶² Tamtéž., odst. 86, 98, 99.

³⁶³ ORUC, Toygar Hasan. *The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments*, s. 197.

³⁶⁴ Revenge Porn, deep fakes, AI, Boston University, Boston University Law School, Rebecca A. Delfino, artificial intelligence» Dome | Blog Archive | Boston University. In: [cit. 19.12.2023]. Dostupné z: <https://sites.bu.edu/dome/2023/08/10/revenge-porn-and-deep-fake-technology-the-latest-iteration-of-online-abuse/>

³⁶⁵ KORNELIUS, Willemijn. *Prior filtering obligations after Case C-401/19*, odst. 89.

Komise skrze poskytovatele reguluje jak škodlivý,³⁶⁶ tak zavádějící obsah,³⁶⁷ ale protože EU nemá žádný orgán, který by kontroloval tento typ obsahu, je veškerá kontrola ponechána v rukách samotných OCSSP, aby nahrávaný obsah moderovaly samy, což opět naráží na zákaz monitoringu.³⁶⁸ Národní koordinátor podle DSA pouze kontroluje správný postup, ale ne obsah samotný.³⁶⁹ Stávající úprava naráží na již zmíněný cyklus nahrání-nahlášení-stažení-návrat obsahu. Je běžnou praxí, že již nahlášený obsah, ba i obsah soudem zakázaný, se na platformu vrací v rámci hodin,³⁷⁰ případně s pozměněným názvem, který ošálí strojové čtení, nikoli však uživatele, například záměna názvu seriálu televize Prima ZOO, o který se soudí s platformou Ulož.to, za název Z00, kde dvě O jsou nahrazeny dvěma nulami, pro počítač dva různé údaje, ale člen veřejnosti bezpečně shodu pozná.³⁷¹

DSA zavádí podobné mimoautorskoprávní monitorovací povinnosti na „velmi velké online platformy“ (VLOPs) a „velmi velké online vyhledávače“ (VLOSE) ve vztahu k ochraně nezletilých a také demokratických institucí před dezinformacemi.³⁷² DSA přebírá zákaz všeobecného monitoringu obsahu z E-commerce směrnice.³⁷³ Nová legislativa ve zvýšené míře ukazuje na nechtěný obsah určený k odstranění, což samo o sobě není na škodu, avšak dosahuje toho skrze nesplnitelnou povinnost uloženou poskytovatelům, kteří možná jsou schopni moderace obsahu, ale měli by být? EU dosazuje ve své podstatě soukromé subjekty do role kontrolorů svobody slova, aniž by byli limitováni stejně, jako je tomu historicky v případě veřejné moci. Státní moc částečně vyklízí své pozice ochránců svobod ve prospěch soukromých organizací. DSA se snaží formou povinnosti vymáhat moderaci obsahu přiměřeně a v souladu se zájmy a svobodami dotčených stran založit systém soukromoprávní ochrany základních práv, ale v zásadě se tak vzdává kontroly. EU v důsledku nechává

³⁶⁶ MONTAGNANI, Maria Lillà a Alina TRAPOVA. *New Obligations for Internet Intermediaries in the Digital Single Market — Safe Harbors in Turmoil?*, s. 4–5.

³⁶⁷ Tamtéž., s. 6.

³⁶⁸ Tamtéž., s. 7–8.

³⁶⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , čl. 51.

³⁷⁰ SRSTKA, Jiří et al. *Autorské právo a práva související : vysokoškolská učebnice*, s. 246.

³⁷¹ Spor FTV Prima v Ulož.to, dosud nerozhodnutý meritorně, pouze stran předběžného opatření, srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2022, č.j.: 2 Co 19/2022–53.

³⁷² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) , arts. 6, 9, 16.

³⁷³ Tamtéž., s. 8.

kontrolu uživatelům samotným a skrývá tak vlastní kontrolní deficit, který potenciálně ohrožuje základní práva.³⁷⁴

SDEU rozhodl ve věci žaloby polské vlády, že čl. 17 odst. 4 je kompatibilní s čl. 17 odst. 8 DSM směrnice a čl. 17 svými jednotlivými zárukami poskytuje dostatek pojistek k ochraně svobody slova a informací, čímž soud vypořádává otázku deficitu pojistek ze *Scarlet Extended*; soud zároveň nařizuje členským státům vykládat ve vnitrostátní aplikaci DSM směrnici tak, aby byly zachovány základní hodnoty Unie a proporcionalita.³⁷⁵ Nicméně jak poukazuje Samuelson, současnému systému chybí efektivní schopnost vymáhat ochranu práv a je příliš vágní ve svých definicích, aby efektivně fungoval. Závěry soudu a legislativa jsou tak rozporuplné.³⁷⁶

5.5. Shrnutí stavu monitoringu v EU

Radikální skok mezi doktrínou takedown k extenzivní doktríně staydown není ve své podstatě neočekávatelný. Je zřejmé, že SDEU učinil veškeré možné úsilí, aby proporcionalně vyvážil práva zúčastněných stran a základní evropské hodnoty ve světle rapidního digitálního pokroku, který nemohl zůstat bez legislativní odezvy. Původní evropská pozice stran notice and takedown nebyla v zásadě chybná, i proto se v ozkoušených ustanoveních pokračuje v DSA, ale čím více hodnot je třeba chránit a čím více je hrozeb, proti kterým je třeba se bránit, tím více legislativních protiopatření je potřeba.

V současnosti aplikovaný přístup k všeobecnému monitoringu je velmi precizně a opatrně vyargumentovaný, ale vyžaduje poměrně extenzivní výklad zákazu všeobecného dohledu. Pro blízkou budoucnost ale funguje, a dokonce některé známé pirátské servery zahání do ústraní či vysloveně do likvidace či korporátní transformace, ačkoli kritické hlasy proti současné úpravě poukazující na rozpor s Listinou jsou stále silné. Nicméně, jak autor poukazuje výše, současné řešení se jeví pouze jako dočasné pro tuto dekádu a nebude trvat dlouho, než budeme stát před stejnou otázkou, jak upravit všeobecný dohled pasující na digitální svět.

Bude pravděpodobně nezbytné se buď vrátit zpátky k vylepšené celoevropské harmonizaci notice and takedown/action doktríny, patrně v upravené formě, kterou

³⁷⁴ SENFTLEBEN, Martin. *Guardians of the UGC Galaxy – Human Rights Obligations of Online Platforms, Copyright Holders, Member States and the European Commission Under the CDSM Directive and the Digital Services Act* [online]. Rochester, NY, 2023, s. 452 [cit. 26.04.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=4683206>

³⁷⁵ Polská republika v Evropský parlament a Rada Evropské unie, odst. 99.

³⁷⁶ SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules* [online]. Rochester, NY, 2020, s. 15 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3630700>

nyní razí DSA v závislosti na úspěšnosti Nařízení, nebo bude nutné zrušit zákaz všeobecného dohledu a povolit ex ante monitoring s přísnými pojistkami za předpokladu, že budeme mít k dispozici dostatečně vyspělou technologii a že veškerá automatizovaná rozhodnutí budou přezkoumatelná lidskou kontrolou; zejména u bohatých OCSSP se tato možnost jako proporciální nabízí. Jednou z přijatelných cest se může ukázat německá transpozice DSM směrnice, která je značně inovativní, v zásadě se drží parametrů GA Œe k věci polské žaloby, ale je tak rozsáhlá, že může narazit při přezkumu SDEU.³⁷⁷

S globálním nárůstem nevhodného obsahu na internetu, u kterého je shoda preventivně bránit jeho objevování, například pornografický materiál, nebezpečné dezinformace nebo terorismus, dojde k brzké adaptaci monitorovacích mechanismů bez ohledu na autorská práva, tudíž je jen rozumné brzy tyto systémy adaptovat i na ochranu autorského obsahu a přijmout fakt, že je to jediný doposud známý efektivní způsob, jak bojovat s pirátstvím, škodlivým a nebezpečným internetovým obsahem, který bez kontroly se šíří rychleji než skutečná pandemie.

6. Omezení autorského práva ve prospěch uživatelů

Ve vysoce digitalizovaném světě, kde je internet všudypřítomnou součástí každodenních životů si musíme pokládat opakovaně otázku, zda původní legislativní přístup k autorskému právu stále odpovídá moderním představám, či zda naopak nepřekáží dalšímu technologickému a sociálnímu vývoji. Doktrína fair use, původem ze Spojených států, je korektiv trhu, který se uplatňuje v mnoha jurisdikcích, obzvláště pak těch s angloamerickým systémem a limituje v odůvodněných případech autorskoprávní ochranu. Doktrína chrání osoby ve specifických situacích před porušením autorského práva a pomáhá v rozvoji vědy, technických inovací, vzájemné interakci příjemců autorských děl a podporuje kreativitu a kritiku.³⁷⁸ Doktrína fair use je obdobou evropských bezúplatných licencí sloužících k vyloučení autorskoprávní odpovědnosti. Mnohé z níže probíraných případů se netýkají přímo internetu, ale judikatura, která byla přijata ve vztahu k televizím, VHS kazetám a dalším analogovým technologiím, je zcela a přímo uplatnitelná na digitální svět

³⁷⁷ K. JAHROMI, Helena. *Anticipating the CJEU's Judgement? Transposition of Čl. 17 CDSMD in Germany*. Rochester, NY, 2021, s. 6. DOI: 10.2139/ssrn.3982176

³⁷⁸ SENFTLEBEN, Martin. *Comparative Approaches to Fair Use: An Important Impulse for Reforms in EU Copyright Law* [online]. Rochester, NY, 2013, s. 2 [cit. 27.10.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=2241284>

internetu a složí jako referenční rámec pro posuzování případů na internetu,³⁷⁹ a tudíž je nezbytné se této zdánlivě nepodstatné, avšak komplikované, problematice věnovat v této práci blíže.

6.1. Doktrína fair use

Doktrína fair use je americkým právním konceptem. Její současná podoba je založená na historických kritériích determinovaných v průběhu let americkými soudy a následně byla kodifikována v článku 107 amerického zákona o autorském právu. Článek 107 nerozšiřuje, ani nemění, doktrínu ustavenou konstantní judikaturou; pouze definuje status quo.³⁸⁰ Doktrína fair use je založená na své otevřenosti a neurčitosti, to znamená, že poskytuje neomezený, spíše demonstrativní, výčet autorskoprávních výjimek, který však obsahuje obvyklé podezřelé jako kritiku, komentář, zpravodajství, výuku, studium či výzkum. V našem právním pojetí bychom jim říkali zákonné licence. Aplikovatelnost těchto výjimek je posuzována ve světle čtyř historických podmínek vytyčených americkým Nejvyšším soudem a kodifikovaných právě v čl. 107:

- (1) *úcel a povaha užití díla, včetně toho, zda je takové užití komerční povahy, či zda je pro neziskové edukační účely;*
- (2) *povaha autorskoprávně chráněného díla;*
- (3) *množství a význam použité části ve vztahu k užitému dílu jako celku; a*
- (4) *dopad užití na potenciální trh pro cenu autorskoprávně chráněného díla.*³⁸¹

Znění ustanovení nabízí jistou, avšak limitovanou, jistotu předvídatelnosti stran budoucího vývoje výjimek obsažených v doktríně fair use, ale hlavně nabízí nezbytnou flexibilitu pro soudy, aby si vyložili ustanovení v kontextu technologického vývoje a obsáhli situace, které si normotvůrce nemohl zatím představit. Nejčastější případy soudního přezkumu doktríny fair use se týkají svobody slova, zpravodajství, citování, digitálního vzdělávání či výzkumu, osobní kopírování a užití, a nakonec spravedlivá konkurence.³⁸²

³⁷⁹ ZWART, De a MELISSA. *Fair Use? Fair Dealing?* [online]. Rochester, NY, 2007, s. 30 [cit. 27.10.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=1069183>

³⁸⁰ ZWART, De a MELISSA. *Fair Use?*.

¹⁸³ Act, 17 U.S.C. § 107 (1976), vlastní překlad autora.

³⁸² SAMUELSON, Pamela a Kathryn HASHIMOTO. *Is the U.S. Fair Use Doctrine Compatible with Berne and TRIPS Obligations?*. Rochester, NY, 2018. DOI: 10.2139/ssrn.3228052

Někteří komentátoři tvrdí, že otevřená podoba amerického fair use je příliš široká, aby se vešla do mezí tříkrokového testu ukotvenému ve smlouvě TRIPS, čili požadavek TRIPS na „speciální případy“ stran výjimek autorskoprávní ochrany si Spojené státy vykládají příliš svobodně, nicméně potud platí konsensus, že ačkoli hraniční, je americká doktrína fair use v mezích mezinárodního práva.³⁸³ Liberální podoba fair use doktríny může být nepředvídatelná, ale soudy této diskrece nezneužívají a zůstávají poměrně konzervativní a pouze si ponechávají trochu prostoru pro inkluzi nových technologií a výjimek.

Fair use narazil na zajímavou překážku v rámci rychlé digitalizace. Perfektním příkladem balancování na hraně je Google Library. Technologické společnosti digitalizují knihy a odborné časopisy na své platformy na internetu. Je velmi výhodné mít široké spektrum knih digitalizovaných online, ať už jsou to osiřelá díla, či licencovaná, například pro události jako byla pandemie, kdy studenti dostali přístup ke kompletním repositářům knih zdarma, protože se k nim nemohli dostat fyzicky. Avšak ne všichni autoři s tímto postupem souhlasí.³⁸⁴ Je toto situace, kterou doktrína fair use chrání? Ano. Google odesílá žádosti o kopie knih ze zasmluvněných knihoven a ty následně v celé délce Google naskenuje a uloží na své servery, aniž by je nutně někomu sděloval. Potud se celá záležitost jeví jako chvályhodná archivní práce. Následně Google sdílí informace a krátké výtahy knih na své stránce, aby je zpropagoval a dovolil uživatelům je vyhledat či je potažmo koupit. Součástí čl. 107 je i otázka tzv. komerčního testu, tedy jaký je účel potenciálního porušení autorského práva, zda je to s cílem zisku. Americké soudy to považovali dlouho za rozhodující údaj, tedy zjednodušeně řečeno zisk = porušení práva, ale v pozdějších letech začaly soudy dávat tuto podmínku do většího kontextu. A protože otázka zisku není jedinou, kterou si soud v případě Google Library položil, dospěl k názoru, že tato praktika je dle doktríny fair use přípustná pro svoji flexibilní povahu.³⁸⁵

Avšak je možné předpokládat, že v britských, potažmo evropských, poměrech pravděpodobně tato úvaha neobstojí a Google svůj spor prohraje. Ačkoli Spojené království, jakožto common law země, má svoji obdobu fair use, nazývanou fair dealing, její právní řád je silně ovlivněn evropskou legislativou, a to i po Brexitu,

³⁸³ Ibid..

³⁸⁴ GANLEY, Paul. *Google Book Search: Fair Use, Fair Dealing and the Case for Intermediary Copying*. Rochester, NY, 2006. DOI: 10.2139/ssrn.875384

³⁸⁵ *Authors Guild v. Google, Inc.*, No. 13-4829 (2d Cir. 2015).

takže v této jurisdikci dochází ke zvláštnímu mísení obou systémů.³⁸⁶ Rita Matulionyte ale dodává, že také evropská legislativa má lepší přístup k osiřelým dílům než ta americká.³⁸⁷

Původní definující faktor doktríny fair use byla komerční složka, tudíž držitelé autorských práv v případech obsahujících zisk škůdce obvykle obhájili svůj nárok, a to až do přelomového rozhodnutí „*Pretty Woman*“ v roce 1993. Známa raperská skupina zparodovala známou skladbu Roye Orbisona, částečně upravila rytmus a přidala nová slova. Nižší instance se konzervativně držely komerčního testu a rozhodli o porušení práva ze strany hudebníků, ale Nejvyšší soud skupině dal za pravdu. Podle Nejvyššího soudu je rapová parodická verze *Pretty Woman* chráněná doktrínou fair use, protože vytvořená parodie je „transformativní“. Toto rozhodnutí vedlo k nahrazení komerčního testu právě testem transformativnosti díla.³⁸⁸

Prvek transformativnosti není specifický pouze pro přezkum parodie, ale vyvíjel se paralelně pro další součásti fair use na internetu. Americké soudy rozhodly, že náhledové obrázky či ikony na webové vyhledávací službě Google Obrázky jsou chráněny fair use a mohou být transformativní, mnohdy i více než parodie. Odvolací soud prohlásil: „*signifikantně transformativní povaha vyhledávače Google zejména ve světle jeho všeobecných přínosů, převyšují nahrazující a komerční užití ikon společností Google v tomto případě.*“³⁸⁹ Vedou se také debaty, zda jako kritérium fair use nově užívat i dobrou víru. Dobrá víra je inherentně naznačena v případě Sony níže, ale obecné rozšíření kritérií skrze prvek dobré víry může být přínosné. Je nespravedlivé trestat uživatele, kteří jednají v dobré víře, že neporušují autorské právo, ale soudy se zatím neshodly na unifikovaném přístupu, tudíž tato otázka prozatím je odkázána Kongresu, aby ji vyřešil legislativně přidáním dobré víry jako odstavce 5) čl. 107.³⁹⁰

³⁸⁶ GANLEY, Paul. *Google Book Search*.

³⁸⁷ MATULIONYTE, Rita. 10 years for Google Books and Europeana: copyright law lessons that the EU could learn from the USA. *International Journal of Law and Information Technology*. 2016, roč. 24, č. 1, s. 44. DOI: 10.1093/ijlit/eav018

³⁸⁸ Campbell v. Acuff-Rose Music, Inc. In: *Oyez* [online] [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://www.oyez.org/cases/1993/92-1292>

³⁸⁹ U.S. Court of Appeals for the Ninth Circuit, May 16, 2007, *Perfect 10, Inc. vs. Amazon.com*, bod 12.

³⁹⁰ TROMBA, Joseph. Is Fair Use Actually Fair in the Digital Age for Good-Faith Creators: A Call for a Broader Interpretation of the Fair Use Doctrine in the Digital Age. *Touro Law Review*. 2017, roč. 33, č. 3.

6.2. Fair use a inovace

Jeden z aspektů, který fair use doktrína povoluje, je kopírování autorských děl pro osobní užití. S postupným nástupem nových technologií, dokáže udělat jednoduchou kopii kdokoli. Von Lohman při studiu fair use a technologických inovací dochází k závěru, že obě oblasti jsou komplementárně spojené. Soukromé kopírování na nové typy nosičů samo o sobě umožňuje obsáhnout zcela novou nezamýšlenou veřejnost. Po uvedení VHS kazet na trh mohl kdokoli nahrát na TV setech cokoli zrovna hrajícího; tato skutečnost vedla k rapidnímu rozvoji CD, USB a dalších nosičů. Případ Sony z roku 1984 dokazuje, že nové technologie jsou výhodným způsobem, jak rozšířit zamýšlenou cílovou veřejnost, nikoli ji zmenšit nebo ji odkázat na pirátství.

Universal Studios zažalovali technologickou společnost Sony, protože jejich výrobek, přehrávač a rekordér VHS kazet Betamax, dovolil soukromé kopírování autorských děl zveřejňovaných skrze TV vysílání. Nejvyšší soud Spojených států těsnou většinou dovolil, aby tzv. time-shifting čili zpětné přehrávání, bylo součástí doktríny fair use. Logika rozhodnutí je zřejmá; stejný uživatel, který by si dílo přehrál v moment vysílání/zveřejnění si ho přehraje tak či onak, pouze o něco později. Cílová veřejnost je naopak větší.³⁹¹ Soudce Breyer uvedl v pozdějším rozhodnutí, že případ Sony je zárukou pro inovátory, že mohou svobodně inovovat bez strachu z právní odpovědnosti, za předpokladu, že jejich vynálezy nebudou vymyšleny a zacíleny přímo na pirátství a pokud budou jednat v dobré víře.³⁹²

Ve vztahu k soukromému kopírování je evropské právo vstřícnější a dovoluje ho jako jednu z výjimek autorskoprávní ochrany, avšak za dodržení soudních kritérií; například zkopírované dílo nesmí pocházet z ilegálního zdroje.³⁹³ Autorské právo ovlivňuje inovativní výzkum technologií, aniž by však pobíralo stejné zisky. Autor má nové způsoby, jak zveřejňovat a šířit své dílo, ale následně vyčerpá svá zveřejňovací práva a dílo se dále šíří zcela volně bez dalších případných zisků pro autora. Von Lohman argumentuje, že obě strany spoléhají jedna na druhou a nic si

³⁹¹ Sony Corp. of America v. Universal City Studios, Inc [1984] 464 U.S. 417

³⁹² MGM Studios, Inc. v. Grokster, Ltd., 545 U.S. 913 (2005)

³⁹³ ACI ADAM BV v Stichting, C-435/12.

vzájemně neubírají, avšak v angloamerickém systému nemá autor nárok na spravedlivou kompenzaci pro soukromé kopírování pro osobní užití.³⁹⁴

McIntyre volal po implementaci doktríny fair use v Irsku a Evropě již v roce 2011; fair use nabízí větší podporu inovacím a flexibilitu než uzavřený systém výjimek, který se zdá již nedostatečným.³⁹⁵ Na druhou stranu evropský přístup spoléhá také na poplatkový systém, jelikož E-commerce směrnice, jež povoluje soukromé kopírování pro osobní užití, také vyžaduje spravedlivou odměnu pro tvůrce.³⁹⁶

Některé země, například Česká republika, mají ukotvený systém poplatků uložených na veškeré potenciální digitální nosiče, které jsou schopné uložit kopii autorskoprávně chráněného díla, nehledě na to, zda tomu tak ve finále skutečně je. Poplatky z nosičů jsou přímo přesunuty kolektivnímu správci, který redistribuuje takto vzniklý rozpočet mezi autory podle jejich vlastního podílu na trhu, ať už hudebním nebo audiovizuálním, a to na základě odborných statistik dle popularity.³⁹⁷ Systém není perfektní, ale garantuje autorům alespoň minimální jistotu, že dostanou část zisku, a na druhou stranu ospravedlňuje členy veřejnosti v jejím svobodnějším přístupu k právu na soukromé kopírování pro osobní užití.³⁹⁸ Nutno však zmínit, že některé země, jako Irsko či Velká Británie poplatkový systém odmítají, protože z jejich pohledu taková „daň“ příliš brzdí technologický vývoj.³⁹⁹

6.3. Evropské autorskoprávní výjimky

Evropská unie a její přístup k autorskoprávní ochraně je založen na právní jistotě, legitimním očekávání a předvídatelnosti, selhává však v oblasti flexibility, kterou nabízí fair use. Senftleben zachází až tak daleko, že ani kýžená předvídatelnost

³⁹⁴ VON LOHMANN, Fred. *Fair Use as Innovation Policy* [online]. Rochester, NY, 2008 [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=1273385>

³⁹⁵ Digital Rights Ireland Copyright Review Submission | PDF | Fair Use | Copyright. In: *Scribd* [online] [cit. 31.10.2023]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/document/60249011/Digital-Rights-Ireland-Copyright-Review-Submission>

³⁹⁶ Viz Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, čl. 5(2).; nebo QUARI, Serenella. *Fair Compensation and Private Copying Levy: which balance between conflicting rights?* [online]. 2010 [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <https://www.diritticomparati.it/fair-compensation-and-private-copying-levy-which-balance-between-conflicting-rights/>

³⁹⁷ Autorský zákon, § 25.

³⁹⁸ Náhradní odměny neboli „poplatky“ z prázdných médií. In: *OSA.CZ* [online] [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/novela/clanky-a-videa/nahradni-odmeny-neboli-poplatky-z-prazdnych-medii/>

³⁹⁹ Copyright Review Committee, 'Modernising Copyright' (Department of Jobs, Enterprise and Innovation, Dublin, 2013) (authored by Dr Eoin O'Dell, Patricia McGovern, and Professor Steve Hedley).

nefunguje ve všech členských státech stejně, a například německý či nizozemský přístup se od toho českého mohou radikálně lišit v konkrétních případech.⁴⁰⁰

Kostrou evropského přístupu je systém výjimek zakotvených v čl. 5 InfoSoc směrnice z roku 2001. Jedná se o uzavřený taxativní seznam výjimek, které mohou být transponovány do národních legislativ a které specifikují, co z pohledu EU znamenají „jisté speciální případy“ zmíněné v tříkrokovém testu zakotveném jak v Bernské úmluvě,⁴⁰¹ tak ve smlouvě TRIPS.⁴⁰²

V roce 2019 došlo k novelizaci autorskoprávní legislativy, ale navzdory volání odborníků se nezavedla flexibilní složka do seznamu výjimek EU, naopak Komise doplnila do DSM směrnice několik výjimek, které jsou pro všechny státy povinné, nikoli dobrovolné. Zavedení povinných výjimek je minimálně pozitivní krok vstříc lepší předvídatelnosti systému. Evropský systém zaostává za Spojenými státy s vývojem technologií. Místo flexibilního prostředí musejí členské státy hledat cesty, jak obcházet limitované výjimky; německý soud nemohl přijmout Google vyhledávací ikony jako součást citační výjimky a musel se vydat skrze svobodu internetu a autorův inherentní souhlas se zveřejněním obrázku při prvním zveřejnění. Jak je popsáno výše, tuto otázku americké soudy již uspokojivě vyřešily. Nejen že tato situace nepomáhá absenci flexibility evropského systému, ale degraduje i právní jistotu a předvídatelnost, na které je seznam výjimek primárně založen.⁴⁰³

6.4. Pastiš, parodie, karikatura

DSM směrnice uvádí povinnost pro členské státy chránit citace, kritiku, review před odpovědností za porušení autorského práva a přidává karikaturu, parodii a pastiš jako povinné výjimky.⁴⁰⁴ Kolem článku 17 DSM proběhla poměrně velká negativní online kampaň s tím, že Komise se snaží zakázat populární koláže a karikatury, jako jsou notorické „memy“. Komise neměla nikdy v úmyslu toto učinit, ale silná odezva

⁴⁰⁰ SENFTLEBEN, Martin. The International Three-Step Test. A Model Provision for EC Fair Use Legislation. *JIPITEC: Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*. 2010, odst. 1.

⁴⁰¹ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ve znění z Paříže dne 24. července 1971. [online]. 1886 [cit. 25.4.2024]. Část první: Literární díla. Čl. 9 odst. 2. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1980/133/0000-00-00>.

⁴⁰² Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, čl. 13 [online]. 1994 [cit. 25.4.2024]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm

⁴⁰³ SENFTLEBEN, Martin. *Comparative Approaches to Fair Use*.

⁴⁰⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, čl. 17.

společnosti utvrdila jejich ochranu,⁴⁰⁵ tudíž kdokoli, jako například Evropská Komise, může použít tzv. „facepalming“ meme s kapitánem Picardem ze Star Treku, aniž by ho studiu Paramount mohlo zažalovat.⁴⁰⁶

S parodií se již SDEU musel vypořádat v předběžné otázce případu *Deckmyn*. Případ se týkal karikatury oblíbené belgické knížky politickou stranou pro účely kampaně. SDEU rozhodl, že koncept parodie je v právu EU autonomním, parodující dílo musí evokovat existující dílo, ale přitom se zřetelně odlišovat, musí být komické či ironické.⁴⁰⁷ Taková definice je v zásadě mnohem vstřícnější než test transformativnosti aplikovaný Nejvyšším soudem Spojených států.⁴⁰⁸

Komplikace nastávají s výkladem výrazu *pastiš*, respektive dané výjimky, jelikož si členské státy stále nejsou jisté, co to přesně znamená. Nejblíže rozuzlení je soudní sága *Metal lauf Metall* v Německu, která se týká tvůrce Pelhama, jenž použil 2 vteřiny ze skladby kapely Kraftwerk a zakomponoval je do své vlastní. V prvním kole soudního sporu SDEU dospěl k závěru, že se bude jednat o porušení práva, pokud nebude výňatek nerozpoznatelný lidskému uchu, jako součást původní skladby.⁴⁰⁹ Bohužel toto rozhodnutí padlo v roce 2019 spolu s přijetím DSM směrnice, tudíž se případ dostal zpět do Lucemburku k novému přezkoumání s ohledem na nové povinné výjimky včetně *pastiše*.⁴¹⁰ Oxfordský slovník definuje

⁴⁰⁵ Article 13: Memes exempt as EU backs controversial copyright law - BBC News. In: [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/technology-47708144>

⁴⁰⁶ EUROPEAN COMMISSION NA [@EU_COMMISSION]. @PaulbernalUK Hi Paul, memes have been protected by a parody exception in the 17 years old original copyright directive. Parody exception is here to stay. Our proposal did not change this. <http://europa.eu/!JK64np> P.S. We will not even say that this meme came from us 😊 <https://t.co/RWCtEyx9Rw> [online]. 2018 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: https://twitter.com/EU_Commission/status/1014900686956490752. Paramount, nebo také Viacom/CBS, jsou současnými držiteli autorských práv k franšíze Star Trek včetně postavy kapitána Picarda, jíž zosobnil sir Patrick Stewart. Zcela záměrně používám tento příklad, protože toto meme zcela zlidovělo a Komise ho použila cíleně ve veřejné obhajobě článku 17.

⁴⁰⁷ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. září 2014, ve věci C-201/13 v řízení Johan Deckmyn, Vrijheidsfonds VZW proti Heleně Vandersteen, Christiane Vandersteen, Lilianě Vandersteen, Isabelle Vandersteen, Ritě Dupont, Amoras II CVOH, WPG Uitgevers België, ECLI:EU:C:2014:2132, odstavec 17 a 33.

⁴⁰⁸ GRIFFITHS, Jonathan. *Fair Dealing after Deckmyn - The United Kingdom's Defence for Caricature, Parody or Pastiche* [online]. Rochester, NY, 2016 [cit. 27.10.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=2770508>

⁴⁰⁹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 29. července 2019 ve věci C-476/17 v řízení Pelham GmbH, Moses Pelham, Martin Haas proti Ralfu Hütterovi, Florianu Schneider-Eslebenovi, ECLI:EU:C:2019:624, odst. 39.

⁴¹⁰ BISCHOFF, Susan. The next chapter in the “Metall auf Metall” saga – Pastiche to be clarified by the CJEU. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 21. 9. 2023 [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2023/09/21/the-next-chapter-in-the-metall-auf-metall-saga-pastiche-to-be-clarified-by-the-cjeu/>

pastiš jako „román, báseň, obraz atd., který inkorporuje vícero různých stylů, nebo je tvořen částmi z různých zdrojů“ a „hudební kompozice inkorporující různé styly; hudební směs“.⁴¹¹ Casanova se zamýšlí nad provázaností samplingu v případě *Pelham I* a pastiše v případě *Pelham II*. V jeho výkladu pojmu je sampling extrakcí části hudebních děl elektronickými metodami k vytvoření nových děl jako projevení umělecké svobody a vyjadřování. Jelikož základem pastiše je, alespoň v tomto pojetí, manifestací práva na svobodu umění, prozatímním závěrem (do rozhodnutí SDEU v *Pelham II*) je, že sampling je žánrově specifický druh pastiše, který je touto výjimkou chráněn.⁴¹² Doplňme, že v ČR se výjimka pastiše propsala bez dalšího do § 38g AZ a přidala se ke karikatuře a parodii.

GA Cruz ve svém stanovisku k případu *Deckmyn* konstatoval, že parodie, karikatura a pastiš jako autorskoprávní výjimky proti sobě nesoupeří, avšak jejich vzájemné odlišení může být sporné.⁴¹³ Nicméně také zdůrazňuje, že tyto výjimky, jako součást svobody slova, jsou důležitými nástroji pro společenskou diskuzi nezbytnou v demokratické společnosti.⁴¹⁴

6.5. Návrhy na vylepšení evropského systému výjimek

Hlasy z odborné komunity se shodují, že mnohokrát zmiňovaná absence flexibility systému výjimek není s to udržet krok s moderním technologickým a společenským vývojem. Evropská legislativa je příliš komplexní, podrobná a závislá na kompromisu 27 států, což ji činí bohužel velmi nepraktickou. V dnešní době nestačí periodicky aktualizovat seznam výjimek, zejména když k současné novelizaci dochází po 20 letech, a k tomu musíme ještě přičíst dvouletou transpoziční lhůtu. Při bližším prozkoumání možných úprav se stávající režim nemusí změnit až tak radikálně. Ostatně není příliš rozumné zahodit dlouholetou judikaturu a právní vývoj vedoucí určitým směrem. Návrhy na změnu systému by měly stávající systém a doprovázející judikaturu přijmout za své a učinit z ní počáteční referenční rámec na

⁴¹¹ CASANOVA, Piero. Permissible Pastiche in Pelham II: A proposed response. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 11. 4. 2024 [cit. 15.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2024/04/11/permissible-pastiche-in-pelham-ii-a-proposed-response/>

⁴¹² Tamtéž.

⁴¹³ Stanovisko Generálního Advokáta PEDRA CRUZ VILLALÓNA přednesené dne 22. května 2014. Věc C-201/13 Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW proti Heleně Vandersteen, Christiane Vandersteen, Lilianě Vandersteen, Isabelle Vandersteen, Ritě Dupont, Amoras II CVOH a WPG Uitgevers België. ECLI:EU:C:2014:458, bod 46.

⁴¹⁴ Tamtéž, bod 80.

kterém se následně bude stavět. Autor této práce nabízí k dispozici 3 poměrně nadějně přístupy k zavedení fair use doktríny v EU.

Profesor O'Dell z Trinity College je zastáncem rychlé a nekompromisní, avšak nejjednodušší, metody transplantace fair use doktríny v americkém stylu do práva EU potažmo aspoň do irského právního řádu.⁴¹⁵ Nicméně tento plán, ačkoli relativně jednoduchý na provedení, se zdá nepraktický, jelikož by zkomplikoval, případně zcela zahodil historickou judikaturu, neboť rozhodování SDEU a Nejvyššího soudu USA není zcela kompatibilní. Zajímavým přístupem v této variantě vyčnívá rozhodování nejvyššího španělského soudu, který v rozhodnutí o NFT díle potvrzoval předešlou výjimkovou doktrínu. Španělský soud vzal podmínky fair use uplatňované ve Spojených státech, vzal článek 107 DMCA a překlopil ho na španělský případ týkající se Googlu a později NFT. Španělský soud takto zavádí do evropského prostoru fair use doktrínu, zatím pořád v poněkud pilotní verzi neprojudikované SDEU. Abychom neměli málo termínu pro podobné právní doktríny, tak španělský soud tento přístup nazývá jako „harmless use“.⁴¹⁶

S druhým návrhem přišel Martin Senftleben, který ho odvozuje od mezinárodního tříkrokového testu. Tříkrokový test vyžaduje 1) jisté speciální případy, pro které se výjimka uplatní, 2) aby užití nebylo v rozporu s běžným způsobem užití díla, a 3) aby nebyly nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autorů.⁴¹⁷ Senftleben navrhuje přidat do InfoSoc směrnice čl. 5 odst. 5, který používá první 4 odstavce jako referenční rámec pro první stupeň testu, tedy jako příklad speciálních případů, stejně jako podobné příklady používá americký čl. 107. Následně pak do čl. 5 odst. 5 přidává mezinárodní druhý a třetí stupeň, který však ponechává otevřený.⁴¹⁸

Zřejmě nejkomplexnější, ale také nejslibnější, je návrh Tito Rendase, který nepovažuje klasické pojetí tříkrokového testu za spolehlivé a navrhuje vlastní třístupňový fair use systém. První stupeň je jednoduchý a zavádí povinný seznam výjimek pečlivě prodiskutovaných a zvolených pro jejich důležitost, aby byly aplikovány napříč EU a poskytovaly nezbytnou předvídatelnost jako to činí obdobně

⁴¹⁵ *Fair Use – Recalibrating the balance in Fair Dealing* – cearta.ie [online] [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <http://www.cearta.ie/2007/03/fair-use-recalibrating-the-balance-in-fair-dealing/>

⁴¹⁶ CERRI, Alessandro. *Spanish Court finds that virtual exhibition of NFTs based on paintings is „harmless use“* [online] [cit. 27.02.2024]. Dostupné z: <https://ipkitten.blogspot.com/2024/02/spanish-court-finds-that-virtual.html>

⁴¹⁷ TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář*, s. 384.

⁴¹⁸ SENFTLEBEN, Martin. *The International Three-Step Test. A Model Provision for EC Fair Use Legislation*.

čl. 17 odst. 7 DSM směrnice. Bylo by však pošetilé si myslet, že tato část nebude předmětem obtížných politických debat, přesně jaké výjimky jsou tak důležité, aby byly povinné pro všech 27 členů. Dosavadní výsledky v podobně čl. 17 odst. 7 DSM směrnice by se tak pravděpodobně aplikovaly, ale tento výčet by jistě nebyl konečný. Druhý stupeň by byl striktně dobrovolný systém stejně jako je tomu nyní u čl. 5 InfoSoc směrnice. Rendas zdůrazňuje pozici tzv. „dědečkovské klauzule“, která dovoluje členským státům zakotvit i další výjimky, které se historicky používají v daném státě a na které Komise při draftování nepomýšlela. Třetí stupeň je vylepšený liberálně pojatý test, který obsahuje jak prvky tříkrokového testu, tak čl. 107 amerického autorského zákona. Rendas si ho představuje přibližně takto: „*Tento test by vyžadoval od soudů, aby přezkoumaly, zda konkrétní užití dosahuje spravedlivé rovnováhy mezi zájmy nositelů autorských práv a uživatelů, a to na základě demonstrativního výčtu poměřovacích faktorů včetně (i) výtěžné povahy užití; (ii) dopadu užití na objem prodeje nebo dalších zákonných transakcí spojených s dílem; a (iii) schopnost užití podpořit praktickou realizaci uživatelových základních práv.*“⁴¹⁹ Tento komplexní přístup je lákavým kompromisem, ostatně již částečně zvažovaným v případech *Renckhoff*⁴²⁰ a *Spiegel*.⁴²¹ Návrh je kombinací toho lepšího z obou jurisdikcí; implementuje fungující prvky amerického fair use systému a zachovává tradiční evropský systém výjimek včetně ustálené judikatury. Takový systém by byl jak flexibilní, tak mnohem předvídatelnější.

6.6. Vybrané české výjimky z autorskoprávní ochrany (bezúplatné licence)

Ani české zákonodárství neopomíjí situace, kdy není rozumné ani přiměřené žádat po osobě odlišné od autora platit poplatky nebo být odpovědný za porušení autorského práva. Zatímco americká legislativa, potažmo britská, by těmto případům říkala fair use, potažmo fair dealing, tak evropská legislativa tomu říká autorskoprávní výjimky; český autorský zákon používá výraz zákonné čili bezúplatné licence. V následující části se práce věnuje českému přístupu k výjimkám z odpovědnosti za porušení autorského práva.

⁴¹⁹ RENDAS, Tito. Exceptions in EU Copyright Law: In Search of a Balance Between Flexibility and Legal Certainty - Part II. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 27. 4. 2021 [cit. 28.10.2023]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/04/27/exceptions-in-eu-copyright-law-in-search-of-a-balance-between-flexibility-and-legal-certainty-part-ii/>

⁴²⁰ Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 7. srpna 2018 ve věci C-161/17 v řízení Land Nordrhein-Westfalen proti Dirku Renckhoffovi, ECLI:EU:C:2018:634, odst. 44 a 47.

⁴²¹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 29. července 2019 ve věci C-516/17 v řízení Spiegel Online GmbH proti Volkeru Beckovi, ECLI:EU:C:2019:625.

V rámci velké novely AZ zákonem č. 429/2022 Sb. došlo také k upravení potažmo k zavedení nových zákonných licencí a tím došlo k transpozici čl. 3 až 7 DSM Směrnice. DSM v čl. 17 odst. 7 zavádí i povinnost implementovat výjimky pro citaci, kritiku a recenzi a pak také karikaturu, parodii a pastiš. Všechny tyto výjimky byly AZ upraveny kromě pastíše (stran pastíše zcela odkazují na evropskou úroveň popsanou výše).

6.6.1. Citace, kritika, recenze

Výjimka pro citaci není pro české právo ničím novým a je zakotvena již od roku 2000 § 31 AZ, je však také důležitou součástí práv uživatelů internetu. V návaznosti na obavy o práva uživatelů byla tato výjimka zakotvena jako povinná do DSM Směrnice, přestože nebyl členský stát, který by nějakou formu této výjimky neměl zakotvenou.

Zákon rozlišuje 3 druhy citace. Tzv. malá citace podle odst. 1 písm. a) umožňuje v rozumné míře v nezměněné podobě použít cizí autorské dílo ve vlastním autorském díle. Může se jednat o text, hudbu nebo audiovizuální dílo, ale vždy za předpokladu, že rozsah citace je v odůvodněné míře. Citaci je nutné označit, například uvozovkami, a uvést zdroj, tedy jméno autora, název díla a pramen.⁴²²

Tzv. velká citace písm. b) slouží zejména účelům kritiky a recenze, nebo pro vědecké tvůrčí účely. Rozdíl je, že výňatky z díla mohou být rozsáhlé, ba dokonce celé dílo, ale jsou přísně tematicky ohraničené. Užíváme např. celou báseň pro účely kritiky nebo učebnicového rozboru a zároveň můžeme užít části díla jiného podobného pro účely porovnání. Podmínky užití počítají s užitím jako součástí jiného výtvoru a s poctivými zvyklostmi, jako všechny ostatní formy citace.⁴²³ Ty se mohou projevit jako například požadavek na soulad s citační normou u odborných prací nebo povinnost neměnit původní dílo.⁴²⁴

Jak je zřejmé, takto použité citace nevyžadují svolení autora. Na druhou stranu dílo vytvořené pouze z citací není přípustné, pokud autor nemá souhlas citovaných autorů.⁴²⁵

⁴²² CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. *Autorský zákon : komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2023, s. 96.

⁴²³ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář*, s. 403.

⁴²⁴ PRCHAL, Petr. *Limity autorskoprávní ochrany*, s. 218.

⁴²⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2012, sp. zn. II. ÚS 3199/11.

Pokud vztáhneme tuto bezúplatnou licenci na internet, nejzajímavějším případem užití citace bude zřejmě YouTube. Existence citací dle podmínek AZ ve vědeckých časopisech či recenzních webech není překvapivé, jelikož se od off-line tolik neliší. Nicméně na citačním právu audiovizuálním byl založen segment youtuberů a videokomentátorů, kteří užívají části komentovaných děl a používají je pro účely recenzí a kritiky. Toto užití, pokud je správně označeno, jim zajišťuje i možnost vydělat zisk. Citační výjimka je pevnou součástí i americké fair use, takže se autor nemusí bát postihu ani v jedné z hlavních jurisdikcí. A přesně na tento typ užití citace, tedy užití např. hudby nebo úryvku filmu či seriálu ve vlastní videotvorbě, typicky na YouTube, je důvod, proč Komise skrze čl. 17 odst. 7 DSM Směrnice ujišťuje uživatele, že toto právo jim bude zachováno.⁴²⁶ Zejména se čl. 17 snaží skrze tyto výjimky zajistit spravedlivou rovnováhu mezi svobodou vyjadřování a rozmnožovacími právy autorů, kterou požaduje SDEU. To zejména platí pro transformativní kreativní obsah uživatelů, který přidává hodnotu originálu.⁴²⁷

6.6.2. Licence pro digitální výuku

Licence pro digitální výuku je nová výjimka zavedená novelou AZ 2022 v § 31a AZ. Směřuje k tomu, aby umožnila beze strachu školským a obecně vzdělávacím institucím využívat autorská díla pro účely výuky. Omezení jsou dána pro prosté užití, a to pro prostory výukového zařízení, anebo uzavřenou a chráněnou digitální síť (např. Moodle, Zoom, Teams v rámci výuky), do které bude mít přístup pouze student a pedagog. Licence navazuje a rozšiřuje již existující ilustrační výukovou výjimku v § 31 odst. 1 písm. c) AZ, a stejně jako tam, musí i nová výjimka splnit přípustnou míru využití autorských děl, aby užití extenzivně nepřekročilo tříkrokový test. Ten byl novelou také upraven a dosavadní výkladové závěry o kogentnosti výjimek byly zakotveny v § 29 odst. 3 AZ. Nelze vyloučit smluvně ani jednostranným jednáním výjimky a licence dané zákonem, pokud zákon sám neřekne jinak.⁴²⁸

⁴²⁶ Sdělení komise k čl. 17.

⁴²⁷ METZGER, Axel et al. *Selected Aspects of Implementing Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market into National Law – Comment of the European Copyright Society*. Rochester, NY, 2020, s. 11–13. DOI: 10.2139/ssrn.3589323

⁴²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. 429/2022 Dz

Z logiky věci se dané ustanovení neuplatní na výukové materiály jako učebnice a oficiální skripta, jakož i notové záznamy, k jejichž užití musí mít školské zařízení licenční smlouvu.⁴²⁹

6.6.3. Licence pro užití autorských děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu

Tato nová licence, zakotvená do AZ v § 37b, slouží k činnosti tzv. „institucí kulturního dědictví“, typicky muzea, galerie, archivy a knihovny, které mohou zpřístupňovat své sbírky digitálně online za splnění podmínek. Zásadní podmínkou, jak název napovídá, je zjištění, že autorská díla nejsou dostupná na trhu, což jsou autorská díla podle § 2 AZ, u nichž „bylo vynaloženo přiměřené úsilí ke zjištění jeho dostupnosti veřejnosti“⁴³⁰ a tedy nejsou dostupná v běžné obchodní síti. Dále se může jednat jen o díla, která po 6 měsících vede EUIPO⁴³¹ jako nedostupná na trhu a na závěr je nutné informaci na stránkách opatřit označením díla, autora, pramene, způsobem a rozsahem užití díla.⁴³²

6.6.4. Licence pro tzv. vytěžování textů a dat

Dvojice nových výjimek v §§ 39c a 39d směřuje na výzkumné instituce, které skrze metody a technologie tzv. „text and data mining“ získávají z obrovského množství autorských děl automatizovanou výpočetní analýzou textu a dat v digitální podobě nové poznatky a přínosy vědeckému bádání a objevují nové tendence. Autoři ale mohou výslovně v strojově čitelné formě zakázat užití svých děl pro účely analýzy dat.⁴³³ Zásadní význam má výjimka pro rozvíjející se svět umělých inteligencí. Doposud se AI učila na velkých kvantech dat poněkud nekontrolovatelně, a to včetně autorsky chráněných děl. Výjimka dává právní rámec, tudíž AI se může zcela legálně učit, avšak kdo nechce, aby se na jeho práci AI trénovala, může se z této výjimky výslovně vymanit. Jen není úplně zřejmé, jak toto právo budou autoři nebo další uživatelé internetu uplatňovat. Naději dává nové evropské nařízení o AI, které stanoví standardy napříč tímto segmentem, jaký strojově čitelný opt-out mohou

⁴²⁹ FALADOVÁ, Adéla. Velká novela autorského zákona 2022. Duševní vlastnictví, 2023, č. 2, s. 3-12.

⁴³⁰ § 27c z. č. 121/2000 Sb., Autorský zákon.

⁴³¹ Úřad EU pro duševní vlastnictví

⁴³² § 37b odst. 1 až 3, Autorský zákon.

⁴³³ Důvodová zpráva k zákonu č. 429/2022 Sb., bod 22.

autoři efektivně využívat.⁴³⁴ Ačkoli by měla nová digitální legislativa podpořit digitální obchod a inovace, restrikcí této výjimky, která je v USA součástí fair use, a to i pro účely profitu, zřejmě nepovede k rozmachu inovací v EU.⁴³⁵

7. Soukromoprávní obrana proti zneužití práva

7.1. Předběžné opatření

V rámci této kapitoly se práce snaží nabídnout různé nástroje českého práva, skrze které může autor nebo držitel majetkových práv chránit díla proti zneužití. Hned zkraje je dobré poukázat na koncept předběžného opatření v autorském právu.

Autor se v zásadě může domáhat prozatímní úpravu vztahů s žalovanou stranou skrze předběžné opatření podle § 74 a násl. OSŘ. Autorský zákon nabízí v § 40 autorům několik příkladů, kdy zákonodárce počítá s předběžným zákrokem autora. Zejména se jedná o případy v § 40 odst. 1 písm. b), např. neoprávněná výroba, neoprávněný prodej nebo vývoz rozmnoženin a napodobenin nebo sdělování díla veřejnosti. Pro naplnění podmínek uplatnění zákazu je zapotřebí pouze ohrožení vyjmenovaných práv, tudíž nemusí být porušeno právo samotné, ale stačí jeho ohrožení.⁴³⁶

Občanský soudní řád pro nařízení předběžného opatření umožňuje, pokud je potřeba zatímně upravit poměry účastníků nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. V případě zkoumaných soudních rozhodnutí týkajících se ISP se vždy objevuje jako důvod zatímní úprava poměrů, konkrétně například snaha seriálových a filmových distributorů zabránit šíření jejich děl po internetu. Nelze rozhodnout předběžným opatřením ve věci samé a navrhovatel má již k návrhu připojit veškeré listiny, kterými dokládá důvodnost uložení předběžného opatření. Z principu věci se tak neočekává rozsáhlé dokazování. A zrovna tak je potřeba upozornit na meze

⁴³⁴ CARVALHO, Julio. The stubborn memory of generative AI: overfitting, fair use, and the AI Act. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 8. 4. 2024 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2024/04/08/the-stubborn-memory-of-generative-ai-overfitting-fair-use-and-the-ai-act/>

⁴³⁵ HUGENHOLTZ, P. Bernt. The New Copyright Directive: Text and Data Mining (Articles 3 and 4). In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 24. 7. 2019 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/07/24/the-new-copyright-directive-text-and-data-mining-articles-3-and-4/>

⁴³⁶ CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. *Autorský zákon : komentář*, s. 149.

předběžného opatření, které spočívají v přiměřenosti opatření vůči nároku ve věci samé a přiměřenosti vůči tomu, proti němuž opatření směřuje.⁴³⁷

Skrze informační žádost dle zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jsem požádal o judikaturu Vrchního soudu v Praze mimo jiné i k předběžným opatřením ve vztahu k ISP od 1. 1. 2014. Vrchní soud v Praze jakožto soud odvolací konstantě návrhy o předběžná opatření zamítá. Na příkladech distributorů seriálů (FTV Prima a Nova) je zřejmé, že potřeba zatímní úpravy je nezbytná při řízení o masivním pirátění jejich seriálů, kdy dochází k sdělování desítek až stovek dílů a každý týden obratem nový díl míří na některou službu internetového poskytovatele a za ní i diváci, místo aby zamířili na stránky distributorů, kteří tak přicházejí o zisk z reklamy, případně i členských poplatků za VoD sledování a popřípadě i za licence. Alespoň toho názoru byl Městský soud v Praze.⁴³⁸

Vrchní soud obecně zamítá předběžná opatření z důvodu, že nepovažuje za prokázané, že ISP jednotlivé díly nemažou, což je v důsledku to, co distributor žádá, tedy znepřístupnit díla. Prokázání systematické snahy podporovat nezákonné sdělování děl ze strany svých uživatelů a rozsáhlé dokazování spojené s nižšími stovkami dílů uložených na platformě tak z principu odporuje zkrácené povaze opatření a není možné ho z těchto důvodů přiznat. Soud také připomíná, že opatření nemůže být rozhodnutím ve věci samé. Zároveň soud poukazuje na nepřiměřenost opatření, kdy ISP má monitorovat stovky dílů a jejich neobjevování se. Předběžné opatření je mimořádný institut zásahu do poměrů účastníků, a jako takový musí být nezbytný a přiměřený.⁴³⁹

Je mi zřejmé, že soud takto předchází situaci, že přizná jedno předběžné opatření a bude nejspíše nucen vyhovět i v dalších případech, což by skutečně na ISP uložilo vysoké nároky a náklady, které nejsou žádoucí v podobě předběžného opatření ve svém součtu. Zrovna tak jsou pochopitelné procesní důvody spočívající v nadměrném a ve svém důsledku dvojitým dokazování. Nicméně se domnívám, že

⁴³⁷ LEVÝ, Jiří. § 74 [Důvody, příslušnost a účastníci]. In: SVOBODA a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání* (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 11.

⁴³⁸ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2022, č. j. 2 Co 19/2022, bod 14.

⁴³⁹ Srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2022, č. j. 2 Co 19/2022; Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. února 2022, č. j. 3 Cmo 222/2021–31; usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. července 2022, č. j. 1 Cmo 30/2022–50; usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. dubna 2023, č. j. 3 Co 6/2023 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. října 2021, č. j. 3 Co 89/2021–120.

Vrchní soud ignoruje dvě skutečnosti, a to, že je zcela představitelné, že soud nařídí skrze předběžné opatření filtrovací mechanismus, aniž by připustil odpovědnost ISP (jak vidno výše), ale zejména ignoruje, že i když ISP odstraní soubor notifikovaný autorem, zpravidla je daný soubor brzy zpět. Z pohledu soudu se může formalisticky zdát, že pro účely rozhodnutí se jedná o jiné předměty řízení, respektive dva různé soubory s různým posouzením, ale de facto se jedná o naprosto stejný obsah.

Otázku předběžných opatření u seriálů posuzoval i Ústavní soud, avšak ani u *Novy*,⁴⁴⁰ ani u *Primy* neshledal namítané porušení základních práv a obě stížnosti jako zjevně neopodstatněné odmítl.⁴⁴¹

Pokud je mi z výše uvedené žádosti známo, přiznal Vrchní soud pouze jedno předběžné opatření vůči poskytovateli služeb, a to konkrétně společnosti *Wolters Kluwer* proti platformě Uložto. Předmětem opatření bylo zdržet se sdělovat veřejnosti právní publikace (Knihovní zákon: Komentář a Sociální politika, 6. přepracované a aktualizované vydání), které se v elektronické verzi nacházely na webovém uložišti Uložto. Soud zde ale dochází k zcela jinému závěru než v případě návrhů *Primy* a *Novy*. Soud konstatoval, že ačkoli byl poskytovatel informován několikrát o přítomnosti děl, více jak měsíc nezareagoval. Ve vnímání soudu tak překročil hranici pasivity a nemůže být chráněn bezpečným přístavem, a aniž by rozhodl o merituu věci, je na místě vydat opatření volající po zablokování přístupu k těmto dílům.⁴⁴²

Zde však znovu pozastavuji nad tím, jaký je rozdíl mezi stavem ve věci *Wolters Kluwer* a *Prima*, potažmo *Nova*. Docházím ke dvěma úvahám: 1) v tomto sporu se řešilo textové dílo, které je technicky snazší přečíst a ověřit jeho shodu než v případě audiovizuálního obsahu, a za 2) autor dává soudu za pravdu, že dokazování ve věci desítek seriálových dílů je nad rámec předběžného opatření, ale zdá se zarážející, že soud nečiní stejnou úvahu o porušení ZSIS jako činí v tomto případě.

Zarážející v tomto směru je i rozhodnutí ve věci *CinemArt*, kdy se distributor snažil zamezit sdělování filmu *Šarlatán*. Přestože se v tomto případě jedná o pouze jediné dílo, Vrchní soud citující podmínky dle rozhodnutí *The Pirate Bay* nevidí jejich naplnění ospravedlňující uložení předběžného opatření; na rozdíl od Městského

⁴⁴⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 7. 2023, sp. zn. II. ÚS 1741/23.

⁴⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2022, sp. zn. II. ÚS 3420/21.

⁴⁴² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. prosince 2021, č.j. 3 Co 95/2021–61.

soudu v Praze, který v prvním stupni opatření nařídil.⁴⁴³ Vrchní soud přiznává, že *CinemArt* osvědčil svou aktivní legitimaci i že oznámil porušování práv ze strany Uložto, ale na rozdíl od *Wolters Kluwer* v případě audiovizuálního díla nepovažuje za prokázané, že je na stránce stejné dílo.⁴⁴⁴ Jak několikrát poukazují v průběhu práce, soudy, avšak zejména Vrchní soud, mají problém rozlišit obsah díla a jeho formální vymezení (viz seriál ZOO).

Stran předběžného opatření shrňme, že se jedná o účinné a vymahatelné opatření, jak zabránit dalšímu sdělování děl veřejnosti poskytovatelem, které lze aplikovat na jednotky děl v textové podobě, avšak není v návaznosti na analýzu rozhodnutí soudů účelné u audiovizuálních děl, natož pak desítek až stovek děl, které se musí obsáhle dokazovat a monitorovat.

7.2. Bezdůvodné obohacení

Literatura poukazuje na to, že nárok na vydání bezdůvodného obohacení se v kontextu ISP zdá problematický. Nárok na vydání bezdůvodného obohacení ISP se bude krýt s nárokem na náhradu škody a ušlého zisku, tudíž nebude možné se domáhat obojího.⁴⁴⁵ Jinak by totiž bylo možné žádat licenční cenu třikrát, a to se i při sankční povaze ustanovení zdá nepřiměřené.⁴⁴⁶

Zejména v návaznosti na omezení odpovědnosti ISP a na třístranný vztah v případě deliktů ISP. Bezdůvodné obohacení vzniká jako vydání toho, o co se jiný obohatil na úkor druhého bez spravedlivého důvodu.⁴⁴⁷ Smluvní vztah v tomto smyslu lze použít jen ve vztahu uživatel-ISP, nikoli ve vztahu k autorům. Zrovna tak je patrná kritika vymezení bezdůvodného obohacení v § 40 odst. 4 AZ, které autorům garantuje dvojnásobek ceny licence za bezdůvodné obohacení toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem bez licence. Formulace dává možnost obejít kalkulaci skutečné škody, což je často nemožné, protože ISP drží všechna relevantní data, ale přesto ustanovení nemá mít povahu čistě sankční a tímto výkladem se tak může často stát. NS odmítá takové vyčíslení jako hypotetické pro účely trestní odpovědnosti⁴⁴⁸ a někteří takové vyčíslení odmítají i v soukromoprávním řízení, které neobsahuje prodej nelegálních

⁴⁴³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. února 2021, č. j. 3 Co 3/2021–60.

⁴⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁴⁵ JANSÁ, Lukáš et al. *Internetové právo*, s. 150.

⁴⁴⁶ Tamtéž., s. 151.

⁴⁴⁷ SEDLÁČEK, Dušan. § 2991 [Základní ustanovení]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

⁴⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. října 2014, sp. zn. 5 Tdo 171/2014.

rozmnoženin, ale poskytuje obsah zdarma.⁴⁴⁹ Musím v tomto směru poukázat, že ačkoli ISP může dovolovat stažení zdarma, tento přístup ignoruje obchodní model, který je založený na zisku z reklamy nebo rychlosti stahování, které nezákonný obsah doprovází, tudíž bezúplatnost obsahu samotného není v tomto směru bez dalšího určující. Autor obvykle nemá prostředky, jak dané částky spočítat, proto se musí uchýlovat k fikci dvojnásobné škody, i třebaže není dokonalá.

Zejména komplikovaná bude otázka bezdůvodného obohacení ve vztahu k neodpovědnému poskytovateli. Ačkoli je bezdůvodného obohacení povinna vydat i ISP chráněná bezpečným přístavem i nehledě na existenci její odpovědnosti, není možné určit solidární závazek ISP za dozor nad uživateli bez dalšího.⁴⁵⁰ ISP, která není odpovědná přímo, nemůže naplnit znaky skutkové podstaty deliktu porušení autorského práva v § 18 AZ. I pokud přičteme ISP odpovědnost za prevenční povinnost, neznamená to, že naplňuje znaky autorskoprávního deliktu. Konstrukce ztráty licenčních poplatků tak zde nedává smysl, protože poskytovatel předmětná práva neužívá a obecná prevenční povinnost v tom jinému zabránit tento nárok nezakládá. Tento stav se tak zřejmě bude obcházet použitím § 40 odst. 4 AZ, což není vždy bez dalšího možné.⁴⁵¹

7.3. Náhrada škody/ ušlého zisku/nemajetkové újmy

Autorský zákon přímo, třebaže nadbytečně, umožňuje autorovi, potažmo držiteli práva, domáhat se škody způsobené na autorských právech, respektive že toto právo dle jiných právních předpisů není dotčeno.⁴⁵² Touto škodou se myslí skutečná škoda (*damnum emergens*) a ušlý zisk (*lucrum cessans*) ve smyslu obecné náhrady škody dle § 2910 OZ za porušení zákona zásahem do absolutního práva, což autorské právo je. Specificky se obvykle jedná o povinnost z autorského zákona buďto nesdělovat dílo bez souhlasu autora podle § 18 AZ, nebo jeho užití v rozporu s § 12 AZ.⁴⁵³

Autor, respektive poškozený, musí prokázat několik skutečností, aby mohl se svou žalobou mít šanci na úspěch:

⁴⁴⁹ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 88.

⁴⁵⁰ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*, s. 70.

⁴⁵¹ Tamtéž., s. 87.

⁴⁵² § 40 odst. 4, Autorský zákon.

⁴⁵³ ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. Praha: Linde, 2003, s. 159. Poznámka autora: Ačkoli se jedná o starší publikaci, jak potvrzuje Husovec (2014), obecné závěry se uplatní i po rekodifikaci OZ.

- 1) Poškozený dokazuje, že škůdce porušil zákonnou povinnost. U přímé odpovědnosti bude zřejmé porušení práva konáním, a to neoprávněným sdělováním díla podle § 18 AZ. U nepřímé odpovědnosti poskytovatele služeb je možné dovodit protizákonné jednání ve smyslu porušení prevenční nebo zakročovací povinnosti dle § 2900 (konání) a § 2901 (opomenutí),⁴⁵⁴ například v souvislosti s porušením doktríny notice and takedown. Omisivní jednání (opomenutí) je v tomto případě prokazatelné, ale musí dostatečně zasáhnout do práv poškozeného.⁴⁵⁵
- 2) Následně musí poškozený prokázat, že došlo ke škodě. Skutečnou škodu počítáme podle újmy, která zmenšila majetkový stav poškozeného a je vyčíslitelná v penězích, které by bylo nutné vynaložit na uvedení v předchozí stav. Ušlý zisk spočívá v tom, že v důsledku škodní události nebude majetek poškozeného rozšířen tak, jak by se dalo očekávat v pravidelném běhu věcí.⁴⁵⁶ Na rozdíl od fyzických rozmnoženin se může na internetu objevit výkladový problém. Nelze potvrdit názor, že se ušlý zisk dá odvodit od počtu stažených rozmnoženin, které by si normálně zákazník koupil v obchodě.⁴⁵⁷ S ušlým ziskem se dá operovat na hranici nekalosoutěžních nároků. Zejména u audiovizuálního obsahu absentuje zisk z reklamních sdělení, který se vypočítává ze sledovanosti. Tudíž absentující divák ať už při televizním přenosu nebo při shlédnutí VoD službou nepřinese držiteli autorských práv očekávatelné příjmy.⁴⁵⁸
- 3) Poškozený musí prokázat příčinnou souvislost mezi porušenou povinností a způsobenou škodou, tedy kauzální nexus. Obě události si vzájemně musí být objektivně blízké, abychom se vyvarovali návrhům ad absurdum (např. vznik internetu samotného), a že mezi nimi existuje blízký vztah příčiny a následku.⁴⁵⁹
- 4) Pokud poškozený prokáže výše uvedené body, zbývá škůdci na svou obranu prokázat, že škodu nezavinil. Jedná se o subjektivní hledisko oproti předchozím, která jsou objektivní. Škůdce musí prokázat, že neměl ani úmysl, ani (nevědomou) nedbalost škodu způsobit. Tedy že nechtěl, nevěděl, že může

⁴⁵⁴ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*, s. 79.

⁴⁵⁵ ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*, s. 159–160.

⁴⁵⁶ JANSÁ, Lukáš et al. *Internetové právo*, s. 149.

⁴⁵⁷ ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*, s. 160.

⁴⁵⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. července 2022, č.j. 1 Cmo 30/2022- 50, bod 41.

⁴⁵⁹ ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*, s. 161.

způsobit škodu a ani vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům o tom vědět nemohl a neměl. Takovým případem může být nějaký typ internetové vis maior nebo zásahu třetí osoby, která by například překonala bezpečnostní opatření platformy.⁴⁶⁰ K tomu můžeme jako výchozí měřítko připomenout standard adekvátně obezřetného hospodářského subjektu (viz výše).

Výše uvedené nároky může místo autora žádat i držitel autorských práv od autora odlišný. Avšak v případě nemajetkové újmy ve smyslu § 40 odst. 1 písm. e) AZ se může domáhat pouze autor, potažmo je představitelný zásah do majetkových práv držitele.⁴⁶¹ Přiměřené zadostiučinění může představovat omluva nebo kompenzace v penězích. Zadostiučinění se nemusí dokazovat a je v diskreci soudu, nicméně autor musí označit relevantní údaje, události a okolnosti, ze kterých může soud při svém výpočtu vycházet.⁴⁶² Samozřejmě pro uplatnění tohoto nároku bude nezbytné prokázat opuštění bezpečného přístavu.⁴⁶³

7.4. Odstraňovací nárok

Autor má nárok na odstranění svého neoprávněně sděleného díla. Toto právo je nejsilnější, které autor má, jelikož se prosadí vždy, a to, pokud se jedná o uživatele, přímo i nepřímo odpovědného poskytovatele, a i poskytovatele v bezpečném přístavu, který nemá vliv na odstraňující nárok,⁴⁶⁴ naopak nerespektování nároku na stažení, tedy známý notice and takedown, otevírá dveře k odpovědnosti ISP na další škodné nároky.⁴⁶⁵

Pojmově se jedná nárok ve chvíli, kdy už je právo porušeno a nemůže mít preventivní povahu. Nárok má reparační funkci a musí respektovat závažnost porušení autorského práva.⁴⁶⁶

Nárok samotný může obsahovat smazání děl, zamezení přístupu k nim, různé druhy omezení přístupu, např. teritoriální, ale také zdržovací nárok do budoucna. Jinými slovy požadovat budoucí staydown identifikovaných děl. Prakticky je problematické

⁴⁶⁰ JANSÁ, Lukáš et al. *Internetové právo*, s. 149.

⁴⁶¹ § 41, Autorský zákon.

⁴⁶² JANSÁ, Lukáš et al. *Internetové právo*, s. 151.

⁴⁶³ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 87.

⁴⁶⁴ JANSÁ, Lukáš et al. *Internetové právo*, s. 156.

⁴⁶⁵ MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 87.

⁴⁶⁶ CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. *Autorský zákon : komentář*, s. 150.

přesvědčit soudy, že mají vnímat obsah díla, ne jeho formální vymezení.⁴⁶⁷ Držitelé práv se obvykle snaží tyto problémy vyřešit buďto znepřístupněním děl ve vyhledávacích systémech platformy skrze internetový protokol nebo vlastní našeptávač a vyhledávač, jako tomu bylo v případě filmů DILIA a Uložto,⁴⁶⁸ anebo širokým taxativním vymezením programových formátů, ve kterých se případně dílo může objevit.⁴⁶⁹

Na okraj upozorňuji na kuriózní případ seriálu *Duch* televize Prima, o jehož odstranění z platformy Uložto, jako ostatně většinu svých seriálů, televize usilovala. Ačkoli se platformy typu Uložto vymlouvají na obtížnost přijetí adekvátního odstraňovacího filtru, zde nezbyla Uložto jiná možnost. Městský soud v Praze totiž seznal, že byly splněny podmínky dle § 153a odst. 3 OSŘ a vydal rozsudek pro uznání, který potvrdil jak Vrchní, tak Nejvyšší soud. Prima žádala zdržet se po 80 let bez souhlasu umožňovat stahování seriálu *Duch* a jeho vyhledávání skrze vyhledávač, sdělit údaje o osobách neoprávněně užívající dílo, neposkytovat odměnu těm uživatelům, kteří dílo nahráli a nedoprovázet dílo reklamou. Nejvyšší soud potvrdil, že takové rozhodnutí je v souladu s E-commerce směrnicí i judikaturou SDEU (*SABAM v Netlog, YouTube/Cyando*), dovolání odmítl a umožnil Primě rozhodnutí vymoci exekučně.⁴⁷⁰ Bohužel Uložto ukončilo volně přístupnou hostingovou činnost dříve než mohl být tento rozsudek vymožen, což jistě může těšit držitele autorských práv, ale jedná se o velkou promrhanou vědeckou příležitost, kdy nebylo možné na příkladu této platformy vyzkoušet českou internetovou legislativu a jurisprudenci v praxi až do konce.

7.5. Právo na informace

Autorský zákon opravňuje autora požadovat rozsáhlé informace od taxativně vymezených osob, které zahrnují osoby neoprávněně zasahující nebo ohrožující autorská práva, zejména pak držící neoprávněnou rozmnoženinu, využívající za účelem zisku službu, která zasáhla do autorského práva, poskytující službu sloužící k zásahu do autorského práva a další.⁴⁷¹

⁴⁶⁷ JANSÁ, Lukáš et al. *Internetové právo*, s. 152.

⁴⁶⁸ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2019, č. j. 34 C 6/2017-360, potvrzený rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 8. června 2022, č.j. 23 Cdo 1840/2021-557; viz výrok II. a III.

⁴⁶⁹ Srov. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. února 2023, č.j. 2 Co 69/2022-55.

⁴⁷⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2067/2023, ECLI:CZ:NS:2023:23.CDO.2067.2023.3.

⁴⁷¹ § 40 odst. 1 písm. c), Autorský zákon.

Mezi požadované informace patří: 1) způsob a rozsah neoprávněného užití díla; 2) původ neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla; 3) cena služby, která s neoprávněným užitím díla souvisí; 4) totožnost osob, které se neoprávněného užití díla účastní; nebo 5) totožnost osob, kterým byly předmětné rozmnoženiny či napodobeniny díla určeny za účelem jejich poskytnutí třetí osobě.⁴⁷² U internetu bude zejména důležité získat IP adresy uživatelů, kteří nahráli a sdělovali chráněný obsah a jsou přímo odpovědní. Dohled nad uživateli stran jejich IP adres může být na hraně porušení ochrany osobních údajů ve smyslu GDPR, potažmo ochrany údajů podle Listiny, pokud zavede ISP nevhodné prostředky monitoringu uživatelů spojených s protiprávním obsahem.⁴⁷³ Tento názor je ale překonán Soudním dvorem ve věci *Mircom*. Rozhodnutí umožňuje správci práv žádat informace spojené s IP adresami uživatelů, pokud samotná žádost není zneužívající, nespravedlivá a je nestranná.⁴⁷⁴ Stran shromažďování osobních údajů a jejich požadování pak soud sděluje následující: „[Evropské právo] **v zásadě nebrání tomu, aby nositel práv duševního vlastnictví nebo třetí osoba jednající na účet tohoto nositele systematicky zaznamenávali IP adresy uživatelů sítě peer-to-peer, jejichž internetová připojení byla údajně použita při činnostech porušujících práva duševního vlastnictví, ani tomu, aby jména a poštovní adresy těchto uživatelů byly sděleny uvedenému nositeli nebo třetí osobě, aby tak mohli podat u civilního soudu žalobu na náhradu škody, kterou údajně způsobili uvedení uživatelé, avšak za podmínky, že podněty a žádosti uvedeného nositele nebo třetí osoby v tomto smyslu jsou odůvodněné, přiměřené a nezneužívající**“.⁴⁷⁵

8. Závěr

Diplomová práce měla za cíl postihnout dlouhý a bohatý vývoj spojený s problematikou ISP. Problematice ISP a jejich postavení v rámci odpovědnostních vztahů na internetu se věnuje mnoho rozhodnutí, literatury, názorů a legislativy, kterou se práce snaží zasadit do kontextu.

Výkladová část práce vymezuje komplexní pojem „sdělování veřejnosti“ ve vztahu k ISP a zejména problematiku linkingu, který může zakládat sdělování veřejnosti za stanovených

⁴⁷² TELEČEK, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář*, s. 495.

⁴⁷³ MAJSNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*, s. 123.

⁴⁷⁴ *Mircom v Telenet*, C-597/19, bod 90-96.

⁴⁷⁵ Tamtéž bod 132.

podmínek (*GS Media, Stichting Brein*). Rozdělil jsem pojetí „poskytovatele internetových služeb“ podle dosavadních směrnic a ve smyslu nové DSM směrnice, jelikož se jedná o zásadní rozlišovací pojem. Pro ISP se použije dosavadní doktrína, zatímco pro OCSSP se použije DSM Směrnice. Práce pak uvádí do kontextu pojmy „internetové pirátství“ a „uživatel“.

Práce věnovala pozornost novému nařízení DSA, které ve svém vymezení obsahuje obranu proti nezákonnému obsahu, kterým je i obsah chráněný autorským právem. Povinnosti směřující ke správě hostingových služeb v DSA tak přímo směřují i na vymáhání autorského práva. Tudíž je nezbytné mít na paměti, že práva např. důvěryhodných oznamovatelů mohou sloužit jako dodatečné mechanismy ochrany práv autorů. Komise se při přijímání DSA zjevně poučila z chyb GDPR, a zatímco předchozí legislativa ponechávala veškerou přezkumnou pravomoc členským státům, na irském příkladě se tento přístup ukázal neefektivní. Je zřejmé, že v případech donucování velkých korporací k operování v souladu s evropskými nařízeními, je nutný zásah Komise napříč celou EU.

Práce se rozsáhle věnuje soukromoprávním aspektům provozu ISP. Nabízí porovnání amerického a evropského bezpečného přístavu, české provedení a aplikaci jeho podmínek soudy. Americký i evropský přístav se navzájem inspirují; zatímco americký byl nadčasový na začátku tisíciletí, nyní stagnuje, kdežto evropský se modernizuje rychleji. Česká úprava ZSIS netransponuje bezpečný přístav šťastně a české delikt ní právo se vypořádává problematicky s konceptem sekundární odpovědnosti ISP. Přesto je možné dovést přímou odpovědnost ISP při převzetí cizího obsahu za vlastní či skrze model zavedený čl. 17 DSM Směrnice, a i sekundární odpovědnost dovozenou ze zakročovací povinnosti skrze generální prevenci a spoluodpovědnost škůdců, nicméně zůstává evidentní, že v českém delikt ní právu je konstrukce odpovědnosti ISP za autorskoprávní delikt spojený s obsahem generovaným uživateli služby velmi komplikovaná.

Práce porovnávala dva nejvýznamnější systémy omezení autorského práva ve prospěch osob odlišných od autorů, a to americkou doktrínu fair use a evropský systém výjimek. Pro oba systémy existují různé racionalizace; obecně jako argumenty pro omezení můžeme zmínit podporu technologického vývoje, rozmanitost autorské tvorby a uživatelské internetové svobody skrze bezúplatné licence (např. uživatelské svobody nebo podpora inovací). Jsem přesvědčen, že tyto tradičně off-line výjimky mají své nezastupitelné místo i na internetu, což potvrzuje DSM ukotvením některých z nich do čl. 17, ačkoli například na výklad nové výjimky pastiš musíme ještě počkat do rozhodnutí *Pelham II*. Ačkoli americká doktrína má svá úskalí, nabízí dostatečnou flexibilitu, která je nezbytná v digitálním světě. Evropský

system uzavřeného seznamu výjimek novelizovaných konsensem 27 států s dlouhými rozestupy je neudržitelný. Nenabízí nezbytnou flexibilitu a zřejmě neposkytuje ani kýženu právní jistotu napříč Unií. Práce nabízí alespoň 3 návrhy (O'Dell, Senftleben, Rendas), které mohou existující systém zlepšit.

Diplomová práce se obsáhle věnuje monitorovací povinnosti a jejím úskalím. Nabízím široký kontext k tématu a rozebírám současný stav monitoringu v EU na příkladech. Docházím k názoru, že oproti konstatování v DSM směrnici (a i jinde), nebude vyžadováno ex ante monitorování obsahu, povinnost uplatnit nejlepší technické prostředky a zabránit znovunahrání obsahu směřuje k všeobecnému monitoringu obsahu. Což nepovažuji nutně za špatný přístup, neboť existují rozsáhlé digitální hrozby, kterým se musíme bránit. Tento systém ale musí být striktně a důkladně vyvážen mechanismy na zvrácení rozhodnutí ISP nějaký obsah zablokovat a předcházet overblockingu, ať už jde o kontranotifikaci, spolupráci s filtrovacím mechanismem poskytnutím dat nebo předložením věci soudu (či jiné relevantní státní autoritě v návaznosti na DSA). Považuji ale za nešťastné, že takovou povinnost stávající režim vyžaduje, aniž by existoval dostatečně spolehlivý algoritmus, který by byl schopen brát v potaz i obsah chráněný výjimkami.

Z práce vyplývá několik možných způsobů obrany proti porušování autorských práv na internetu. Z přezkumu nedávných rozhodnutí vyplývají úskalí uplatňování teoretických závěrů v praxi. Poukazuji na neúspěšnost předběžných opatření v těchto kauzách zejména ze strany rozhodování Vrchního soudu. Ač se některým formálním argumentům Vrchního soudu dá přisvědčit, jeho přílišnou formalističnost ve vztahu k obsahu se jeví jako nerozumná. V teoretické rovině by pak soudy neměly mít problém potvrzovat žaloby se zdržovacím a odstraňovacím nárokem, nicméně i ty narážejí na zdlouhavé soudní procesy a formalistické pojetí nahraného obsahu soudy.

Internet je spletité místo plné různorodých právních vztahů, kde se střetávají zájmy autorů, poskytovatelů služeb a uživatelů. Dlouho jsme dopřávali internetovým digitálním společnostem rozsáhlou svobodu bez větší kontroly. Je zřejmě na čase poněkud narovnat vychýlený stav věcí. Mám za to, že by každá digitální legislativa, která se těchto „GAFAMX“ korporací dotýká, měla mít vytesaný tento citát: „S velkou mocí jde ruku v ruce velká zodpovědnost.“

Seznam zkratk

AZ nebo Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
DSM	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES
InfoSoc	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
E-commerce	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu)
DSA	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách)
ZSIS	Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti)
GDPR	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
ISP	Poskytovatel internetových služeb (internet service provider)
OCSSP	poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online (online content-sharing service provider) podle DSM směrnice
OZ nebo Občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
IFPI	Česká národní skupina Mezinárodní federace hudebního průmyslu
GAFAMX	Google, Apple, Facebook, Amazon, Microsoft a X (dříve Twitter)
ISP	Poskytovatel internetových služeb (internet service provider)
OCSSP	Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online (online content-

	sharing service provider)
VLOP	Velmi velká online platforma (very large online platform)
VLOSE	Velmi velký internetový vyhledávač (very large online search engine)
CDA	Communication Decency Act (1996)
DMCA	Digital Millenium Copyright Act (1998)
SDEU	Soudní dvůr Evropské Unie
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
WTO	Světová obchodní organizace (World trade organisation)
WIPO	Světové organizace duševního vlastnictví (World intellectual property organisation)
WCT	Smlouva o právu autorském (World copyright treaty)
TRIPS	Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví
GAFAMX	Google, Apple, Facebook (Meta), Microsoft, X (dříve Twitter)
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
DMA	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích neboli Digital markets act)
GA	Generální advokát při Soudním dvoru EU
TPB	The Pirate Bay
Komise	Evropská komise

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

- ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-328-0.
- BARTOŇ, Martin. Internetový odkaz jako užití díla. *Revue pro právo a technologie*. 2016, roč. 7, č. 14, s. 151–215. ISSN 1805-2797.
- BENTLY, Lionel, Jennifer DAVIS a Jane C. GINSBURG. *Copyright and piracy: an interdisciplinary critique*. Cambridge; Cambridge University Press, 2010. Cambridge intellectual property and information law.
- BRIDY, Annemarie a Daphne KELLER. *U.S. Copyright Office Section 512 Study: Comments in Response to Notice of Inquiry*. Rochester, NY, 2016. DOI: 10.2139/ssrn.2757197
- ČÍSAŘOVÁ, Zuzana. *Copyright in the Digital Age Private Copying From Illegal Sources: Framing, Embedding and Other Forms of Linking in the CJEU Case Law*. Rochester, NY, 2017. DOI: 10.2139/ssrn.2989008
- ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-423-4.
- DEHARENG, Elisabeth et al. The Tangled Web of Communication to the Public Europe. *Managing Intellectual Property*. 2017, roč. 269, s. 36–43.
- ENARSSON, Therese. *Online Content Moderation in and Beyond the EU Digital Services Act – Exploring the Tension between Automated Speed and Human Contextuality*. Rochester, NY, 2024. DOI: 10.2139/ssrn.4806704
- FALADOVÁ, Adéla. Velká novela autorského zákona 2022. *Duševní vlastnictví*, 2023, č. 2.
- GANLEY, Paul. *Google Book Search: Fair Use, Fair Dealing and the Case for Intermediary Copying*. Rochester, NY, 2006. DOI: 10.2139/ssrn.875384
- GEIGER, Christophe a Bernd Justin JÜTTE. *Platform liability under Article 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive, Automated Filtering and Fundamental Rights: An Impossible Match* [online]. Rochester, NY, 2021 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3776267>
- Gilles Grolleau & Luc Meunier (2022) Doing more with less: Behavioral insights for anti-piracy messages, *The Information Society*, 38:5, 388-393, DOI: 10.1080/01972243.2022.2095683
- GRIFFITHS, Jonathan. *Fair Dealing after Deckmyn - The United Kingdom's Defence for Caricature, Parody or Pastiche* [online]. Rochester, NY, 2016 [cit. 27.10.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=2770508>

- HUGENHOLTZ, P. Bernt a Sam VAN VELZE. *Communication to a New Public? Three Reasons Why EU Copyright Law Can Do Without a 'New Public'*. Rochester, NY, 2016. DOI: 10.2139/ssrn.2811777
- HUSOVEC, Martin a Irene ROCHE LAGUNA. *Digital Services Act: A Short Primer*. Rochester, NY, 2022. DOI: 10.2139/ssrn.4153796
- HUSOVEC, Martin a João Pedro QUINTAIS. *How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms*. Rochester, NY, 2021. DOI: 10.2139/ssrn.3463011
- HUSOVEC, Martin. *How Europe Wants to Redefine Global Online Copyright Enforcement*. Rochester, NY, 2019. DOI: 10.2139/ssrn.3372230
- HUSOVEC, Martin. *How Europe Wants to Redefine Global Online Copyright Enforcement*. Rochester, NY, 2019. DOI: 10.2139/ssrn.3372230
- HUSOVEC, Martin. *Rising Above Liability: The Digital Services Act as a Blueprint for the Second Generation of Global Internet Rules*. Rochester, NY, 2023. DOI: 10.2139/ssrn.4598426
- HUSOVEC, Martin. *The Promises of Algorithmic Copyright Enforcement: Takedown or Staydown? Which is Superior? And Why?* [online]. Rochester, NY, 2018 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3239040>
- HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete*. 1. elektronické vydání. vyd. Edice CZ.NIC, 2014. ISBN 978-80-905802-0-6.
- CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. *Autorský zákon : komentář*. 6. vydání. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2023. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-944-0.
- CHALOUPKOVÁ, Helena. *Mediální právo : komentář*. Vydání první. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-725-5.
- CHANDER, Anupam. *When the Digital Services Act Goes Global* [online]. Rochester, NY, 2023 [cit. 03.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=4606282>
- CHOLASTA, Roman, KORBEL, František, MELZER, Filip, MOLITORISOVÁ, Alexandra. *Safe Harbour: Režim vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti v kontextu pasivní role poskytovatele*. *Právní rozhledy*, 2017, č. 11, s. 399-406.
- JANSA, Lukáš et al. *Internetové právo*. 1. vydání. vyd. Brno: Computer Press, 2016. ISBN 978-80-251-4664-4.
- JOHNS, Adrian, Lucie CHLUMSKÁ a Ondřej HANUS. *Piráctví : boje o duševní vlastnictví od Gutenberga po Gatese*. 1. vyd. vyd. Brno: Host, 2013. ISBN 978-80-7294-711-9.
- K. JAHROMI, Helena. *Anticipating the CJEU's Judgement? Transposition of Art. 17 CDSMD in Germany*. Rochester, NY, 2021. DOI: 10.2139/ssrn.3982176
- KORNELIUS, Willemijn. *Prior filtering obligations after Case C-401/19: balancing the content moderation triangle A comparative analysis of the legal implications of Case C-*

401/19 for filtering obligations ex ante and the freedom of expression in Europe. *JIPITEC* [online]. 2023, roč. 14, č. 1. ISSN 2190-3387. Dostupné z: <http://www.jipitec.eu/issues/jipitec-14-1-2023/5712>

KÜHN, Zdeněk et al. *Listina základních práv a svobod : velký komentář*. Vydání první. vyd. Praha: Leges, 2022. Komentátor. ISBN 978-80-7502-609-5.

MAISNER, Martin. *Zákon o některých službách informační společnosti : komentář*. Vydání první. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-449-0.

MANTEGHI, Maryna. *Online Linking under EU Copyright Law: The CJEU Hyperlinks Trilogy: Is This the End of the Story?*. Rochester, NY, 2016. DOI: 10.2139/ssrn.3082278

MATULIONYTE, Rita. 10 years for Google Books and Europeana: copyright law lessons that the EU could learn from the USA. *International Journal of Law and Information Technology*. 2016, roč. 24, č. 1, s. 44–71. ISSN 0967-0769, 1464-3693. DOI: 10.1093/ijlit/eav018

METZGER, Axel et al. *Selected Aspects of Implementing Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market into National Law – Comment of the European Copyright Society*. Rochester, NY, 2020. DOI: 10.2139/ssrn.3589323

MONTAGNANI, Maria Lillà a Alina TRAPOVA. *New Obligations for Internet Intermediaries in the Digital Single Market — Safe Harbors in Turmoil?*. Rochester, NY, 2019. DOI: 10.2139/ssrn.3361073

MYŠKA, Matěj et al. *Liability of Hosting ISPs: the Czech Perspective*. . Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, 2021. ISBN 978-3-7489-2697-9.

MYŠKA, Matěj. *Výjimky a omezení autorského práva v prostředí digitálních sítí*. Vydání první. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. Právní monografie. ISBN 978-80-7598-842-3.

No Safe Harbor: YouTube's Content Id and Fair Use – Boston College IPTF Journal [online]. 2023 [cit. 23.02.2024]. Dostupné z: <https://sites.bc.edu/iptf/2020/01/22/no-safe-harbor-youtubes-content-id-and-fair-use/>

ORUC, Toygar Hasan. The Prohibition of General Monitoring Obligation for Video-Sharing Platforms under Article 15 of the E-Commerce Directive in Light of Recent Developments: Is It Still Necessary to Maintain It? *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*. 2022, roč. 13, č. 3, s. 176–199.

PEGUERA, Miquel. The New Copyright Directive: Online Content-Sharing Service Providers lose eCommerce Directive immunity and are forced to monitor content uploaded by users (Article 17). In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 26. 9. 2019 [cit. 16.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/09/26/the-new-copyright-directive-online-content-sharing-service-providers-lose-ecommerce-directive-immunity-and-are-forced-to-monitor-content-uploaded-by-users-article-17/>

- PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.
- PRCHAL, Petr. *Limity autorskoprávní ochrany*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-141-0.
- QUARI, Serenella. *Fair Compensation and Private Copying Levy: which balance between conflicting rights?* [online]. 2010 [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <https://www.diritticomparati.it/fair-compensation-and-private-copying-levy-which-balance-between-conflicting-rights/>
- RAUCHEGGER, Clara a Aleksandra KUCZERAWY. *Injunctions to Remove Illegal Online Content under the Ecommerce Directive: Glawischnig-Piesczek*. Rochester, NY, 2020. DOI: 10.2139/ssrn.3728597
- REDA, Julia, Joschka SELINGER a Michael SERVATIUS. *Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market: A Fundamental Rights Assessment*. Rochester, NY, 2020. DOI: 10.2139/ssrn.3732223
- RENDAS, Tito. *How Playboy Photos Compromised EU Copyright Law: The GS Media Judgment* [online]. Rochester, NY, 2017 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=2920677>
- ROSATI, Eleonora. *Linking and Copyright in the Shade of VG Bild-Kunst* [online]. Rochester, NY, 2021 [cit. 28.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3907820>
- ROSATI, Eleonora. *The CJEU Pirate Bay Judgment and Its Impact on the Liability of Online Platforms* [online]. Rochester, NY, 2017 [cit. 15.03.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3006591>
- SAG, Matthew. *Internet Safe Harbors and the Transformation of Copyright Law*. *notre dame law review*. roč. 93
- SAMUELSON, Pamela a Kathryn HASHIMOTO. *Is the U.S. Fair Use Doctrine Compatible with Berne and TRIPS Obligations?*. Rochester, NY, 2018. DOI: 10.2139/ssrn.3228052
- SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules* [online]. Rochester, NY, 2020 [cit. 02.02.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3630700>
- SAMUELSON, Pamela. *Pushing Back on Stricter Copyright ISP Liability Rules* [online]. Rochester, NY, 2020 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3630700>
- SENFLEBEN, Martin a Christina ANGELOPOULOS. *The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act: Between Article 15 of the E-Commerce Directive and Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital*

Single Market [online]. Rochester, NY, 2020 [cit. 08.12.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=3717022>

SENFTLEBEN, Martin. *Comparative Approaches to Fair Use: An Important Impulse for Reforms in EU Copyright Law* [online]. Rochester, NY, 2013 [cit. 27.10.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=2241284>

SENFTLEBEN, Martin. *Guardians of the UGC Galaxy – Human Rights Obligations of Online Platforms, Copyright Holders, Member States and the European Commission Under the CDSM Directive and the Digital Services Act* [online]. Rochester, NY, 2023 [cit. 26.04.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=4683206>

SENFTLEBEN, Martin. The International Three-Step Test. A Model Provision for EC Fair Use Legislation. *JIPITEC: Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*. 2010

SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie*. 2021, roč. 12, č. 24, s. 77–124. ISSN 1805-2797. DOI: 10.5817/RPT2021-2-3

SLIWKA, Rostislav. Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie*. 2020, roč. 11, č. 21, s. 91–128. ISSN 1805-2797. DOI: 10.5817/RPT2020-1-5

SMITH, Michael D. a Marshall Van ALSTYNE. It's Time to Update Section 230. *Harvard Business Review* [online]. 2021 [cit. 13.04.2024]. ISSN 0017-8012. Dostupné z: <https://hbr.org/2021/08/its-time-to-update-section-230>

SRSTKA, Jiří et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2019. Student. ISBN 978-80-7502-386-5.

STROWEL, Alain a Jean DE MEYERE. The Digital Services Act: Transparency as an Efficient Tool to Curb the Spread of Disinformation on Online Platforms? *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*. 2023, roč. 14, č. 1, s. 66–83.

SVOBODA a kol. *Občanský soudní řád. 3. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 11.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník ... : komentář. 3. vydání. vyd.* Praha: C.H.Beck, 2023. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-893-1.

TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Autorský zákon : komentář. 2., upravené vydání. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-748-4.

TROMBA, Joseph. Is Fair Use Actually Fair in the Digital Age for Good-Faith Creators: A Call for a Broader Interpretation of the Fair Use Doctrine in the Digital Age. *Touro Law Review*. 2017, roč. 33, č. 3, s. 1283–1308.

VON LOHMANN, Fred. *Fair Use as Innovation Policy* [online]. Rochester, NY, 2008 [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=1273385>

WAGNEROVÁ, Eliška et al. *Listina základních práv a svobod : komentář. 2., doplněné a aktualizované vydání. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7676-747-8.*

ZWART, De a MELISSA. *Fair Use? Fair Dealing?* [online]. Rochester, NY, 2007 [cit. 27.10.2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=1069183>

Seznam použitých internetových zdrojů

33 T 54/2016 - Sdělování díla veřejnosti po rozhodnutí SDEU ve věci GS Media BV – ICT Judikatura. In: [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: https://ictjudikatura.law.muni.cz/wiki/33_T_54/2016_-_Sd%C4%9Blov%C3%A1n%C3%AD_d%C3%ADla_ve%C5%99ejnosti_po_rozhodnut%C3%AD_SDEU_ve_v%C4%9Bci_GS_Media_BV

BISCHOFF, Susan. The next chapter in the “Metall auf Metall” saga – Pastiche to be clarified by the CJEU. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 21. 9. 2023 [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2023/09/21/the-next-chapter-in-the-metall-auf-metall-saga-pastiche-to-be-clarified-by-the-cjeu/>

Budoucnost českého autorského práva ve světle sm. In: *EPRAVO.CZ* [online] [cit. 20.04.2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>

Budoucnost českého autorského práva ve světle sm. In: *EPRAVO.CZ* [online] [cit. 20.04.2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-ii-113945.html>

Campbell v. Acuff-Rose Music, Inc. In: *Oyez* [online] [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://www.oyez.org/cases/1993/92-1292>

CARVALHO, Julio. The stubborn memory of generative AI: overfitting, fair use, and the AI Act. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 8. 4. 2024 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2024/04/08/the-stubborn-memory-of-generative-ai-overfitting-fair-use-and-the-ai-act/>

CASANOVA, Piero. Permissible Pastiche in Pelham II: A proposed response. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 11. 4. 2024 [cit. 15.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2024/04/11/permissible-pastiche-in-pelham-ii-a-proposed-response/>

CERRI, Alessandro. *Spanish Court finds that virtual exhibition of NFTs based on paintings is „harmless use“* [online] [cit. 27.02.2024]. Dostupné z: <https://ipkitten.blogspot.com/2024/02/spanish-court-finds-that-virtual.html>

Fair Use – Recalibrating the balance in Fair Dealing – cearta.ie [online] [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <http://www.cearta.ie/2007/03/fair-use-recalibrating-the-balance-in-fair-dealing/>

Has GDPR Delivered on Its Central Promise? In: *Law.com International* [online] [cit. 28.11.2023]. Dostupné z: <https://www.law.com/international-edition/2022/01/31/lawyers-say-gdpr-has-failed-to-deliver-on-its-central-promise/>

HUGENHOLTZ, P. Bernt. The New Copyright Directive: Text and Data Mining (Articles 3 and 4). In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 24. 7. 2019 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/07/24/the-new-copyright-directive-text-and-data-mining-articles-3-and-4/>

LLP, Hunton Andrews Kurth. Irish DPA to Ban Meta from Processing Personal Data for Behavioral Advertising Following EDPB Urgent Binding Decision. In: *Privacy & Information Security Law Blog* [online]. 2. 11. 2023 [cit. 24.11.2023]. Dostupné z: <https://www.huntonprivacyblog.com/2023/11/02/irish-dpa-to-ban-meta-from-processing-personal-data-for-behavioral-advertising-following-edpb-urgent-binding-decision/>

MATEJKA, Ján. KRAUSOVÁ, Alžběta. "Odpovědnost poskytovatelů hostingových služeb se zřetelem k povaze a druhu přenášeného obsahu," *Právník* 9/2017, ročník 156, strany 751-769, [Online]. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/>

Office of the Attorney General | DEPARTMENT OF JUSTICE'S REVIEW OF SECTION 230 OF THE COMMUNICATIONS DECENTY ACT OF 1996 | United States Department of Justice. In: 3. 6. 2020 [cit. 13.04.2024]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/archives/ag/departments-justice-s-review-section-230-communications-decenty-act-1996>

RENDAS, Tito. Exceptions in EU Copyright Law: In Search of a Balance Between Flexibility and Legal Certainty - Part II. In: *Kluwer Copyright Blog* [online]. 27. 4. 2021 [cit. 28.10.2023]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/04/27/exceptions-in-eu-copyright-law-in-search-of-a-balance-between-flexibility-and-legal-certainty-part-ii/>

Revenge Porn, deep fakes, AI, Boston University, Boston University Law School, Rebecca A. Delfino, artificial intelligence» Dome | Blog Archive | Boston University. In: [cit. 19.12.2023]. Dostupné z: <https://sites.bu.edu/dome/2023/08/10/revenge-porn-and-deep-fake-technology-the-latest-iteration-of-online-abuse/>

Social Media Content Moderation: The German Regulation Debate. In: *Default* [online] [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: <https://www.lawfaremedia.org/article/social-media-content-moderation-german-regulation-debate>

Seznam použitých právních předpisů

Mezinárodní

Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z 9.9. 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14.července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 (viz. vyhl.č. 133/1980 Sb.), ve znění změny ze dne 28.9. 1979 (viz vyhl. č. 19/1985 Sb.)

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, která je jednou z příloh Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) – viz sděl. č. 191/1995 Sb., (TRIPS - Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights)

Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském Ženeva 1996 ze dne 20. prosince 1996 (viz sděl. 33/2002 Sb. m. s.)

Americké

47 U.S. Code § 230 CDA

17 U.S. Code § 512 DMCA

17 U.S. Code § 107

Evropské

Listina základních práv Evropské unie (2016/C 202/02).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách).

Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu).

České

Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (Autorský zákon).

Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Jiné

Kodex chování EU pro boj proti nezákonným nenávisným projevům. In: *European Commission – European Commission* [online] [cit. 27.04.2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_1134

ODok Portál – VeKLEP - Návrh zákona o digitální ekonomice a o změně některých souvisejících zákonů. In: [cit. 26.04.2024]. Dostupné z: <https://www.odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCWAFVK4T/>

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), č. 121/2000 Dz.

Důvodová zpráva k zákonu č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, č. 429/2022 Dz.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě. Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu, COM (2021) 288 final, Brusel, 4.6.2021

Důvodová zpráva k zákonu č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti), č. 480/2004 Dz

Důvodová zpráva k zákonu č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, č. 374/2022 Dz.

Seznam použité judikatury

Česká

Usnesení Nejvyššího soudu jako soudu pro mládež ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 8 Tdo 137/2013.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2012, sp. zn. II. ÚS 3199/11.

Nález Ústavního soudu ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 15. dubna 2014, sp. zn.: II.ÚS 3076/13, ECLI:CZ:US:2014:2.US.3076.13.1.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. října 2014, sp. zn. 5 Tdo 171/2014.
Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2019, č. j. 34 C 6/2017-360.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. května 2020, sp. zn. 5 Tdo 178/2020.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. ledna 2021, č.j. 3Co 58/2019–409.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26. února 2021, č. j. 3 Co 3/2021–60.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2021, č. j. 23 Cdo 2793/2020-1409.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, uveřejněný pod číslem 61/2022 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, ECLI:CZ: NS:2021:23.CDO.2793.2020.1.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. října 2021, č. j. 3 Co 89/2021–120.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. prosince 2021, č.j. 3 Co 95/2021–61.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2022, sp. zn. II. ÚS 3420/21.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. února 2022, č. j. 3 Cmo 222/2021–31.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2022, č.j. 2 Co 19/2022–53.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. června 2022, č.j. 23 Cdo 1840/2021-557.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. července 2022, č.j. 1 Cmo 30/2022–50.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. července 2022, č.j. 1 Cmo 30/2022–50.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. července 2022, č.j. 1 Cmo 30/2022- 50.
Předběžná otázka Vrchního soudu v Praze ze dne 14. července 2022, sp. zn. C-470/22, ve věci IFPI vs. Hellspy.
Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. února 2023, č.j. 2 Co 69/2022–55.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. dubna 2023, č. j. 3 Co 5/2023.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. července 2023, sp. zn. II. ÚS 1741/23.
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. srpna 2023, č. j.2 Co 27/2023–6.
Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. října 2023, č. j. 10 C 13/2023–16.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2023, sp. zn. 23 Cdo 2067/2023, ECLI:CZ:NS:2023:23.CDO.2067.2023.3.

SDEU

Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu), 7. prosince 2006. Ve věci C-306/05, Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) proti Rafael Hoteles SA. ECLI:EU:C:2006:764.

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu) ze dne 23. března 2010 – Google France SARL, Google Inc. proti Louis Vuitton Malletier SA (Věc C-236/08); Google France SARL proti Viaticum SA, Luteciel SARL (Věc C-237/08); Google France SARL proti Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL, Pierre-Alexis Thonetovi, Bruno Raboinovi, Tiger SARL (Věc C-238/08). ECLI:EU:C:2010:159.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 12. července 2011 – L'Oréal SA, Lancôme parfums et beauté & Cie SNC, Laboratoire Garnier & Cie, L'Oréal (UK) Ltd proti eBay International AG, eBay Europe SARL, eBay (UK) Ltd, Stephenu Pottsovi, Tracy Ratchford, Marii Ormsby, Jamesovi Clarkovi, Joanně Clarke, Glenovi Foxovi, Rukhsaně Bi (Věc C-324/09). ECLI:EU:C:2011:474.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu), 4. října 2011. Ve spojených věcech C-403/08 a C-429/08, Football Association Premier League Ltd, NetMed Hellas SA, Multichoice Hellas SA proti QC Leisure, Davidu Richardsonovi, AV Station plc, Malcolmmu Chamberlainovi, Michaelu Maddenovi, SR Leisure Ltd, Philipu Georgi Charlesi Houghtonovi, Dereku Owenovi (C-403/08) a Karen Murphy proti Media Protection Services Ltd (C-429/08). ECLI:EU:C:2011:631.

Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu), 24. listopadu 2011. Ve věci C-70/10, Scarlet Extended SA proti SABAM. ECLI:EU:C:2011:771.

Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu), 16. února 2012. Ve věci C-360/10, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) proti Netlog NV. ECLI:EU:C:2012:85.

Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 7. března 2013. Ve věci C-607/11, ITV Broadcasting Ltd, ITV 2 Ltd, ITV Digital Channels Ltd, Channel 4 Television Corporation, 4 Ventures Ltd, Channel 5 Broadcasting Ltd, ITV Studios Ltd proti TVCatchup Ltd. ECLI:EU:C:2013:147.

Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 13. února 2014. Ve věci C-466/12, Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd proti Retriever Sverige AB. ECLI:EU:C:2014:76.

Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu), 27. února 2014. Ve věci C-351/12, OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. proti Léčebným lázním Mariánské Lázně a.s. ECLI:EU:C:2014:110.

Usnesení Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 10. dubna 2014 – ACI Adam BV a další proti Stichting de ThuisKopie, Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding (Věc C-435/12). ECLI:EU:C:2014:254, bod 58 (dále jen „ACI ADAM BV v Stichting, C-435/12“).

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. září 2014, ve věci C-201/13 v řízení Johan Deckmyn, Vrijheidsfonds VZW proti Heleně Vandersteen, Christiane Vandersteen, Lilianě Vandersteen, Isabelle Vandersteen, Ritě Dupont, Amoras II CVOH, WPG Uitgevers België, ECLI:EU:C:2014:2132.

Usnesení Soudního dvora (devátého senátu) ze dne 21. října 2014 – BestWater International (Věc C-348/13) BestWater International v. Mebes a Potsch. ECLI:EU:C:2014:2315.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu), 31. května 2016. Ve věci C-117/15, Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH proti Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (GEMA), ECLI:EU:C:2016:379.

Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 8. září 2016 – GS Media BV proti Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker (Věc C-160/15). ECLI:EU:C:2016:644.

Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 15. září 2016 – Tobias Mc Fadden proti Sony Music Entertainment Germany GmbH (Věc C-484/14). ECLI:EU:C:2016:689 (dále jen „Mc Fadden v Sony, C-484/14“).

Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 14. června 2017 – Stichting Brein proti Ziggo BV, XS4ALL Internet BV (Věc C-610/15). ECLI:EU:C:2017:456.

Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 7. srpna 2018 ve věci C-161/17 v řízení Land Nordrhein-Westfalen proti Dirku Renckhoffovi, ECLI:EU:C:2018:634.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 29. července 2019 ve věci C-476/17 v řízení Pelham GmbH, Moses Pelham, Martin Haas proti Ralfu Hütterovi, Florianu Schneider-Eslebenovi, ECLI:EU:C:2019:624.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 29. července 2019 ve věci C-516/17 v řízení Spiegel Online GmbH proti Volkeru Beckovi, ECLI:EU:C:2019:625.

Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 3. října 2019 – Věc C-18/18 Eva Glawischnig-Piesczek proti Facebook Ireland Limited. ECLI:EU:C:2019:821.

Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 17. června 2021 – Mircom International Content Management & Consulting (M. I. C. M.) Limited proti Telenet BVBA (Věc C-597/19). ECLI:EU:C:2021:492.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu), 22. června 2021. Ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18, Frank Peterson proti Google LLC, YouTube Inc., YouTube LLC, Google Germany GmbH (C-682/18), a Elsevier Inc. proti Cyando AG (C-683/18). ECLI:EU:C:2021:503.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 26. dubna 2022 – Věc C-401/19 Polská republika proti Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie. ECLI:EU:C:2022:297.

Stanoviska GA

Stanovisko Generálního Advokáta M. POIARESE MADURA přednesené dne 22. září 2009(1) Spojené věci C-236/08, C-237/08 a C-238/08.

Stanovisko Generálního Advokáta MACIEJE SZPUNARA ze dne 16. března 2016 – Věc C-484/14 Tobias Mc Fadden proti Sony Music Entertainment Germany GmbH. ECLI:EU:C:2016:170

Stanovisko Generálního Advokáta MACIEJE SZPUNARA ze dne 8. února 2017 – Věc C-610/15 Stichting Brein proti Ziggo BV, XS4ALL Internet BV. ECLI:EU:C:2017:99

Stanovisko Generálního Advokáta PEDRA CRUZ VILLALÓNA přednesené dne 22. května 2014. Věc C-201/13 Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW proti Heleně Vandersteen, Christiane Vandersteen, Lilianě Vandersteen, Isabelle Vandersteen, Ritě Dupont, Amoras II CVOH a WPG Uitgevers België. ECLI:EU:C:2014:458

Jiná

Authors Guild v. Google, Inc., No. 13-4829 (2d Cir. 2015).

Campbell v. Acuff-Rose Music, Inc.

Gonzales v. Google LLC.

Gucci America, Inc. v. Hall & Associates, Denise Hall, and MindSpring Enterprises, Inc., United States District Court, Southern District of New York, Case No. 00 Civ. 549 (RMB), 135 F.Supp.2d 409 (2001).

MGM Studios, Inc. v. Grokster, Ltd., 545 U.S. 913 (2005)

Rozsudek velkého senátu ze dne 16. června 2015 ve věci č. 64569/09 – Delfi AS proti Estonsku

Sony Corp. of America v. Universal City Studios, Inc [1984] 464 U.S. 417

U.S. Court of Appeals for the Ninth Circuit, May 16, 2007, Perfect 10, Inc. vs. Amazon.com.

Seznam ostatních zdrojů

Ars Boni Special 470 The EU Digital Services Act: An Attempt to Protect the Republic(s)? [online]. 2024 [cit. 28.02.2024]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zU-Cjqr8aek>

Article 13: Memes exempt as EU backs controversial copyright law - BBC News. In: [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/technology-47708144>

Commission opens formal proceedings against X under the DSA. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6709

Copyright Review Committee, 'Modernising Copyright' (Department of Jobs, Enterprise and Innovation, Dublin, 2013) (authored by Dr Eoin O'Dell, Patricia McGovern, and Professor Steve Hedley).

Digital Rights Ireland Copyright Review Submission | PDF | Fair Use | Copyright. In: *Scribd* [online] [cit. 31.10.2023]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/document/60249011/Digital-Rights-Ireland-Copyright-Review-Submission>

DSA: Commission opens formal proceedings against AliExpress. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1485

EU official says Twitter abandons bloc's voluntary pact against disinformation. In: *AP News* [online]. 26. 5. 2023 [cit. 14.03.2024]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/twitter-musk-disinformation-social-media-eu-34072bfe3c348aed86c390fdc97d4667>

GO806_Google_FightsPiracy_eReader_final.pdf [online] [cit. 26.02.2024]. Dostupné z: https://blog.google/documents/25/GO806_Google_FightsPiracy_eReader_final.pdf

EUROPEAN COMMISSION NA [@EU_COMMISSION]. @PaulbernalUK Hi Paul, memes have been protected by a parody exception in the 17 years old original copyright directive. Parody exception is here to stay. Our proposal did not change this. <http://europa.eu/!JK64np> P.S. We will not even say that this meme came from us 😊 <https://t.co/RWCtEyx9Rw> [online]. 2018 [cit. 25.04.2024]. Dostupné z: https://twitter.com/EU_Commission/status/1014900686956490752

HOW GOOGLE FIGHTS PIRACY, GOOGLE 19 (2018), 24–25 <https://blog.google/documents/25/GO806_Google_FightsPiracy_eReader_final.pdf> accessed 26 February 2024.

Náhradní odměny neboli „poplatky“ z prázdných médií. In: *OSA.CZ* [online] [cit. 03.11.2023]. Dostupné z: <https://www.osa.cz/novela/clanky-a-vidoa/nahradni-odmeny-neboli-poplatky-z-prazdnych-medii/>

Odstraňujeme pirátský obsah - Weemazz 2.0. In: [cit. 17.03.2024]. Dostupné z: <https://www.weemazz.cz/>

Press corner. In: *European Commission - European Commission* [online] [cit. 28.02.2024]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/home/en>

Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA | Shaping Europe's digital future. In: [cit. 28.04.2024]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

Tisková zpráva Pirátské strany – odkaz není zločin! Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/clanek-156-tiskova-zprava-piratske-strany-odkaz-neni-zlocin>

Ulož.to omezí sdílení souborů. Pod tlakem EU - Novinky. In: . 24. 11. 2023 [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-uloz-to-omezi-sdileni-souboru-pod-tlakem-eu-40451939>

Ulož.to, jak ho známe, končí. Čelilo žalobám, nabízelo i divadelní hry - Seznam Zprávy. In: [cit. 01.03.2024]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-uloz-to-jak-ho-zname-konci-celilo-zalobam-nabizelo-i-divadelni-hry-240547>

We do not support the EU Copyright Directive in its current form. Here's why you shouldn't either. www.wikimediafoundation.org [online]. Wikimedia Foundation [cit. 1. 12.2019].

Dostupné z: <https://wikimediafoundation.org/news/2019/02/28/we-do-not-support-the-eu-copyright-directive-in-its-current-form-heres-why-you-shouldnt-either/>

Abstrakt

Užití autorských děl v prostředí internetu a odpovědnostní vztahy

Tato diplomová práce pojednává o užití autorských děl v prostředí internetu a odpovědnostních vztazích vznikajících na internetu.

Práce se věnuje podstatným pojmům, které doprovázejí užití děl na internetu, jejich historický vývoj a kontext. Zejména pak výhradní právo autora na sdělování veřejnosti, jehož porušení zakládá autorskoprávní delikt, nebo dále vymezení poskytovatele internetových služeb podle různých právních režimů EU.

Práce také nabízí shrnutí toho nejdůležitějšího z nejnovější aplikovatelné digitální legislativy EU (DSM a DSA), jakož i zamyšlení nad poučeními z vymáhání předchozích právních úprav.

Diplomová práce vymezuje podmínky omezení odpovědnosti poskytovatelů internetových služeb, tzv. bezpečný přístav, a důsledky opuštění přístavu. Práce nabízí i kontrast mezi americkým a evropským pojetím bezpečného přístavu. Práce popisuje, jak vypadá konstrukce autorskoprávního deliktu, který může vzniknout po ztrátě ochrany bezpečného přístavu za předpokladu, že se jedná o přímou nebo nepřímou odpovědnost ISP. Práce také nabízí krátké shrnutí nekalosoutěžní a trestněprávní odpovědnosti.

Zvláštní pozornost práce věnuje podmínce všeobecného monitorování obsahu, kterou práce důkladně zkoumá i z historického kontextu a posuzuje její kompatibilitu s evropským právem a případnou účelnost všeobecné monitorovací povinnosti ve světle nedávné legislativy a judikatury.

Práce nabízí porovnání amerického a evropského přístupu k omezení autorského práva a pojednává o různých racionalizacích pro existenci takových omezení. Práce dále rozebírá podmínky a uplatnění některých významných autorskoprávních výjimek, které mají svoje nezastupitelné místo i na internetu. Například citace, karikatura, parodie nebo nově pastiš. Práce hodnotí výhody a nevýhody amerického fair use a evropského uzavřeného seznamu výjimek a nabízí úvahy *de lege ferenda* na vylepšení evropského systému.

Na závěr práce nabízí vhodné druhy obrany autorům proti škůdcům zasahujícím do jejich autorských práv. Obrany sestávají z jednotlivých možných nároků (zdržovací, odstraňovací, na náhradu škody a ušlého zisku, na informace), ale věnuje se i nedávné rozhodovací praxi obecných soudů, jejichž rozhodnutí podrobuje analýze.

Klíčová slova: poskytovatel internetových služeb, odpovědnost, bezpečný přístav

Abstract

Use of Work of Art in the Internet Environment and Liability Relationships

This thesis deals with the use of work of art in the Internet Environment and liability relationships arising on the Internet.

The thesis examines the essential concepts that accompany the use of works on the Internet, their historical development and context. In particular, the author's exclusive right of communication to the public, the violation of which gives rise to a copyright tort, or the definition of an Internet service provider (ISP) under various EU legal regimes.

The thesis also offers a summary of the most important aspects of the most recent applicable EU digital legislation (DSM and DSA), as well as a reflection on lessons learned from the enforcement of previous digital legislation.

The thesis defines the conditions for limiting the liability of ISPs, the so-called safe harbor, and the consequences of leaving the safe harbor. This thesis offers a comparison between the American and European concepts of safe harbor. The thesis describes the construction of the copyright tort that may arise after the loss of safe harbor protection, assuming that the ISP is directly or secondarily liable. The thesis offers a brief summary of unfair competition and criminal liability as well.

This thesis pays particular attention to the general content monitoring obligation, which the thesis also examines in depth from a historical context and assesses its compatibility with European law and the potential appropriateness of a general monitoring obligation in light of recent legislation and case law.

The thesis offers a comparison of the American and European approaches to copyright restrictions and discusses various rationales for the existence of such restrictions. The thesis also discusses the conditions and application of some important copyright exceptions that have their indispensable place on the Internet. Such as quotation, caricature, parody and most recently pastiche. This thesis evaluates the advantages and disadvantages of the American fair use and the European closed list of exceptions and offers *de lege ferenda* considerations to improve the European system.

Finally, the paper offers appropriate defences for authors against copyright infringers. The defences consist of various possible claims (injunction, damages and lost profits claim, information claim), but also discusses the recent case law of the general courts and analyses their decisions.

Keywords: internet service providers, liability, safe harbor